

РЕФОРМА СРЕДЊИХ
СТРУЧНИХ ШКОЛА

Добро смишљено,
теже изводљиво

— страна 7.

ШИРЕЊЕ ТРГОВАЦА СА
ДАЛЕКОГ ИСТОКА

Кинеска окупиација
центра града

— страна 12.

ОБРЕН БЕТКОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК
ОК „РАДНИЧКИ”

Враћамо се у врх
српске одбојке

— страна 32.

Клинички Центар Крагујевац

Још један хирург у притвору

• **SMALLVILLE** •
Kragujevac
034 352 641
www.smallville.rs

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО - СРЕБРО
УНАТОКО ДВОРИШТЕ - ПЕШАЧКА ЗОНА - КРАГУЈЕВАЦ

ВОДА ЈЕ
ДРАГОЦЕНА

ТРОШИТЕ ЈЕ
РАЦИОНАЛНО

Reciklaža kertridža i tonera
dobar kertridž
mir u kući
Refill M
Kardordna 51 www.refillm.com
Tel. 0341 33 77 98 0341 34 01 03 0341 287 64 60

GLOBAL
KOLONIJA

Карикатура: Горан Миленковић

ДРУГА СТРАНА

Компромис

Пише Драган Рајчић

Настављам тамо где сам прошлог четвртка стао с причом о Изнемоглом Бирачу који је у међувремену уточнио нашао у мојој глави. Елем, актери наше политичке сцене, и из власти и из опозиције, заоштравају предизборну реторику и све одлучније монтирају мишоловку у коју треба, кад дође вакат, да им тутнемо свој сироти глас. Све по систему „мац, мац, мац, куц, куц, пи, пи, пи, гуду, гуду, гуду, беее, беее, беее, ојс, ојс“ па ако довољно те пучине големе прогута мамац, биће њима мрса ко плеве. Ко се још није негде боговски уталио или се макар огребао за коју лажну дневницу или путни трошак, имаће нову стопостотну прилику, кад изборну вољу народа прекрију снегови и шаш, да ту неправду исправи. Битно је само да то што пре обаве, јер се и поверење народа брзо губи, па им се може десити, далеко било, да их стигну и ванредни избори пре него шта напуне бисаге.

Но, у питању је мртва трка. Са једне стране они пакују ту мишоловку, већ су за њу спремили сир и сланину, али са друге стране не дам се ни ја као Бирач Изнемогли. Шкргућем зубима, вртим главом, пуштам неконтролисано вишак гасова и посежем за средњим прстом у њиховом правцу, све са идејом да им експлицитно ставим на знање: „Мој глас? Може, али само преко мене мртвог!“

Иако је, кажем, ситуација веома напета, они су одлучни да у мишоловку сагерају све што мрда јер знају да њихов смрдљиви сир одлично мирише, а ја сам, пак, ради сваке сигурности на своја уста ставио и брњицу, могућ је и компромис међу нама ако буде почивао на истинским уступцима. У том смислу ја ово предлажем:

Ако већ претендују на мој глас, сви учесници изборне трке треба да промене свој идентитет. Да узму неко друго име и презиме, ћосави да пусте браде и бркове, брадати исто то да обријају, а пожељно би било да замене пол, националност и вероисповест, све у циљу да ја што лакше заборавим са ким имам посла.

Разуме се да то не би било довољно јер сам ја већ у годинама у којима памћење попушта, те би стога, ради сваке моје сигурности, били обавезни да са предизборном ћутњом почну одмах, како бих ја што рационалније донео своју изборну одлуку. Ако им буде тешко да држе затворена уста, нека у њих ставе оно што смо ми већ прогутали њиховим досадашњим политичким ангажманом, па ће им се речи које су нам управо спремили саме разбежати главом без обзира. Само ако имају чуло мириса!

Шта још? Да ми за дан избора умесе погачу и да исту напуне дукатима које су нам покупили у просесу нашег утранзићавања. Ако ми из те предизборне чеснице неки сребрњак допадне, можда ме прође зловоља. Уз ту врућу погачу ваљало би да ми сервирају и мало кајмака од оних неколико хиљада тона који су скинули са наших досадашњих гласова и који су, да би све било транспарентно, појели пред нашим очима. Сад би пак, зарад мог што лакшег извођења пред бирачку кутију, имали задатак да на папир одштампају сва своја досадашња неиспуњена изборна обећања и да то јавно сами прогутају. Папир се лако вари, али ако мисле све то да изеду треба одмах да почну са жвакањем јер је у питању километарска ролна. Ако им је лакше, могу пропала обећања да пребаце и на дискове и све то прогутају одједном. Зауврат, мој уступак би се састојао у томе што бих, у случају да испуне наведене услове, одбацио идеју о бојкоту предстојећих избора која ме је баш обузела. Не бих, додуше, ни тада могао никоме да дарујем свој глас, али ако прогутају индустрију компакт дискова, бићу спреман да их у знак добре воље на гласачком листићу све заједно прецртам!

АНКЕТА ДА ЛИ УШТЕЂЕВИНУ ДРЖИТЕ У БАНЦИ ИЛИ У СЛАМАРИЦИ?

М. Ињашиновић

Ивана Сретеновић,
студенткиња
медицине:
- Студенти тешко
могу да уштеде
новац.

Дарко Лукић,
инжењер:
- Пред сваки први
и петнаести
кратак сам пет
дана унапред.

Предраг Тошић,
машински
техничар:
- Не претиче ми
за штедњу.

Ђорђе Палић,
пензионер:
- Шта да штедим,
немам за лекове,
а леба ми и не
треба, научио сам
да не једем.

Драган Стојановић,
дипломирани
инжењер
машинства:
- А шта да
штедим?

Данијела Гадић,
математичар:
- Ја сам „Винер“
штедиша.

Марија Поповић,
домаћица:
- Не, не штедим,
и да имам одакле
ми.

Марко Јосифовић,
ученик:
- Ко може данас
да штеди?

Урош Дугић,
студент
унутрашње
архитектуре:
- Тајкуни штеде
за мене.

Житопродукт
Крагујевац, Војводе Путнина 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

Брзице по произвођачким ценама

Произвођачке цене,
гарантовани квалитет
белог, пшеничног,
печеног, замрзнутог
печива

Све врсте хлеба и печива у нашим објектима:
ТЦ Аеродром, Мала пијаца,
код улаза у Житопродукт,
у кругу Заставе,
у Улици Драгослава Срејовића 5

SUNCE Prozori i vrata
u dekorima
drveta uz
10 godina
garancije

gratis
staklo za
4 godišnja
doba

www.suncemarinkovic.com +381 34 330 870

У СЛОБОДНОЈ ЗОНИ „ГРОШНИЦА“ ГРАДИ СЕ ПУНОМ ПАРОМ

Фабрике изашле из земље

Кооперанти компаније „Фијат аутомобили Србија“ добили грађевинске дозволе, а градња око 40.000 квадрата производних хала у пуном је јеку. Почела и изградња саобраћајница које ће Грошницу повезати са матичном локацијом ФАС-а, а комплетан посао треба да се заврши до марта наредне године

Четири компаније које своје производне погоне граде на простору некадашње касарне у Грошници добиле су прошле недеље грађевинске дозволе, чиме су разрешене све дилеме да ли ће посао бити завршен пре него што у компанији „Фијат аутомобили Србија“ почне серијска производња новог модела аутомобила. Радови на изградњи фабрика компанија „Сигит“, „Донсон контрол“, „ПМЦ“ и „ХТЛ“, које се налазе на списку најзначајнијих „Фијатових“ коопераната, у пуном су јеку. Што се грађевинских радова тиче, погони су већ „изашли из земље“, а поједине хале већ ових дана могле би да буду стављене под кров.

На комплексу од око 30 хектара некадашње касарне граде се објекти који ће у првој фази имати укупну површину од око 40.000 метара квадратних. Фирма „ПМЦ“ гради халу од 20.500 квадрата, „Сигит“ од 10.000, „Донсон контрол“ од 6.000 и компанија „ХТЛ“ од 3.000 квадрата. У свакој од ових фабрика планирана је изградња и друге фазе, када ће бити изграђено још око 30.000 квадрата производног и пословног простора.

Према плановима ових „Фијатових“ коопераната у првој фази посао у слободној индустријској зони у Грошници добиће 1.500 радника. У исто време пуном паром се ради и на матичној локацији „ФАС“-а. Поред грађевинских радова у некадашњим погонима Механичке обраде и Пресераја бивше Фабрике аутомобила упоредо се ради и на инсталацији нове опреме за серијску производњу новог модела. Планирано је да на локацији у кругу ФАС-а буде лоциран и производни погон најзначајнијег „Фијатовог“ добављача, компаније „Мањети Марели“.

Велики посао Дирекције

Крагујевачкој Дирекцији за урбанизам компанија „ФАС“ и њени кооперанти поверили су комплетан посао око усаглашавања планова и пројеката, од идејних до завршних. Њој је поверено комплетно вођење послова, од израде планске документације до добијања употребне дозволе.

За све пројекте изградње пратећих објеката са интерним саобраћајницама и инфраструктуром Дирекција је извршила нострификацију и техничку контролу главних пројеката. Она, такође, има и

НИЧУ ХАЛЕ „ФИЈАТОВИХ“ КООПЕРАНАТА У ГРОШНИЦИ

ПОЧЕТАК ГРАДЊЕ НОВЕ САОБРАЋАЈНИЦЕ ЗА ЕРДЕЧ

улогу стручно-техничког надзора над извођењем радова.

Према речима директорке Дирекције за урбанизам Мирјане Ђирић, реализацијом овог посла Дирекција је показала да је спремна да самостално изнесе велике пројекте и да има довољне капацитете да обави комплетну консалтинг услугу у складу са потребама великих инвеститора.

Она додаје да је реализација овог пројекта обезбедила Дирекцији и неопходну референцу како би могла и даље да обавља овакве или сличне послове за све будуће инвеститоре у Крагујевцу.

Двадесетак стручњака са међународном нострификацијом диплома из ове установе унело је скоро 30 одсто својих допуна како би пројекти добили одговарајуће дозволе. Дирекција је завршила и пројекте свих прилазних саобраћајница од Индустријске зоне „Грошница“ до ФАС-а.

На основу поднете документације, управа града за просторно планирање издала је и грађевинске дозволе за почетак изградње објеката. Дирекција за урбанизам закључила је са „Фијатом“ уговор о комплетним консалтинг услугама за тог инвеститора чија је вредност између 400.000 и 500.000 евра.

„Фијатови“ кооперанти су земљиште у Индустријској зони „Грошница“ добили бесплатно, али су у обавези да плате накнаду за уређење грађевинског земљишта. Цена

по квадратном метру него изграђене површине је 12 евра, па ће тако, примера ради, фирма „ПМЦ“ 180.000 евра платити у две рате, најкасније до краја ове године.

Саобраћајнице по мери „Фијата“

Изградња четири саобраћајнице које Индустријску зону у Грошници треба да повежу са матичном локацијом „ФАС“-а почела је у понедељак, 31. октобра, код „Заставиног“ моста на улазу у бившу „Механичку обраду“. Изградња ових путева предвиђена је уговором са „Фијатом“, а преостало је још да се уради нешто више од 3,5 километра саобраћајница и три моста, што је инвестиција укупне вредности од око три милиона евра.

ГРАДОНАЧЕЛНИК СТЕВАНОВИЋ И ЊЕГОВ ЗАМЕНИК ЗДРАВКОВИЋ НА ГРАДИЛИШТУ НОВЕ УЛИЦЕ

ЛУЖНА ОБИЛАЗНИЦА

Завршетак до краја 2014. године

Планирано је да се серијска производња новог модела аутомобила у компанији „ФАС“ постепено подиже до пројектованих 200.000 возила годишње. Због тога ће „ФАС“ и његови кооперанти до завршетка Лужне обилазнице користити мини Северну обилазницу.

Шукина улица, која пролази поред „Електрошумадије“ и спаја се са Булеваром краљице Марије, због тога ће бити реконструисана у дужини од 400 метара. Планирана је изградња још једне траке, а биће постављена и светлосна сигнализација, односно „зелени талас“, како би се транспортни саобраћај што више олакшао, каже Небојша Здравковић.

Према речима градоначелника Верољуба Стевановића, завршетак градње Лужне обилазнице, која је такође ушла у анекс уговора са „Фијатом“, планиран за крај 2014. године.

На локацији код „Заставиног“ моста почела је изградња саобраћајнице за Ердеч. Деоница је дуга 560 метара, а некадашњи индустријски пут до „Заставе“, који су користили и мештани Ердеча, измешта се до самог корита Лепенице.

Заменик градоначелника Крагујевца и координатор послова са „Фијатом“ Небојша Здравковић каже да ће улица према Ердечу бити у потпуности реконструисана, а затим следи реконструкција Улице Октобарских жртава која води поред локације „Фијатових“ добављача у Грошници у дужини од 1.200 метара.

Кроз матичну локацију „Застава камиона“ која је отвореног типа градиће се пут у дужини од 870 метара, док ће се последња, као прилазни пут који чини саставни део Лужне обилазнице ка кругу „ФАС“-а градити деоница у дужини од 170 метара, објаснио је Здравковић.

Све саобраћајнице биће ширине осам метара, колико је тражио „Фијат“, и биће завршене до марта идуче године. Вредност радова на ове четири саобраћајнице је 1,5 милиона евра, а извођач радова је фирма „Штрабаг“ из Београда. Град је обезбедио комплетну пројектну докумен-

тацију и разрешио сва имовинска питања, а новац је обезбедило Министарство економије.

У наредне три недеље биће уговорена и градња Улице Раје Вуксановића која такође спаја коперанте из Грошнице и матичну локацију „ФАС“-а. Поред градње саобраћајница биће изграђена и три моста. Већ се ради пројектна документација за мостове на Лепеници и Ждралци, а у наредне три недеље биће уговорена и изградња моста у Улици Раје Вуксановића.

Влада Србије је на прошлој седници донела одлуку и о градњи три километра аутопута кроз територију Општине Баточина који спаја Крагујевац са Коридором 10 и та деоница треба да се заврши до краја године. Крајем месеца ће бити забрањено извођач радова. Крагујевац је завршио своју деоницу од 11,5 километара, а преостали део аутопута којим ће свакодневно пролазити при највећем обиму „Фијатових“ производње 460 шлепера, биће завршен идуче године, каже Здравковић.

Тако ће уговор о заједничком улагању између Републике Србије и „Фијата“, као и анекс уговора који се односи на изградњу саобраћајница, уверени су у локалној самоуправи, бити у потпуности испоштовани.

До почетка серијске производње новог модела аутомобила имаћемо све завршено, и фабрике у Грошници и све неопходне саобраћајнице, тврди Небојша Здравковић.

Милушин ЂЕВИЋ

СРБИЈА – МАЛА ЗЕМЉА СА МНОГО ПРОБЛЕМА

Зайаг тврди, Истиок не улива поверење

Од нас се очекује да нормализујемо односе, ако не да признамо Косово, онда да средимо проблем царине, слободног кретања и свега осталог. Уздање да ће нас Кина и Русија подржати само је празна прича на коју можда могу да се добију неки гласови на изборима, али то неће решити ни један једини проблем Србије, тврди Љубиша Рајић, професор Универзитета у Београду

Дубока и дуготрајна економска, социјална и морална криза и слаби укупни учинак владајуће коалиције, као и незајажљива жељ партијских вођстава за влашћу као најбољим „бизнисом“ у Србији, веома су подигли тензије у земљи. Све су чешићи коментари да је Влада неспособна, разједињена и недорасла овом тренутку, да је неки третирају као боксерску врећу по којој ударају поједине странке кад им се прохте и кад желе да зараде јефтине политичке поене.

Има ли председник Борис Тадић довољно подршке и капацитета да са овом и оваквом Владом донесе кључне одлуке за будућност Србије?

- Влада је несумњиво неспособна кад је реч о томе да среди нешто за будућност државе Србије, али није неспособна кад се говори о томе да среди нешто за себе и своје пријатеље, при чему подразумевам, пре свега, материјални добитак, каже за „Крагујевачке“ Љубиша Рајић, професор Универзитета у Београду. - Али, у целини посматрано, наша политичка елита је апсолутно незрела за тренутак у коме се сада налазимо, политички, економски, демографски, културни и било какав други.

Мирко Чикириц, потпредседник СПО и председник Регионалног одбора ове странке, подсећа да у условима глобалне светске кризе ниједна влада није популарна и у свим владама, а посебно коалиционим, постоје различити политички ставови. Оно што обједињује Владу у Србији су принципи на којима је формирана. Искључујући партијске разлике које су неминовне, Влада, потенцира Чикириц, делује хомогено, а Борис Тадић је најутицајнија политичка фигура у земљи и апсолутно има капацитета да посао који је осмислио доврши до краја.

- Највећи узрок кризе ове Владе је лош рад, њен састав и уцењивачки капацитет коалиционих партнера који покушавају да заузму старте позиције не знајући јасно ко ће с ким и када на избору. Демократска странка мора да има снажну позицију у тој коалицији,

каже Милета Поскурица, председник Окружног одбора Српске напредне странке.

Повратак у деведесете

Поједини аналитичари позитивно мишљење Европске комисије не сматрају успехом, већ најавом једног великог пораза који нас очекује у децембру. Да ли је препорука последње подсећање на услов свих услова који Србија мора да испуни - на нормализацију односа са јужним суседом Косовом?

Љубиша Рајић на то питање овако одговара:

- Од нас се очекује да нормализујемо односе, ако не да признамо Косово, онда да средимо проблем царине, слободног кретања, признавања диплома и свега осталог. И то нама следује, хтели или не. Да ли ћемо то учинити у децембру ове, у децембру следеће или у децембру 2020. године, то је у крај-

НЕКИ ПРИЖЕЉКУЈУ ПОВРАТАК ДЕВЕДЕСЕТИХ: МИРКО ЧИКИРИЦ

њој линији сасвим свеједно. Мораћемо то да учинимо не зато што ћемо остати ван Европе, већ зато што ћемо остати без пара и подршке и зато што ће међународна позиција Србије бити драстично ослабљена. А уздање да ће нас Кина или Русија подржати, то је само празна прича на коју можда могу да се добију неки гласови на изборима, али то неће решити ни један једини проблем Србије.

По речима Мирка Чикирица, аналитичари који на овакав начин коментаришу ситуацију, у ствари, прижељкују да ми у децембру не добијемо формално статус кандидата за чланство у ЕУ ни датум за преговоре и да се вратимо у дивне деведесете године, у дивну изолацију, дивно вођење сопствене политике без те „зле“ ЕУ и свих предности које би наши грађани конкретно имали од приступа њој.

- Моћне чланице ЕУ вероватно ће покушавати да ученама изнесеним јавно или тајно, на овај или онај начин, притисну Владу да учини додатне уступке, пре свега у погледу некаких договора с Косовом, апострофира Милета Поскурица. - Сви договори с Косовом у њиховој визури заправо су потреба да се Србији наметне да призна стање у којем ће косовска власт бити и на северном делу ове покрајине. За нас као политичку странку и за већину грађана то је потпуно неприхватљиво. Колико ће власт имати снаге да се томе супротстави, то је посебно питање. Ми-

СТАЛНО У ВАНРЕДНОМ СТАЊУ: ПРОФ. ДР ЉУБИША РАЈИЋ

слим да ће тај проблем остати и наредној влади.

Балвани према ЕУ

На све присутнију тезу да Косово може да донесе корист још само појединим партијама и политичарима који причом о томе скрећу пажњу с неким других горућих проблема, Мирко Чикириц каже да Косово, пре свега, злоупотребљавају сви они који балване на Јарињу и Брњаку желе да виде и као балване према ЕУ, што се може десити; сви они који мисле да ће подизањем барикада и изолацијом Срба изоловати Србију од модерног и напредног света и ЕУ.

- Они, у ствари, прижељкују повратак деведесетих, прижељкују инциденте на КиМ, велике сукобе са међународном заједницом, егзодус и колоне Срба, да би онда за све то окривили „злу“ Европску унију.

Милета Поскурица не верује да би се косовски проблем могао сматрати неком политичком коришћу, пошто је то, пре свега, једна велика политичка обавеза и одговорност која је уставно лимитирана. Отуда је то изазов за политичке партије, све скупа.

- Али, тај изазов, та тежина проблема била би много мања када би актуелна власт у Србији учинила некакав национални договор, договор страначких првака, да нам изнесу оно што су до сада постигли у разговорима са Приштином, сматра Поскурица.

По речима Љубише Рајића, Косово доноси корист политичарима у том смислу што скреће пажњу с горућих проблема који су у Србији већ такви да се полако приближавају граници нерешивости.

- Волео бих да нам неко једног дана објасни који део од 500 милиона евра, колико се годишње даје за Косово, завршава у приватним џеповима, а који се користи за побољшање живота неалбанског становништва у овој јужној покрајини. Колико знам, скоро ништа се не улаже у људе који живе јужно од моста у Косовској Митровици, сем Српске православне цркве, а опет, северно од моста највећи део пара слива се, изгледа, у један врло мали број џепова.

Отезање као кочница

Председник државе је минулих дана поручио да од превремених избора нема ништа, да уопште нису планирани, да за тих шест-седам месеци можемо много тога да урадим, доведемо нове путеве...

На питање да ли се спомињањем избора стално креира атмосфера ванредног стања, Милета Поскурица каже:

- Њу, пре свега, креира ванредно стање у држави, а оно се очитује непрекидним незадовољством различитих слојева грађана. Данас имамо више од 40 штрајкова дневно, од којих се многи одржавају у центру Београда. Дакле,

прави разлог ванредног стања је лоша економска ситуација, беда, незадовољство, неостварена обећања...

Овај напредњак, кад је реч о изборима, примећује да се све озбиљне политичке партије понашају тако као да се очекује да ће они бити расписани сваког тренутка. Иначе, власт ће, нема сумње, настојати да још неким доказима, неким отвореним мостом, придобије бирачко тело. По-

МОРА ДА СЕ ГАСИ МНОГО ПОЖАРА: МИЛЕТА ПОСКУРИЦА

скурица, међутим, не верује да ће у томе успети, упркос медијској блокади опозиционих партија.

- Онај ко је највише заговарао изборе сада ћути, подсећа Мирко Чикириц. - То је Српска радикална странка „број два“, односно напредњаци, који себе сада представљају као једину алтернативу. Они су организовали протесте, Томислав Николић је фингирао штрајк глађу управо тражећи ванредне парламентарне изборе, а сада је схватио да не може да их издејствује, а и да би то била штета за државу.

Љубиша Рајић потенцира да је код нас ванредно стање почело пре двадесет и нешто година - и траје без прекида. Најнормалније је, сматра, да се избори расписују онда када Влада изгуби већину у парламенту или када дође време за расписивање избора прописано Уставом. У међувремену се неће довести ни страни инвеститори нити ће се решити било који проблем.

- Сваки дан отежања решавања проблема око граничних прелаза са Косовом, или административних како овде воле то да кажу, удаљава стране инвеститоре. Никако да се схвати, или нема воље за то, да у овом тренутку економске кризе инвеститори не чекају испред врата. Они ће то чинити ако добију екстремно повољне услове, а такви услови ће бити на штету Србије, тврди Љубиша Рајић.

Слободан ЦУПARIЋ

Док увећање прихода градског буџета за 280 милиона динара одборници опозиције виде као начин да се покрије мањак пара и ново задуживање за отплату раније узетих кредита, градски званичници тврде да ликвидност није угрожена и да је њихов циљ максимално остварење планираних инвестиција

После трочасовне расправе одборници Скупштине града Крагујевца су, прошлог петка, са 48 гласова за и 13 против усвојили Одлуку о ребалансу буџета града за 2011. годину, који је тиме увећан за 280 милиона динара. Уместо 7,2 милијарде, како је планирано, утврђени су укупни приходи и примања у износу од 7,48 милијарди динара. Увећање буџетских средстава планирано је на основу вишка прихода из ранијих година, донација од иностраних држава, међународних и невладиних организација, наменских трансфера од других нивоа власти, као и од прихода од задуживања код пословних банака у износу од 362 милиона динара.

Предлог ове одлуке наишао је на жестоку критику опозиције, пре свега демократа и напредњака, а основне замерке односиле су се на то да је буџет у старту планиран на нералним основама и да је разлог ребаланса што владајућа коалиција жели да прикрије стварно стање у буџету и дуговања која је направила.

Замерке ДС

Питајући зашто се поново планира ребаланс на нералним основама и зашто људи који конципирају буџет већ трећу годину заредом нерационално и без

Доскорашњи в.д. директора Жарко Биорац је, каже градоначелник Стевановић, добро радио свој посао, али је млађи човек, без довољно искуства. Новопостављени директор Драгутин Миловановић је дојучерашњи кадар Демократске странке, а на нову функцију предложили су га Уједињени региони Србије

Иако је Жарко Биорац, вршилац дужности директора ЈКП „Нискоградња, на ту функцију Скупштине града, као оснивачу, поднео неопозиву оставку, која је и усвојена, он нигде другде неће отићи, већ ће се померити само степеницу ниже и постати заменик директора овог градског предузећа.

Уместо њега на период од четири године изабран је дипломирани економиста Драгутин Миловановић, који је од 2002. до 2008. године био директор Завода за збрињавање одраслих „Мале Пчелице“, а потом до лане директор

УСВОЈЕН РЕБАЛАНС БУЏЕТА

Увећање за 280 милиона динара

објашњења инсистирају на томе, шеф одборничке групе ДС Владан Јовановић је рекао да се критика ДС односи баш на ову чињеницу.

- Одговор на ово питање и прави мотив може бити само прикривање стварног стања финансија, односно избегавање приказивања стварног стања јавног дуга. Очигледно је да се увећање буџета највећим делом планира за покривање дефицита и отплате главнице дуга, рекао је Јовановић. Он је, образлажући ставове своје странке, рекао да је „једина реална и суштинска промена у ребалансу у делу „нових задужења“, у укупном износу од 362 милиона динара.

Ребалансом се, тврди Јовановић, само утврђује потреба за новим задужењима, с тим да генерално и даље остају нереално постављене позиције и на страни прихода и расхода.

Према подацима којима располаже ДС до почетка октобра, у износу на план, буџет је остварен у износу од око три милијарде динара или свега 41 одсто, заједно са банкарским кредитом од 197 милиона динара из априла ове године. До краја године, тврди Јовановић, може се очекивати пуњење буџета до нивоа од 3,7 милијарди динара са додатних 360 милиона новог задуживања код комерцијалних банака.

- Ново задуживање формално се користи за покривање доспелих обавеза по главницама већ раније узетих кредита, што је нарочито опасно и само је доказ да град, практично, нема реалних извора за враћање дугова и да се зачарани дуг кредитне задужености стално повећава, рекао је шеф одборничке групе ДС, уз напомену да ће планирани ребаланс од 7,48 милијарди бити остварен у износу од око 50 одсто, што се поклапа са упозорењима и предвиђањима ове странке. Расходи који често исказују потребе које су нереалне и преамбициозне, када се планирају на нивоу који није у складу

са оствареним приходима, нужно воде у дефицит и презадуженост.

Није угрожена ликвидност

Реагујући на дискусију одборника Демократске странке председник Скупштине града Саша Миленић се запитао да ли након напуштања скупштинске већине одборници те странке желе да

странке сматрају да Грађани треба да буду озбиљно забринути за своју економску будућност, јер се гласа за „фингирану стварност“. Али, свака цена у економији мора да се плати, рекао је Горан Ковачевић из ове странке, јер „економски ђаво долази по своје, пре него што они који воде економску и монетарну политику мисле“.

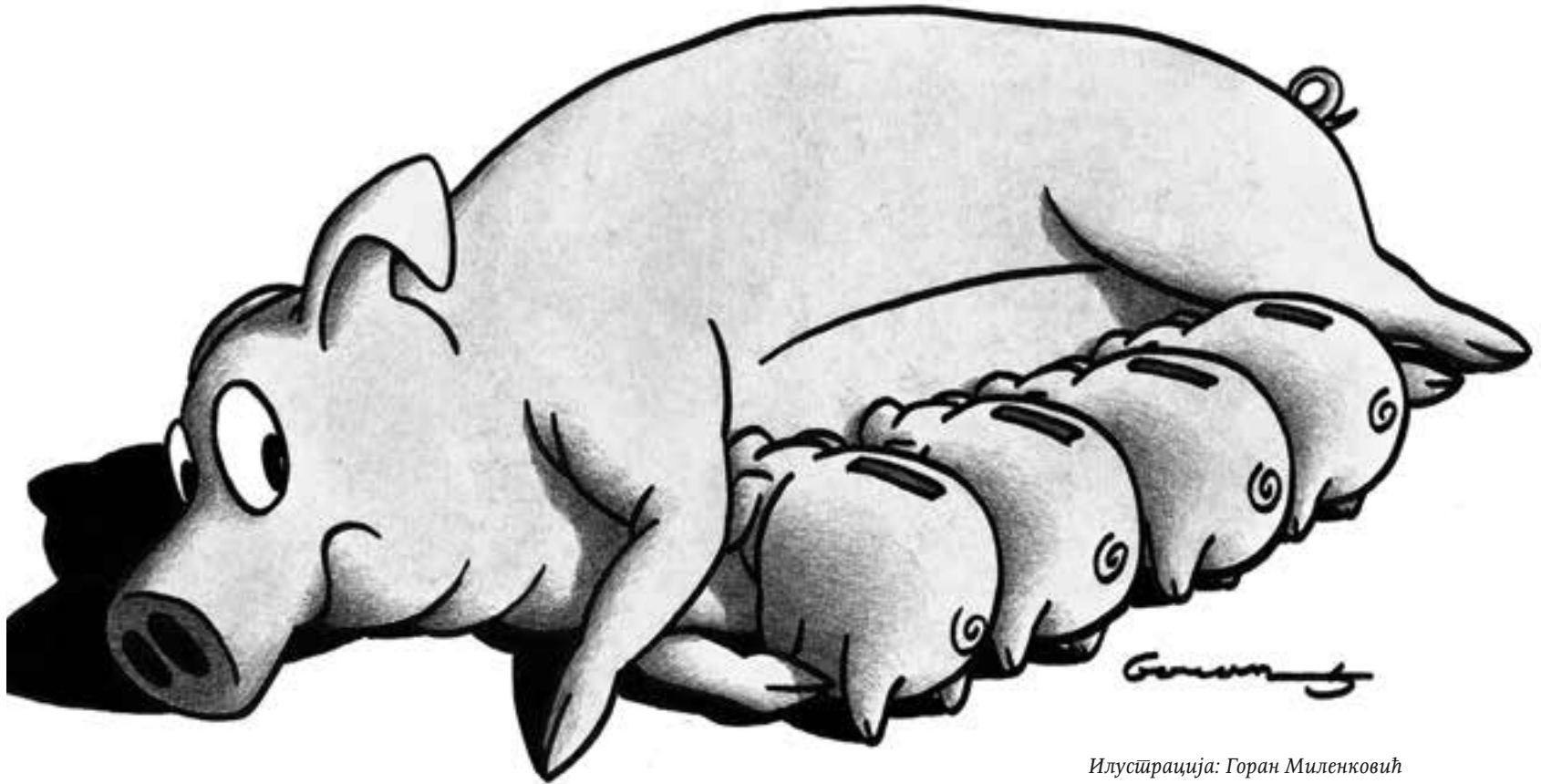
од онога што се планирало, рекао је Ковачевић.

Одговарајући на критике опозиције градоначелник Верољуб Стевановић је рекао да су све контроле градског буџета потврдиле да нема ниједне противзаконите ставке, као и да ликвидност буџета није угрожена.

- План буџета нема никакве

максималном проценту, објаснио је Стевановић.

Небојша Васиљевић, члан Градског већа за инвестиције и развој градских ресурса, рекао је да је циљ локалне самоуправе отварање нових радних места, али и очување постојећих. Подсетио је да „Плаза“ завршава свој шопинг мол који ће бити отворен 21. фебруара

Илустирација: Горан Миленковић

буду и опозиција Влади Србије.

- Говорећи о презадужености града превидели сте да то није могуће по закону, јер локалне самоуправе не могу да подижу кредите без сагласности Министарства финансија и саме Владе Србије, у којој већину чини Демократска странка, рекао је Миленић.

И одборници Српске напредне

- Нама није јасно зашто је буџет осам, а не 50 милијарди динара, јер се неће остварити ни један ни други. Буџет је реализован за првих десет месеци у износу од око три милијарде динара. Ако се из тога изузме 362 милиона кредита, онда буџет реално износи 2,64 милијарде и то је истина. Буџет ће бити остварен са највише 33 одсто

везе са тим да ли је остварено 50,80 или 90 одсто. Буџет представља списак жеља, обавеза и потреба које, сагледавајући све околности, можете и трудите се да остварите. Јесмо задужени краткорочним кредитима који се враћају до краја године, јер покушавамо да у реалним околностима остваримо инвестиције у

наредне године и где ће се запослити 500 људи, а за 18. децембар најавио је отварање објекта Затвореног базена. Он је нагласио да се не може размишљати о отварању нових радних места без нових инвестиција, као и да је циљ локалне самоуправе стварање амбијента и привлачење што већег броја инвеститора.

Гордана БОЖИЋ

СМЕНА НА ЧЕЛУ „НИСКОГРАДЊЕ“

Искуство испред младости

„ЦОКЕР“ ИЗ „КОМШИЈСКОГ ДВОРИШТА“: ДРАГУТИН МИЛОВАНОВИЋ

Регионалног центра Пореске управе у Крагујевцу, у оба случаја као кадар Демократске странке. Када је са тог места смењен радио је као инспектор теренске контроле у Пореској управи. Сада је на

ново директорско место именован на предлог владајуће већине, одборничке групе Уједињени региони Србије (УРС), али да ли је и даље члан ДС или је постао члан неке од партија ове коалиције, и поред труда, нисмо успели да сазнамо.

Иначе, функцију в.д. директора „Нискоградње“ Жарко Биорац обављао је од 25. фебруара ове године (на период од најдуже годину дана) уместо Саше Гавриловића, који је, такође, поднео оставку. За Гавриловића се причало да је радио поштено, али да је млад и импулсиван, што му је, изгледа, била отежавајућа околност.

Шта је, сада, разлог Биорчево оставке, сем, такође, младости (рођен 1977. године), шта се њему ставља на „терет“?

Из „Нискоградње“ се углавном може чути да је највећи проблем овог предузећа недостатак асфалта, односно, што не ради Асфалтна база Предузећа за путеве, што објективно јесте велики проблем, изостаје реализација уговорених послова, касне плате запослени-

ма, да је предузеће у финансијским проблемима и често у блокади (помиње се износ од 60 милиона динара), због чега је било више најава штрајка.

И док се градом нагађа ово или оно, градоначелник Верољуб Стевановић је, гостујући у емисији „Стање ствари“ РТК, између осталог, рекао:

- Проблеми у „Нискоградњи“ су присутни. То је фирма која је, по мени, најлакша за вођење, истовремено и најизазовнија, јер је све што се тамо ради разноводно, за разлику од, на пример, „Чистоће“, која је уска у делатности. Одређени проблеми су наслеђени, нисмо били задовољни са претходним кадровским решењем и поставили смо вршиоца дужности директора, Биорца. Међутим, он је млађи човек, који још мора да учи, добро је радио свој посао, али ту је потребан неко са доста већим искуством, који ће заједно са нама, и Биорцем, који је остао у тиму, врло брзо довести „Нискоградњу“ у сасвим другачију позицију од ове у којој је данас. Хоћемо у најкраћем могућем року, много је битно

да то буде пре зиме, да их доведемо на виши ниво управо због онога што се дешава у Предузећу за путеве, нагласио је Стевановић.

Градоначелник је додао и да ће град и села од снега чистити „Нискоградња“, прилазе граду Предузеће за путеве, да ће „Нискоградња“, као и до сада, радити у турнусу, 24 сата, да неће бити никаквих проблема, јер ће се, колико он зна, са „Путевима Србије“ обезбедити средства и за Предузеће за путеве - недостатак нафте, ризле и соли није нерешив проблем. Зимска служба ће бити спремна, појаснио је Стевановић. Томе би требало да допринесе и нови директор - „неко са доста већим искуством“ какво има управо Драгутин Миловановић, за кога градоначелник Стевановић каже да је добро радио на челу Завода за збрињавање одраслих, а такође, и као директор Регионалног центра Пореске управе.

- Нећу да кажем зашто је смењен са места директора Регионалног центра Пореске управе, и шта му се десило, то нека кажу они који су га сменили по партијској ли-

БИО ДИРЕКТОР, САД ЗАМЕНИК: ЖАРКО БИОРАЦ

нији, између осталог, због непослушности. Непослушност се огледала у томе што није кренуо на нас, мислим, на локалну самоуправу, како су кренули из Београда када је у питању процена касарне, када су у питању „Градска гробља“, „Паркинг сервис“, каже Стевановић, оцењујући Миловановића као веома способног човека, одговорног, прецизног, дисциплинованог, врло искусног, од кога ће млађи моћи да уче и да подигну ниво рада „Нискоградње“.

А. ЈОКИЋЕВИЋ

Пише Јаворка Станојевић

ЗАПОШЉАВАЊЕ У КЛИНИЧКОМ ЦЕНТРУ

Кадрови преко синдикалне задруге

Ко тражи посао у Србији зна да нема бољег послодавца од државе, јер само она, још увек, даје доживотно ухлебљење. Тражилац посла, такође зна да се на путевима који воде на државне јасле мора платити „путарина“, али и имати „пасош“ за улазак који, како се оверава странка којој је, како се то отворено говори, припала одређена институција.

Нико не каже да није лепо да се народ запошљава макар, и на мишиће, и уз помоћ страначке књижица, али изгледа да државна каса није рупа без дна, па се и овде узето на мосту мора платити на ћуприји.

Преведено на језик пацијената који се лече у Клиничком центру Крагујевац, могло би се рећи да је лепо што је директор за годину и по број запослених повећао за више од две стотине, али је лоше што нема лекова, раствора, рендгенских филмова, санитарског материјала... и што они то морају сами да купују. Још је горе што се међу медициментима којих нема довољно налазе албумини и раствори, од којих буквално може зависти нечији живот, који се не могу купити баш на сваком ћошку ни у свако доба дана или ноћи. Не ваља ни што је несташица рендгенских филмова дошла дотле да је, пре десетак дана, Служби за радиолошку дијагностику наложено да снима само свеже повреде, ургентна стања и пацијенте који се припремају за операцију.

Покушај да званично сазнамо како се све ово уклапа у све већи број запослених које КЦ плаћа из сопствених средстава није уродило плодом. Из Службе за информисање поручено нам је да смо све што нас занима могли да чујемо и питамо на конференцији за медије одржаној 12. септембра. Зато, како стоји у одговору на питања везана за запошљавања, „руководство Клиничког центра Крагујевац нема намеру да понавља већ изнесене информације“.

Ако не можемо да добијемо званичне податке умемо да рачунамо, а они којих се тиче како се троши здравствена црквица, која се отањила до мере да се најављује да ће лабораторијске анализе о трошку државе моћи да се раде само једном годишње, нека сами извлаче закључке.

Улога главне сестре

Како је проф. др Слободан Обрадовић сео у директорску фотељу, кога је гурао, а ко оспоравао, писали смо више пута. Не зна се да ли је и-

ДИРЕКТОР КЛИНИЧКОГ ЦЕНТРА ДР СЛОБОДАН ОБРАДОВИЋ

кога задужио, али је, одмах пошто је себи повећао плату за 60.000 динара, почео да запошљава. Пошто и када си директор тако важне институције мораш да поштујеш нека правила игре, и први човек КЦ-а је морао да се држи уговора о броју запослених за које Републички фонд здравствене заштите обезбеђује плате.

Фонд је у фебруару 2010., када је он преузео дужност, обезбеђивао зараде за 2.108 запослених. Ово значи је КЦ паре за нова запошљавања морао сам да заради. Такво ангажовања радника није новост. У месецу његовог постављења званично их је било 58. Нови директор је одмах закључио да то није довољно, па је сваког месеца увећавао број радника за чије зараде не добија новац од државе. Година у којој је започео своју директорску каријеру завршена је са 106 радника чије зараде је морао да обезбеди Клинички центар. Пошто је Фонд, у међувремену, уговором одобрио 40 нових запошљавања, у 2011. се ушло са 88 запослених чији долазак се поклапа са променом руководства.

Пракса запошљавања на терете очекиваних зарада КЦ-а се наставља и у овој години. Крајем августа их је било 171. У том месецу Фонд је давао новац за 2.139 зарада. Рачуница, дакле, показује да је, од фебруара 2010. до краја августа

2011., директор КЦ-а ухлебио 202 особе, а да за огромну већину није имао обезбеђене зараде. У ову бројку, наравно, не улазе они који су дошли на места која су остала у пражњена пензионисањем и заменом запослених на одређено време.

Број нових зарада које КЦ обезбеђује од када је Обрадовић усталичен овде није заокружен, јер је његовим доласком почело масовно ангажовања радника преко задруге. Радна снага, чији број је тешко утврдити, ангажује се преко Синдикалне задруге „Синдикатос“. Енигма како је међу бројним омладинским задругама изабрана баш ова синдикална нема одговор. Нешто би се могло наслути из чињенице да се на адреси „Синдикатос“ званично налази Регионално повереништво Уједињеног гранског синдиката „Независност“. Драган Ранић, председник Управног одбора Задруге (која нема број телефона него користи синдикални), који је уједно и повереник „Независности“, каже да запошљавања иду преко главне сестре. Према његовом објашњењу, главна сестра, која зна који кадрови недостају, обраћа се Задрузи која онда шаље своје чланове.

Звучало би логично када би се знало како ти, махом некавалитковани радници, проналазе „Синдикатос“ који нема ни адресу ни

Драган Ранић, председник УО синдикалне задруге „Синдикатос“, преко које Клинички центар налази углавном немедицинске раднике, каже да запошљавања иду преко главне сестре, која зна који кадрови недостају. У КЦ-у су одбили разговор на тему колико је запослено нових радника, чије зараде не финансира фонд здравства

телефон. Ранић каже да их могу наћи у синдикалном гласилу „Одјек“, али је мало вероватно да серверке, чистачице, праље... прате синдикалну штампу. Овај синдикалац одлучно одбацује свако повезивања Задруге са било којом странком и негира да међу десет чланова УО било ко има личне везе или интересе у Клиничком центру. Иако ова теза, за сада, остаје на нивоу претпоставке, траг који смо следиле потврђује приче да је сестра Јадранка која је, заједно са Обрадовићем, у Стручни савет КЦ-а стигла са Педијатрије, главни кадровик ове здравствене институције.

Питања траже одговоре

Ко год да запошљава преко задруге, и какве год мотиве да има, чињеница је да их је 12. септембра, када смо смели да питамо, било 53. Њихове зараде, које не смеју бити испод минималних, такође иду са рачуна КЦ-а. Иако су у последње време исплате нешто редовније, тек им се исплаћује августовска зарада. Математика, дакле, на крају показује да је од доласка Обрадовића КЦ ухлебио преко 250 Крагујевчана.

Којим путевима су стигли, коме су платили „путарину“, ко је оверио „пасош“, како је КЦ пре фебруара 2010. са толиком мањком људства могао да функционише, не

би било важно да на рачуну има довољно пара, а на залихама лекова и санитарског материјала. Јер, тешко се може оправдати да у каси има новца за толике плате, а да га нема за албумине, рингер, „ласекс“, „аминофилин“, антибиотике, филмове...

Иако немамо начина да, док одговорни у КЦ-у не одлуче да се обрате медијима, сазнамо да ли има истине у говоркањима да су паре се рачуна намењеног куповини лекова до краја године потрошене још и септембру, можемо јавно да питамо шта је прече. Јер, ако је летос због дуга од 36 милиона динара „Медифарм“ испразнио болничку касу, оставивши рачун КЦ-а три дана у блокади, што се није догодило од Милошевићеве ере, ако има истине у причама да је „Велефарм“ своја потраживања од 143 милиона динара продао АИК банци, која сваког часа може да покрене блокаду, ако је тачно да сви добављачи смањују испоруке тражећи авансна плаћања, онда неко мора да нам објасни шта значи изјава да су људи ангажовани мимо уговора са РФЗО-ом неопходни за функционисање Клиничког центра. Они који мисле да су медицименти који спасавају живот важнији од помоћних радника имају право да знају и како КЦ зарађује паре којима плаћа кадр који руководство сматра неопходним.

Пошто новац од партиципација иде у републичку касу, КЦ зараду може остварити једино пружањем ванстандардних услуга и наплаћивањем паркинга. Будући да руководство ове институције комотно бесплатно сервисира лабораторијске анализе и дијагностику пацијената Дому здравља, који има и лабораторију и рендген, затворена је још једна могућност рентабилније пословања. Ту су, додуше, донатори који су недавно помогли реконструкцију Централне лабораторије. Добротвор је једна фармацијска кућа, која која, можда, има амбицију да постане повлашћени снабдевач.

Чак и да је ова претпоставка злонамерна и да је могуће веровати да у фармацеутској индустрији има бесплатног ручка, проблеми који муче грађане који се лече у Клиничком центру Крагујевац стално се увећавају баш као и армија нових радника које у КЦ-у налазе ухлебљење. Ако нико не потражи решење и ако се темпо запошљавања настави, Обрадовић ће бити запамћен као човек који је многи дао хлеб у руке. Крагујевчани ће, за узврат, моћи да буду сигурни једино да ће их, ако не могу медицински апарати, снимити видео камере које директор поставио процењујући ваљда да су им оне више потребне.

ПРЕГОВОРИ У ИНСТИТУТУ УРОДИЛИ ПЛОДОМ

Обећано разрешење Ђокића

Очекује се да Влада разреши дужности директора Драгољуба Ђокића, обезбеди му нов радни ангажман и именује вршиоца дужности директора Института за јавно здравље

Прича о сукобима у крагујевачком Институту за јавно здравље, као и штрајк око стотину запослених, који је започео 26. септембра, требало би да буде завршена у четвртак, 3. новембра, када ће се овај број наших новина већ наћи су продаји. Ово је најавио саветник министра Ивице Дачића, Ивица Тончев, који је прошле суботе посредовао у решавању проблема и у одвојеним сусретима преговарао са штрајкачима и са директором Ђокићем.

После двочасовних и, како је изјавио, компликованих и напорних преговора, Тончев је обећао да ће Драгољуб Ђокић бити разрешен дужности и да више неће долазити у Институт. Након овог обећања запослени су замрзли штрајк, а председница Штрајкачког одбора Драгана Ивановић је рекла да

су радници задовољни јер је испуњен њихов главни захтев – за смену директора Института.

Директор Ђокић је после преговора изјавио медијима да ће у четвртак, пошто буде разрешен дужности, бити постављен вршиоца дужности директора Института, а да он од Владе Србије очекује друга задужења и ново радно место.

– Ја нећу поднети оставку, јер нема никаквих правних ни професионалних разлога за то. Влада Србије ће, процењујући потребе за мојим радом, наћи одређени посао на коме ћу бити ангажован, изјавио је он.

Подсетимо да су запослени у Институту за јавно здравље тражили смену Ђокића због, како су навели, несавесног пословања, због чега та установа има дуг од 45 милиона динара, што је Ђокић негирао, тврдећи да су потраживања близу 11 милиона, а дуговања око шест милиона динара. Штрајкачи од 18. октобра нису дозвољавали директору да уђе у зграду Института. Такође, треба подсетити да је полиција поднела четири кривичне пријаве против директора Ђокића, а да је по пријави за злоупотребу службеног положаја Тужилаштво покренуло званичну истрагу.

ДИРЕКТОР ЂОКИЋ ПРЕД БЛОКИРАНИМ УЛАЗОМ

Према незваничним информацијама, на место вршиоца дужности директора требало би да буде постављен др Драган Васиљевић, специјалиста хигијене, док ће Ђокић, по свему судећи, добити нови ангажман у Београду. Као могућа радна места помињу се Медицински факултет у Београду и Републички фонд здравственог осигурања.

Г. БОЖИЋ

ИВИЦА ТОНЧЕВ И ДРАГАНА ИВАНОВИЋ НАКОН ЗАВРШЕНИХ ПРЕГОВОРА

ПРЕМИЈЕРА АПАРАТА ЗА УНИШТАВАЊЕ МЕДИЦИНСКИХ ИГАЛА

Светско, а из Кнића

Пише Милош Пантић

Добра привредна вест за целу Србију стигла је прошле недеље са места из којег се то најмање очекивало, из неразвијене општине Кнић. Овде је свечано отворена фабрика за производњу уређаја под називом „шарп терминатор“ који применом савремене технологије уништава медицинске игле. Апарат који на овакав начин третира ту врсту медицинског отпада до сада није постојао, а прва фабрика из које ће кренути на тржиште Европе и Азије управо је ова книћанска.

Уређај су изумео амерички стручњак Кен Цексон, а патент је власништво америчке компаније „Медикал сефти солушонс“ из Охаја. Да се он примени у серијској производњи пресудну улогу одиграли су српски инжењери, ангажовањем тима од 15 стручњака који су две године радили на унапређењу патента. Српско предузеће „Боци ко“ из Београда уложило је у куповину патента, његов развој и отварање саме фабрике у Книћу укупно 12 милиона долара, од чега је у производни погон, технологију и адаптацију хале инвестирано три милиона долара.

И на самом отварању фабрике 28. октобра податак да ће се у Книћу производити уређај какав не постоји у свету изазивао је не-

Прва фабрика у свету за производњу апарата напредне технологије, који су изумели Американци, а унапредили га српски инжењери, отворена је у Книћу, јер је београдска фирма „Боци ко“, власник фабрике, овде пронашла

најповољније услове. Планира се годишњи извоз од 120 милиона долара, а 85 посто делова је од домаћих коопетраната

МИНИСТАР ЂИРИЋ И ПРЕДСТАВНИК АМЕРИЧКЕ АМБАСАДЕ ОТВАРАЈУ ФАБРИКУ

верицу присутних новинара, али је присуство министра економије Небојше Ђирића, представника Амбасаде Америке Дагласа Апостола, као и аутора патента Кена Цексона убедило и највеће скептике.

Третман на 2.100 степени

Уређај „шарп терминатор“ и његова употреба презентирани су непосредно по свечаном пресецању врпце нове фабрике. Реч је о преносивом апарату величине обичне вазе у који се убацује медицински шприц са иглом одмах

након употребе. Шприц остаје изван уређаја, а у њему остаје игла која на температури од 2.100 степени изазваној електродама сагорева и претвара се у пепео. У уређају је лапма са УВ зрацима која практично уништава испарења, па је добијени отпад деконтаминирани и више се не третира као медицински, већ као обичан отпад који се може као такав даље одлагати.

Петар Миљковић, инжењер који је преводио тим на усавршавању патента, каже да се 85 посто компоненти за овај уређај чије монтаже почиње у Книћу производи код копераната у Србији, док се само мотор, батерије и пуњачи увозе из Америке, што производ чини српским апаратом.

Када ускоро његова производња почне и у Америци, из наше земље ће се поједине компоненте извозити за њихове потребе, што још више у потпуњује добре економске ефекте.

Садашњи план је да се месечно у Книћу произведе 10.000 до 20.000 „терминатора“, што на годишњем нивоу треба да буде око 150.000 апарата. Највећи део производње намењен је извозу у Европу и Азију, мада се рачуна и на домаће тржиште, што треба да донесе годишњи извоз од 120 милиона долара из ове фабрике. На почетку рада у фабрици „Боци ко“ запослено је 20 радника из Кнића, док је у дистрибуцији производа у Београду ангажовано 30 запослених.

Предност овог апарата у односу на досадашњи начин одлагања медицинских игала, како је објашњено на презентацији, јесте у томе што је много безбеднији за медицинско особље које га употребљава. Након употребе медицински радник не мора поново да ставља пластичну облогу на шприц, већ иглу директно убацује у апарат. Тиме се избегавају евентуалне повреде, јер постоји податак да само у Европи годишње 1,2 милиона медицинског особља заради повреде манипулишући шприцом, од чега 30 посто добије неку инфекцију од игле.

Еколошки безбедно

Као уређај напредне технологије „терминатор“ је ефикаснији и када је у питању еколошка страна третмана игала као медицинског отпада. Сада је поступак са употребљеним шприцевима у нашим медицинским установама такав да се у пластичној канти шприцеви механички одвајају од игала, које испадају и сакупљају се на дну посуде.

По објашњењу медицинских радника, када се сакупи већа количина игала оне се убацују у уређај за стерилизацију под ниским притиском, али како се у том уређају стерилише и остали медицински отпад, који може бити заразан, попут вате, газе и тупфера, све то заједно са иглама се након овог поступка убацује у дробилницу у којој се меље, а потом се одлаже у обичне контејнере као безбедан отпад.

Овакав третман је приближно исти и у другим европским земљама и има своју цену. примера ради, у крагујевачком Дому здравља који обавља примарну здравствено заштиту годишње се употреби и на овај начин уништава 700.000 игала. Један апарат кошта 4,5 милиона динара и његов век трајања је седам до 10 година.

Предност книћанског „терминатора“ је што он може да уништи и претвори у прах много већу количину игала за мање улагања, јер је незванично цена једног апарата, која ће бити иста на свим тржиштима, око 800 евра. Употребљене игле су применом УВ зрака деконтаминирани и њихови остаци се могу одлагати као обичан отпад.

Звонко Војводић, власник београдске фирме „Боци ко“ која је у-

МАЛИ, АЛИ МОЃАН АПАРАТ

ложила средства у отварање книћанске фабрике и у комплетну инвестицију за освајање овог производа, каже да је за многе изненађење што је таква фабрика дошла у једну малу и неразвијену општину. на његову одлуку утоицало је то што је од општине Кнић добио одличне услове, јер је локална управа дала бесплатно стару фабричку халу у центру

ДЕО НОВОГ ПРОИЗВОДНОГ ПОГОНА У КНИЋУ

АУТОР ПАТЕНТА КЕН ЦЕКСОН И ВЛАСНИК ФАБРИКЕ ЗВОНКО ВОЈВОДИЋ

ОД САДА НА 4 ЛОКАЦИЈЕ!

NIKOR

BLACK HORSE
AutoPost
BOSCH

NOVO! МOTO АКУМУЛАТОРИ

ULJA
PUNJENI SAMELI I NAPAZNA TELA
AUSPUN "KILLER"

Mobil
Castrol

GUME
PUTNIČKI PROGRAM
TEKSTNI PROGRAM
POLJOMEKANIZACIJA
MOTORCIKLA I VOZILA

TRAYAL

BESPLATNA MONTAZA!

1. Janka Veselinovića 72, 034 430 658
2. Atinska bb, Aerodrom, 034 372 371

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО
ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

ЦЕНТАР доо Крагујевац

Радно време од 7 - 15 сати

ПОСЛОВНИЦЕ:
Кнић 510 - 197
Рача 751 - 262
Баточина 842 - 311
Лапово 853 - 710

Благајна у центру:
7 - 18 сати - радним данима
7 - 13 сати - суботом

ЕД Електрошумадија
Крагујевац

Централа 307 - 200
Дежурна служба 335 - 195
Прикључци 307 - 368
Пријава стања и
рекламације 370 - 300

РЕФОРМА СРЕДЊИХ СТРУЧНИХ ШКОЛА

Добро смишљено, мало теже изводљиво

Нови наставни планови, од којих ће девет за тачно одређена занимања почети да се примењују од наредне школске године, пре свега предвиђају више праксе и мање градива које нема директне везе са будућим занимањем. То, међутим, подразумева другачију организацију рада у школама и, посебно, спремност предузећа и установа да ђацима омогуће квалитетну практичну обуку

Пише Марија Обреновић

Уместо у учионици ђаци средњих стручних школа много више времена проводе у кабинету и на пракси у предузећима. Теоријска настава састоји се од стручних и свега неколико општих предмета, док ликовно, музичко или географију, на пример, ђаци уче само уколико то желе. Учење је организовано по такозваним модулима, па уместо једном у току тромесечја, средњошколци много чешије одговарају. У школу се иде само пре подне, а у једном одељењу је највише 24 ученика.

Овако би требало да изгледа настава у средњим стручним школама када реформа, започета пре осам година, буде завршена. Национални просветни савет крајем септембра усвојио је „реформисане“ наставне планове за девет образовних профила и наредне школске године будући аутоелектричари, геометри, пекари, механичари пољопривредне технике, месари, млекари, пољопривредни, ветеринарски и прехрамбени техничари учиће по новим стандардима.

Нови стандарди, међутим, направиле и нове проблеме, пре свега по питању организације наставе, сматрају просветни синдикати, али и директори школа.

■ Мање општих предмета

Реформа средњих стручних школа почела је пре осам година увођењем такозваних огледних одељења. Медицинска школа „Сестре Нинковић“ прва је у Крагујевцу добила једно такво одељење. Сваке године по двадесетак будућих медицинских сестара ова школа обучавала је на мало другачији начин. Знатно више часова практичне наставе и смањен број општих предмета су оно што, по речима Мирославе Димитријевић, психолога школе и републичког координатора за образовни профил медицинске сестре техничар, карактеристике огледних одељења.

Ђаци у огледним одељењима немају, на пример, географију и социологију. Историју уче само у првој години, док класична одељења овај предмет изучавају још годину

БУДУЋЕ МЕДИЦИНСКЕ СЕСТРЕ КОЈЕ СЕ ШКОЛУЈУ У ОГЛЕДНОМ ОДЕЉЕЊУ ИМАЈУ ЗНАТНО ВИШЕ ПРАКТИЧНЕ ОБУКЕ

дана, ликовно и музичко су им изборни предмети, а уместо филозофије имају етику. Хемију уместо три године по два часа недељно уче само током једне школске године, додуше четири часа током седмице. И наставу физике, уместо четири године, слушају само у првој и другој години. Фонд часова математике је, са друге стране, повећан, па се овај предмет ради све четири године школовања.

Број часова здравствене неге знатно је повећан у односу на „класична“ одељења. Док је у осталим одељењима у првој години по недељном распореду предвиђен само један теоријски час здравствене неге и један сат праксе, у „огледу“ се теорија учи двојструко више, а пракса обавља три пута недељно. У другој години из овог предмета уместо два часа седмично ђаци на пракси проводе пет часова.

Поред тога, сваке године ови ђаци имају обавезу да током две седмице обављају такозвану фебријалну праксу, односно десет дана распуста проведу у здравственој установи. Наставним планом прописана им је и десетодневна предматурска пракса, објашњава Мирослава Димитријевић.

Сама настава такође се у овим одељењима одвија другачије. Модуларним системом градиво из сваког предмета се дели на мање целине, а након блока предавања неколико лекција врши се провера знања. Тако ђаци у огледним одељењима знатно чешије морају да одговарају и раде тестове провере знања. По речима наше саговорнице, то им омогућава да знатно боље савладају градиво.

Такав систем рада не дозвољава кампањско учење и за ђаке је много бољи. Чињеница да имају много

више сати праксе доприноси да касније буду компетентнији за посао који обављају и брже почињу самостално да раде. То није само наш утисак, већ и мишљење људи из здравствених установа у којима се наши ђаци запошљавају. Иначе, број сати праксе који ђаци у огледним одељењима имају у потпуности одговара европском систему, па они имају и могућност запошљавања у здравственим установама у иностранству.

Мана оваквог начина рада је, међутим, то што ученици из огледних одељења, због малог броја општеобразовних предмета, немају тако широк избор у моменту када треба да упишу факултет и без претходне додатне припреме тешко могу да положе пријемни испит, каже Мирослава Димитријевић.

Када све школе пређу на нови систем рада ђаци ће већ приликом уписа у средњу школу морати да се одреде за будуће занимање. Наиме, за средње стручне школе предвиђена је стручна, а за гимназије општа матура. Полагање опште матуре значиће проходност на све факултете, док ће они са стручном моћи да се одреде само за ужи круг сродних високошколских установа, или утроше још годину дана на припрему за полагање опште матуре.

■ Више практичне обуке

Поред медицинских техничара, Медицинска школа ове године уписала је и 20 ђака који ће се кроз „оглед“ школовати за будуће васпитаче. У огледним одељењима школују се и ђаци у осталим крагујевачким школама. Економска школа, на пример, има банкарске службенике, Прва техничка школа аутодијагностичаре и монтере суве грађеве, Туристичко-угостилачка козметичаре...

У програм реформе средњег стручног образовања, према подацима Министарства просвете, тренутно је укључено око 150 средњих школа у Србији. Систем је најпре

подразумевао израду програма за огледе, затим њихово увођење у неколико школа. Након пет година, у складу са искуствима, програм се дорађивао и мењао у стручним службама и заводима Министарства просвете, да би коначно био послат Националном просветном савету на верификацију.

Коначно, крајем септембра, Национални просветни савет је усвојио прве „реформисане“ наставне планове за девет образовних профила, па ће нови начин рада у септембру наредне године почети да се примењује у свим одељењима у којима се школују будући аутоелектричари, геометри, пекари, механичари пољопривредне технике, месари, млекари, пољопривредни, ветеринарски и прехрамбени техничари.

Највећа замерка нашем досадашњем систему средњег стручног образовања је што није довољно флексибилно да одговори захтевима тржишта рада. За поједине образовне профиле обухватан је врло широк спектар знања, док су неки други били постављени тако уско да ван те ускустрече специјализације ђак касније није имао шансе да се запосли. Организовање наставе по модулима такође ће допринети да и они ђаци који у неком момету прекину школовање касније лакше могу да га наставе.

До сада је, на пример, био случај да уколико неко напусти школу у другом полугодшту треће године комплетно градиво мора да положе из почетка. Сада ће му се одслушани модули признавати и моћи ће да настави школовање тачно тамо где је прекинуо.

НЕОПХОДНО СИСТЕМСКО ОРГАНИЗОВАЊЕ И ПОДРШКА ПРЕДУЗЕЋА: ДИРЕКТОРКА ПРВЕ ТЕХНИЧКЕ БИЉАНА ШИПОВАЦ

стао, објашњава Радојко Дамјановић, начелник Школске управе.

Када реформа буде изведена до краја по новом систему, у коме ће 60 одсто наставе чинити пракса, а 40 теорија, учиће сви ученици

средњих стручних школа. Нови систем, што је најважније, значиће и да стручна пракса више неће моћи само формално да се одвија, већ ће ученицима морати да буде организован рад у добро опремљеним кабинетима, а у предузећима и установама више неће кувати кафу или трчати по доручак, већ ће се заиста обучавати за будуће занимање.

■ Главобоља за директоре

Организовање стручне праксе, међутим, већ сада директорима средњих стручних школа задаје главобоље, а како ће се снаћи у новом систему питање је. Без системског организовања и подршке, каже Биљана Шиповац, директорка Прве техничке школе, биће прилично тешко испунити нове захтеве.

Ако школама буде остављено да се

саме сналазе како ће обезбедити ученицима праксу у предузећима, бојим се да ће се све претворити само у форму. Ми имамо добру сарадњу са привредом и наши ђаци заиста одлазе на праксу у мање и веће крагујевачке фирме, међутим питање је како ће реаговати када их обавестимо да ће деца уместо једном недељно почети да долазе три пута. У великом систему, попут „Електрошумадије“, где наши ђаци иду на праксу, то можда неће бити проблем, али питање је како ће реаговати у мањим фирмама, рецимо у некој радињи за сервисирање расхладних и термичких уређаја, када сазнају да ће ђацима морати да се баве три пута више.

Још веће је питање шта радити са оним занимањима, попут биотехнолога, које ми школујемо, а за које у граду не постоји фирма у којој могу да се обучавају, пита се Биљана Шиповац.

На будуће организационе проблеме упозорава и Унија синдиката просветних радника. Чињеница да се различити модули у оквиру једног предмета различито организују и немају исти број часова праксе и блок наставе, по мишљењу синдиката, примораће школе да распоред часова мењају неколико пута годишње. И велики број изборних предмета у пракси утицаће да у једном одељењу ученици имају различит распоред.

Сада када се овај систем примењује на једно-два одељења у школи, то није проблем, међутим када систем заживи у потпуности питање је како ће се велике школе са тим изборити. Чињеница да је велики број обавезних предмета сада преведен у изборне може бити и „мач са две оштрице“ када је у питању квалитет образовања. Наиме, то може допринети снижавању критеријума, пошто ће ђаци свакако бирати оне предмете које предају професори код којих је лакше „проћи“, па у таквој ситуацији „строжијим“ професорима прети смањен фонд часова и останак без посла, каже Милан Јевтић из Уније синдиката просветних радника.

О овим проблемима у Министарству би требало да на време „поведу рачуна“, иначе се лако може десити да се реформа изведе тек половином или, што у Србији није тако ретко, остане само „мртво слово на папиру“.

На спасавању парка и околних кућа ради београдска фирма „Геосонда фундаирање“, а њен представник истиче да сам посао и није толики проблем колико су непријатни чести ноћни напади и каменовања од стране неидентификованих локалних младића

После три и по године ишчекивања становници насеља Пивара, посебно они најугроженији у Улици Капетана Лукића, напокон су дочекали грађевинске машине и раднике који би требало да зауставе даље надирање земље ка њиховим кућама. Наиме, још 2008. године током реконструкције парка и игралишта, како су навели овдашњи житељи у разговору за „Крагујевачке“, посечено је дрвеће и заустављено отицање воде из брда, што је и кумовало катастрофи локалних размера.

Из године у годину Пиварцима је обећавано да ће санација клизишта ускоро започети, но све до октобра ове године на речима се све и завршавало. Последња уверавања стигла су овог пролећа, када је директор Предузећа за изградњу града Вељко Мерџан најавио да је пројекат завршен, а средства у износу од 20 милиона динара обезбеђена. Вест је испрва обрадовала све који живе у близини клизишта, међутим, радови су опет изостали те су Пиварци ко зна који пут дигли руке од тога да ће их и бити или, у на-

ПОЧЕЛА САНАЦИЈА КЛИЗИШТА У ПИВАРСКОМ ПАРКУ

Најзад и Пиварци да одахну

ГРАДИЛИШТЕ НА ПИВАРСКОМ БРДУ

УПРАВНИК НЕБОЈША СТАНОЈЕВИЋ

јбољем случају, да се чека предизборна кампања.

Срећом, руководство поменутог предузећа ипак је испунило обећање и 17. октобра почела је реконструкција парка, а извођач радова је београдска фирма „Геосонда фундаирање“. По речима Небојше Станојевића, управника градилишта, иако је најављено да ће радови бити завршени у новембру, извесно је да ће они потрајати до краја године.

- Тренутно се ради армирано-бетонска дијафрагма дубине девет метара и планирано је да буде завршена до краја недеље, после чега ће бити урађен потпорни зид

овде, непосредно испод игралишта, и један до улице висине три метра, а на крају ће се радити дренажи за одвод воде, каже Станојевић.

На радовима је ангажовано 13 радника и, како тврди управник градилишта, на овај начин проблем ће бити решен трајно, а као гарант томе је податак да се фирма „Геосонда фундаирање“ бави само овом врстом посла и да иза себе има дуг низ санација клизишта широм Србије. Да је посао веома захтеван и тежак говори и чињеница да радници морају да отклоне и „брљотине“ које су им оставиле колеге које су се пре њих „опробале“ у овом послу.

- Не знам ко је то радио, али су постављали бетонске зидове без арматуре. Наравно, земља је то однела и раскомадала па смо морали да вадимо огромне блокове бетона да бисмо очистили подлогу, а то је био веома мучан посао, каже Станојевић.

Ипак, то и није највећа недаћа са којом су се грађевинци из Београда сусрели.

- Највише проблема имамо са групом младића који нас већ неколико ноћи нападају, гађају каменицама, чупају нам електричне каблове, а немамо појма зашто то раде. Штавише, нагласио сам свим радницима да се склањају и избе-

гавају било какве сукобе са локалним живљем, да гаје добре односе, па нам је све ово још више чудно. Неки од људи одавде нам кажу да се ту ноћу окупују зависници од наркотика, те да је вероватно реч о њима, али не желим да се бавим нагађањима. Све смо пријавили полицији, но ни они нам нису од помоћи. Звали смо, па смо на њихов захтев поднели и пријаву, интервентна јединица је једно вече јурила по брду неколицину њих, али не знам шта је било на крају. Овако нешто још нисам доживео. Дошли смо да радимо и поправимо ствар, а неко као да нас не жели овде, слеже раменима у чуду Станојевић.

Н.С.

Vi otvarate Plazu – vašu novu oazu!
 Želimo da Vi budete zvezde kampanje za otvaranje Plaze!
 Sagnajte više na www.facebook.com/kgplaza

Tražimo lica iz Kragujevca i okoline, starosti od 13 do 65 godina koja će obeležiti TV spot, bilborde i oglase za Kragujevac Plaza reklamnu kampanju!

Postavite 2 fotografije (1 fotografija krupnog plana lica i 1 cele figure) i kratku biografiju i kontakt podatke. Oni koji budu sakupili najviše „Lajkova“ na stranici www.facebook.com/kgplaza imaće čast da učestvuju na kastingu za nove zvezde naše reklamne kampanje!!!

Osobe mlađe od 18 godina koje budu odabrane za učesnike na foto i TV snimanju za promotivnu medijsku kampanju KRAGUJEVAC PLAZA, moraju do podnetu pismenu saglasnost roditelja ili pravnih tutora.

KRAGUJEVAC PLAZA

НОВИ – СТАРИ СКВЕР КОД СУДА

На пролеће парк рустичног стила

Уређење трга испред зграде Суда почеће на пролеће идуће године, што подразумева задржавање оба споменика, ново бетонско поплочавање, сечу старих и садњу нових стабала, као и формирање травњака и цветних површина

Дирекција за урбанизам је урадила идејни пројекат уређења Трга војводе Радомира Путника на основу новог урбанистичког решења централног градског трга „Продор”, у оквиру кога је предвиђена и изградња подземне гараже. Испод овог трга неће бити прокопа, тако да ће и убудуће овај део центра града красити липе.

Јавно комунално предузеће „Зеленило” је, како каже директорка Љиљана Тирнанић, предложило ново хортикултурно уређење парка, а због недостатка пројектног бироа колеге из Београда, тачније „Зеленило Београд”, урадило је пројектну документацију. Пројекат вредан 135 хиљада динара је, показало се, донација београдског крагујевачког предузећа „Зеленило”.

Уређење овог трга почеће на пролеће идуће године, а комплетна реконструкција према предрачуној вредности коштаће шест милиона динара, што ће бити предвиђено у градском буџету. Реконструкција трга или сквера код Суда подразумева задржавање оба споменика, војводи Радомиру Путнику и бисте др Михајла Илића, реконструкцију партера око споменика новим бетонским плочама, постављање ниске металне оgrade око зелених површина, сечу старих и садњу нових стабала, формирање

ТРГ ВОЈВОДЕ ПУТНИКА ДИБИЋЕ НОВИ ИЗГЛЕД

травњака са савременим системом за заливање, нове цветне површине и постављање нових парковских клупа и корпи за смеће.

Према речима директорке Тирнанић, потребно је и да се напакон издговори на неке изречене неистине. Подсетимо, планирано формирање оближњег централног градског трга „Продор” постало је поприште за страначка препуцавања, па она наводи да неће бити измештања споменика нити нових спомен обележја, а простор око зграде Основног суда ће задржати аутентичан архитектонски изглед.

Баш због те грађевине, како би фасада дошла до изражаја, пазиће се да не буде заклоњена крошњама, а метална ограда висине око 60 сантиметара, као и парковске клупе и корпе, биће у рустич-

ЉИЉАНА ТИРНАНИЋ, ДИРЕКТОРКА „ЗЕЛЕНИЛО”

ном стилу и одликаваће дух времена када је саграђена зграда крагујевачког суда.

Уређењем ове површине, која је због изостанка система за заливање и са стабли-

ма која датирају из педесетих година прошлог века прилично запуштена, „Зеленило” уводи велику новину у оквиру сопствене делатности.

– Годинама је „Зеленило” само одржавало зелене површине, а намера нам је да убудуће обнављамо старе и формирамо нове просторе на данас неуређеним површинама. Следећа у низу може бити реконструкција парка код Зелене пијаце, формирање паркова на неуређеним површинама у Виноградима, на Денином брду, што ће, надамо се, ући у план и

програм предузећа, наводи директорка Тирнанић.

До краја ове године најављена је и реконструкција дрвореда, односно, попуна новим дрворедним садницама у Улици Светозара Марковића, где је планирана садња 56 стабала кугластог јасена и у Главној улици, односно, Александра првог Карађорђевића, где ће бити засађена 64 стабла линиодендрона, за шта је из буџета града издвојено 1,8 милиона динара.

Реч је о садницама које су старе четири-пет година, са већ формираном крошњом, које су прихватљиве у урбаним деловима града. Иначе, у плану је да се до пролећа наредне године уреди око 210 хектара неуређених зелених површина које нису биле обухваћене досадашњим редовним планом и програмом одржавања „Зеленило”. За ту намену у градски буџет издвојиће још око шест милиона динара.

А. ЈОКИЋЕВИЋ

ИЗМЕЊЕНА ГРАДСКА ОДЛУКА О ТАКСИ ПРЕВОЗУ

Одређује се најнижа цена и број возила

Закон о друмском саобраћају који је ступио на снагу маја ове године дао је могућност да град одреди најнижу цену услуге и оптимални број возила на улицама. Ову другу меру градска управа је до сада упорно одбијала као ограничавање слободе тржишта и предузетништва

На прошлој седници Скупштине града одборници су подржали измену Одлуке о ауто-такси превозу која ће, сви су изгледи, ускоро смрити често узавреле страсти на релацији град – таксисти. У ствари, новине је наметнуо нови Закон о друмском саобраћају који је ступио на снагу маја ове године и оставио рок од шест месеци да градови и општине своје локалне одлуке којима се регулише такси делатност ускладе са републичким актом.

Члан Градског већа задужен за комуналну делатност Зоран Јовановић објашњава да је закон тек сада дао неке могућности локалним самоуправама, попут одређивања најниже економске цене такси ус-

ГРАДСКИ ТАКСИСТИ ИЧШЕКУЈУ НОВЕ МЕРЕ

луга испод које се не може возити, (прекршиоци ће бити санкционисани), обавезе да сваки регуларни таксиста буде препознатљив, јер мора имати регистарске ознаке са две карактеристичне словне ознаке ТХ, а напакон ће град моћи и да се изјасни колико је потребно такси возила на улицама.

Нарочито ова последња у низу могућности баца сенку на све досадашње преговоре градских челника и групације таксиста, која већ неко-

лико година заговара тезу да се број издатих такси дозвола, односно, број такси возила на улицама Крагујевца мора ограничити. Градска управа, како је тврдила, није имала потпору у закону да самосталне предузетнике, што и јесу таксисти, на било који начин ограничава у погледу њиховог броја, као што не може да ограничи број лекара нити обућара на свом подручју.

– Локална управа ће у наредних шест месеци дефинисати број вози-

ла према новом закону, јер он даје могућност одређивања оптималног броја такси возила, а тачно је да су таксисти то често у преговорима захтевали. Осим тога град ће, јер му је сада законом дата могућност, одредити најнижу економску цену такси услуга. Та цена још увек није дефинисана, она је у надлежности Градског већа, које ће ових дана и донети одлуку о томе, каже Јовановић.

Он додаје да у досадашњој Одлуци о такси превозу ништа није било спорно, али нови закон ствара претпоставке за унапређење такси делатности. Због препознатљивих ТХ словних ознака на регистарским таблицама, према новој Одлуци о ауто-такси превозу додатна елипсаста таблица, као знак распознавања регуларних таксиста, више није неопходна.

– Од почетка наредне године, када истекну актуелне регистрације, на основу регистарских таблица на аутомобилу одмах ће се знати ко је легални таксиста. Тај возач за такси возило има такси дозволу, возачку такси легитимацију, поседује потврду о баждареном таксиметру и оверени ценовник услуга у такси превозу. Цене иначе, морају бити видно истакнуте, закључује Јовановић.

А. Ј.

ПРИТВОРЕН НАЧЕЛНИК

Не тра

Др Душко Нешовановић други је хирург Клиничког центра који је од почетка године ухапшен под сумњом да је примио мито. Осумњичен је да је од седам пацијената примио износ од укупно 1.300 евра, а полицијску истрагу убрзало је електронско писмо упућено из Канаде

Вест о хапшењу доктора Душка Нешовановића (50), начелника Одељења опште и ендокрине хирургије крагујевачког Клиничког центра, због сумње да је тражио од пацијената новац да би добили боље место на листи чекања за операцију штитне жлезде и јесте и није изненадила Крагујевчане. Ко је имао проблеме ове врсте у чекаоници амбуланте је могао чути коментаре пацијената како је он добар стручњак, али да је упућено да сами понуде новац уколико желе брже да дођу код њега на ред за операцију. С обзиром да недељно оперише по троје оболелих, да само два овдашња хирурга оперишу оболелу штитну жлезду на два милиона осигу-

УЧЕСТАЛЕ КРАЂЕ СЕКУН

Лопове н

Пише Елизабета Јовановић

Јага за секундарним сировинама до те мере је узела маха да крадљивци више не бирају средства и начина да дођу до њих. Превазишли су „позајмице” са отворених простора, па макар то били и културно-историјски споменици, заштитне оgrade поред пута, телекомуникациони каблови, металне решетке, поклопци шахта... мада је и све то још у игри, нарочито за оне у ходаније играче, којима је постао једини, али добар извор прихода.

Индивидуална домаћинства, харање по селима, викендицама, необезбеђеним објектима, па чак и копање каблова из зида незавршених кућа да би се дошло до бакарне жице која је садржана у њима, дођу као свакодневица, с тим што су се сада појединци дрзнули да упадају и у фирме.

За такве никакву препреку више не представља ни физичко-техничко обезбеђење које целодневно дежура по фабричким круговима, нити постављен видео надзор. У „21. октобру” је чак дошло до физичког обрачуна М. В. и М. Д. са двојицом радника обезбеђења када су покушали да их спрече да изнесу 1.500 килограма месинга и бакра из фабричког круга.

■ Крађа кабла под високим напоном

Последња у низу крађа из фирме догодила се 17. октобра у „Енергетици”, где су непознати крадљивци, упркос постојању обезбеђења, успели неприметно да исеку 200 метара кабла који је био под напоном, а служио је за напајање електричном

К ЕНДОКРИНЕ ХИРУРГИЈЕ КЛИНИЧНОГ ЦЕНТРА

ЖИ МИТО, али прима паре

раника, а обољења ове врсте су попримила епидемијске размере, више је него јасно колико је био тражен.

Због таквих коментара, али и једне пријаве која је послата мејлом на сајт Министарства унутрашњих послова из Торонта, обруч је почео да се стеже око њега од краја прошле године. Додуше, особа из Торонта је више у тој електронској пријави изразила чуђење него злојеђеност, питајући како је могуће да неко у 21. веку тражи новац за операцију коју је лекар дужан да уради. Дотични није навео о ком се лекару тачно ради, него га је ослонио са Н.Н. доктор из Крагујевца и навео име своје мајке којој је наводно директно тражио новац.

■ Мејл покренуо истрагу

У том тренутку се није знало да у питању била операција штитне жлезде, него се накнадно дошло до тих података. Дакле, доцније је идентификована пацијенткиња О. М. Од ње се даље сазнаје који је лекар у питању. Изјавила је да је др Нешовановић направио фаму да мора да се плати уколико хоћеш да дођеш на листу за операцију, те да је од ње тражио новац зато што је сазнао да јој је син у иностранству. Како је навела, дала му је 100 евра приликом контроле, а пре операције ју је лично звао и рекао да понесе још 100 евра. То се по њој десило пре него што је смештена у болницу због операције штитне жлезде.

Досадашња истрага је, међутим, показала да др Нешовановић нико-

ТРЕЋЕ ХАПШЕЊЕ У КЛИНИЧНОМ ЦЕНТРУ ОД ПОЧЕТКА ГОДИНЕ

ме више осим ове пацијенткиње није директно тражио новац, него су га сами пацијенти нудили, односно чашћавали га да би их ставио на недељни оперативни преглед. Давали су му у ту сврху од 50 до 300 евра, у зависности од случаја до случаја, наводи се у званичном полицијском саопштењу. Испитивани су пацијенти који су се нашли на његовим листама, а где је било јавног приговарања да је неко од њих можда дао паре стављен је посебан акценат.

Око четрдесетак лица је испитивано у протеклих шест месеци и седморо њих је потврдно одговорило да су му дали мито, икако се верује да је паре дала већина, али не

желе да признају знајући да је и нуђење и давање мита кривично дело. И они који су ово признали ограђивали су се да су, уствари, они хирурга честили за успешно обављено лечење. Поједини су изјавили да су чули петком у амбуланти, када овај хирург обавља прегледе, причу од присутних пацијената која су се већ оперисала, или тек треба да се оперишу, да овом доктору морају да се дају паре.

„Чашћаване“ је обично било у амбуланти за хирургију или у једној приватној ординацији где је он обављао приватну праксу, кажу у полицији.

Део новца је ових седморо пацијената давало пре операције, а ос-

татак би обећали по операцији, односно већ на првој контроли на коју буду дошли. Пацијентима којима је била нужна операција из неких разлога говорио је да су код њега несносне гужве, што је на њих психолошки деловало тако да треба да „одреше кесу“. У питању је период од 2009. године до данас, саопштила је полиција.

■ Хапшење у просторијама МУП-а

Др Душко Нешовановић је начелник Опште и ендокрине хирургије од 2009. године. Ухапшен је 31. октобра, али не на радном месту и не у тренутку примања обележених новчаница. Позван је на информативни разговор за својству осумњиченог, пречодене су му околности, а остала процедура се већ зна. Он је негирао све време да је примао мито, али му то није помогло јер му је Биљана Стевановић, истражни судија Вишег суда, коме је поверен његов случај, након саслушања одредила притвор до месец дана.

Сумњичи се да је од пацијената примио мито у укупном износу од 1.300 евра, саопштио је МУП. Та цифра је добијена од поменутих седам пацијената који су ипак проговорили. Акцију су спровели овдашњи инспектори за сузбијање привредног криминала у сарадњи са колегама из Управе криминалистичке полиције МУП-а Србије. Предистражне радње, како сазнајемо, трајале су годину дана, али је истрага додатно убрзана оног момента када је приспела информа-

ција да је једна пацијенткиња из Тополе, која је чекала на операцију, у међувремену оболела од канцера.

Овим поводом се огласио и Клинички центар својим саопштењем које је безмало пресликовано полицијско саопштење.

- Као и до сада, наша здравствена установа пружа пуну подршку полицијским органима и сарађује на заједничком задатку у борби против корупције. Клинички центар Крагујевац упућен је у све активности Полиције и координира на решавању случаја хапшења лекара Д.Н., каже се у том саопштењу. Да се не би ометао истражни поступак, који је у току, ова институција се неће даље изјашњавати поводом овог хапшења, али ће додатно спровести интерни поступак утврђивања повреде радне дисциплине од стране приведеног лекара Д.Н.

Са друге стране Иван Ђоровић, начелник Полицијске управе, каже да је обрвачун са корупцијом услов за достизање свих европских стандарда и да је њихова служба спремна да се ухвати у коштац са овим озбиљним друштвеним проблемом.

- Доследно се спроводе ставови руководства МУП-а, а тиме и државног врха, када је борба против корупције у питању. У Полицијској управи постоје потребни капацитети и у оквиру криминалистичке полиције потребни људски ресурси за интезиван наставак активности против овог друштвеног зла, каже Ђоровић.

Иначе, ово је трећи случај хапшења здравствених радника Клиничког центра од почетка године због корупције. Ухапшена су два лекара хирурга и један медицински техничар.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

ДАРНИХ СИРОВИНА ИЗ ФАБРИЧКИХ КРУГОВА

е плаши ни обезбеђење

Крађивци специјализовани за препродају секундарних сировина, од почетка године, више од 20 пута из фирми су изнели робу која у себи садржи бакар, алуминијум, месинг или неки други метал који на тржишту држи добру цену

енергијом постројења, због чега је један део града остао без грејања. Штета коју су причинили процењена је на милион и по динара. Лопови још увек нису откривени, али зато јесу они из маја ове године, који су, такође из „Енергетике“, покрали алуминијумске облоге којима се обавијају топловодне цеви. Алуминијумски делови су пронађени пре него што су претопљени, па су враћени „Енергетици“.

Из фирме „21 октобар“, 21. маја ове године, током ноћи, изнета је тона месинга, плус бакарне траке у котуровима, али су починиоци откривени и све то је враћено власнику. Два радника обезбеђења јурирали су и стигла лопове када су хтели да прогутају велике котурове коз отвор на огради коју су претходно просекли да би могли да уђу у фабрички круг. У саставу ове трочлане групе био је и таксиста М.С., који их је чекао испред. Један из групе је, иначе, и вишеструки повратник у вршењу истоветних дела.

У центру за рециклажу „Застава“ украдено је 500 килограма различитог метала. Додуше, тај простор није ограђен и нема ангажовано обезбеђење. Евидентирано и више покушаја изношења бакарних делова које је осујетило обезбеђење ФАСа. Крађе су углавном покушавали радници подизвољачких фирми из Босне, Војводине и других места ко-

ји су били ангажовани у тој фабрици. Последњи пут је око 40 килограма бакарних предмета пронађено у једном комбију на излазу из фабричког круга, кога су покушали да прошверцују четири особе. Анализа је показала да су покушаји крађа били учесталији у моментима када би цена бакра и других обојених метала бележила скок на тржишту.

Чак су и у ливници „034“, која се бави откупом и прерадом обојених метала, крађивци ове године узели више цакова бакарног гранулата и препродали другој фирми, али су откривени. Т. М. и Ј. Ж. из Крагујевца нису се либили ни да са храма Светог Томе у Илићеву скину бакарне окапице.

Предузећу за путеве враћено је у јуну око два километра еластичне ограде коју су З. П. и М. М. поскидали са магистралног пута на деоници Јовановца и продали предузећу за откуп секундарних сировина у Јовановцу, због чега је против власника такође покренут кривични поступак. Власник се правдао да је и раније откупљивао старе делове од Предузећа за путеве, па је мислио да се ради о расходованим деловима металне ограде, а не о крађи са отвореног пута.

Предузеће за путеве „Вучјак“ из Страгара такође је недавно пријавило нестанак електричних каблова вредних 100.000 динара, које је „по-

зајмио“ са складишта њихов мешатин. а предузећу „Комерц“ нестанак десет сливних решетака из фабричког круга у Улици Кнеза Михајла. Испоставило се да су металне решетке изнели, како се сумња, К. М., Ђ. В. и К. В. из Крагујевца код којих су оне и нађене. Приватно предузеће „Ораница“ из Крагујевца пријавило је крађу у току ноћи 17. октобра секундарних сировина из паркираних камиона у кругу старог ПКБ-а.

■ Мање крађа са градилишта

Упоредни статистички подаци из прошле и ове године показују да је лане године евидентирано 17 кривичних пријава за крађе и тешке крађе секундарних сировина из предузећа, а за првих десет месеци ове године већ је забележен 21 случај.

На мети крађиваца прошле године нашли су се и СР „Ресавица, Бизнис иновациони центар, „Телеком Србије“ (и то чак десет пута!), „Електрошумадија“, затим „Водовод и канализација“, „Енергетика“ и „Железнице Србије“. Од 17 случајева до данас су само два остала нерешена.

Током ове године покрадени су: „Југоинвест“, Ливница „034“, ПП „Телефон каблови“, „Телеком Србије“, „Водовод и канализација“, „Застава камиони“ (одакле је скинуто 13 спојних бакарних елемената), „Енергетика“ - центар за рециклажу, „21 октобар“, „МБ сировине“, као и „Асинг“ из Београда, „Фијат аутомобили Србија“, СУР „Макс алати“ и Предузеће за путеве.

- Процент крађа и тешких крађа које се односе на секундарне сировине из приватног и јавног сектора приближно је исти ове и прошле го-

ЛОПОВИМА СУ ЧЕСТО СИРОВИНЕ НА ДОХВАТ РУКЕ

дине, каже Горан Радојевић, виши полицијски инспектор.

Углавном се краду секундарне сировине из фабричких кругова и отвореног простора, али је ове године било и крађе заштитне ограде на аутопуту, на деоници код Јовановца. Бакар, алуминијум, месинг, па чак и један оптички кабл, заврше после на неким стовариштима или код људи који се баве откупом секундарних сировина, на подручју града или даље. Ту се, углавном, и проналазе, а крагујевачка полиција шаље обавештења и другим полицијским управама како би се евентуално ушло у траг украденој роби.

Лица која се баве овом криминалном делатношћу су, напомиње наш саговорник, углавном вишеструки повратници у вршењу имовинских деликата. Многи од њих више пута су ухапшени баш због крађа секундарних сировина. Спорадично се појављују радници који су повремено ангажовани у фирми на неким грађевинским или сличним пословима. Понесе са собом мање количине, па ако прође - прође. Углавном раде соло или у групама од по два до четири лица.

Према речима Горана Радојевића, углавном се овом делатношћу баве особе из социјално угрожене категорије друштва и незапослена лица. Неки од њих пролазе кроз разграђене ограде фирми или недовољно обезбеђене делове где им та роба стоји малтене на изволте. Неки се после на ту околност позивају када их ухвате. Обично за акцију користе глуво доба ноћи, али понекад упадају и у току дана, нарочито тамо где не постоји техничко обезбеђење.

- Мало је ових нерасветљених кривичних дела. За то је заслужна наша добра сарадња са техничким обезбеђењима фирми, поготову са „Фијат аутомобили Србија“, каже Радојевић.

Његова је оцена и да су на минимум сведене крађе са градилишта, односно објеката у изградњи, чега је раније било. Ове године евидентиран је само један случај, на објекту у изградњи у Гружанској улици, са кога је украден лепак за стиropор и фасаду, али су актери пронађени и против њих су поднете кривичне пријаве надлежном тужилаштву, баш као и у свим другим случајевима где је за то постојала основана сумња.

ШИРЕЊЕ ТРГОВАЦА СА ДАЛЕКОГ ИСТОКА

Кинеска окупација центра града

Некада су били на периферији, у скромним, пренатрпаним локалимa, а сада су елитној градској зони, у великим и скупим просторима. Њихово пословање често је врло сумњиво, а домаћи текстилци сматрају да им држава гледа кроз прсте, иако су им нелојална конкуренција

Пише Јаворка Станојевић

У бурној недељи за нама, у којој смо сазнали да нам је држава на ивици банкрота, да ће пензионери и све мањи број запослених моћи да обезбеђују пензије само још шест месеци, видели протесте путара, студената и полиције, министар иностраних послова Вук Јерemiћ нас је, озареног лица, обавестио да нам наши пријатељи Кинези пружају сламку спаса. Обећане инвестиције и извесна сарадња са провереним пријатељима даће, каже, спасоносну ињекцију српској привреди.

Вест да је наша судбина у рукама Кинеза за Крагујевчане није новост. Јер, да није њих већина робних кућа данас би зврјала празна. Захваљујући предузимљивим Азијатима, житељи града на Лепеници опет, као у мрским предемократским временима, могу да пазаре у „Центротекстилу“, „Златној ружи“, „Вартексу“...

Елитну градску зону, после банкарске, захватила је кинеска „окупација“, а предузимљиви дух економских миграната из ове земље претворио је најуже градско језгро у својервстан кински шопинг центар. Мада, осим власника који се крију као змија ноге, нико не зна колико плаћају закупнине, прича се да кински бизнисмени, ако „ошацују“ погодан локал, не питају за цену.

Према непровереним гласинама, за једногодишњи најам некадашње „Екстре“ искеширали су 48.000 евра. Прича се да газда робне куће „Шангај“, која је недавно отворена у простору који је користила „Форма Идеале“, месечно плаћа 9.000 евра. Колико коштају два спрата некадашње „Златне руже“ не зна се чак ни незванично.

Цене закупнина задају велику муку домаћим привредницима који не могу да држе корак са банкарском и кинеском конкуренцијом. Због тога се домаћи произвођачи текстила и мали трговци селе у удаљеније делове града, препуштајући центар онима који имају хиљаде евра за кирију.

Они који су ових дана, чекајући да пређу улицу на семафору код некадашњег „Пека“, на рекламном

У УЛИЦИ НИКОЛЕ ПАШИЋА ДВЕ ВЕЛИКЕ КИНЕСКЕ РОБНЕ КУЋЕ

екрану могли да виде да је у „Златној ружи“ отворена робна кућа „Милано“ коју, супротно очекивањима, не држе Италијани него Кинези чуде се, међутим како у земљи у којој већина привредника послује на ивици рентабилности или пропада цвета кинески бизнис. За већину је енигма како су Кинези, који су пре десетак година држали скромне пренатрпане радњице у разним ђумезима, успели да запоседну елитни део града.

■ Угрожени домаћи текстилци

Град изгледа нема ништа са тим, јер смо у локалној самоуправи успели да сазнамо једино да Кинези нису закупци ни једног градског локала. Број њихових радњи, начин на који добијају дозволе, висина закупнина које, будући да се опорезују, пуне буџет, број радника које запошљавају, нису у надлежности Градске управе. Ни једна државна институција нема ни одговор на пи-

тање да ли ширење кинског бизниса угрожава овдашње привреднике, правећи им нелојалну конкуренцију.

То најбољније осећају све малобројнији текстилци. Према мишљењу власника дечје конфекције „Колибри“ Миодрага Илића, кинеска конкуренција је у великој мери допринела да у граду, који је некада у „22. децембру“, „Диорку“ и „Санитексу“ имао близу пет хиљада текстилних радника, данас једва опстаје десетак произвођача конфекције који заједно имају око 200 запослених. Илић сматра да експанзија Кинеза није спонтана појава него последица привилегија које им нуди држава.

Највећа привилегија је затварање очију пред очигледним умањивањем вредности робе на царини. Према неким нашим сазнањима, улазне фактуре умањују вредност робе најмање три пута, па једна мајица, по тим фактурама, кошта 20 динара. Иако свако зна да је то немогуће, тако фактурисана роба не сметано пролази царину. Такође, док сваки домаћи производ мора да прође строгу контролу квалитета, која мене кошта око пет хиљада динара по моделу који имам у асортиману, квалитет њихове робе нико не контролише. И инспекције и порезници нас другачије третирају, па нама траже длаку у јајету, инсистирајући на противпожарној заштити и санитарним прегледима, а њима све толеришу. Иако је познато да ретко издају фискалне рачуне, да не пријављују раднике које плаћају мање од законског минимума и да крше још ко зна колико прописа, они остају ван домашаја закона. Да постоји воља могло би врло једноставно да се утврди колико пореза утаје. Довољно је само да се упореди колики ПДВ платим ја који имам локал од 28, а колико једна њихова робна кућа од 500 квадрата, каже Илић.

Исте примедбе има и председник Уније текстилаца Милан Кнежевић, који тврди да гледање кроз прсте кинеским трговцима државу годишње кошта више од пола милијарде евра. Овај текстилац сматра да је недодирљивост Кинеза ствар државне политике.

Постоје три разлога због којих сви, од цариника, преко порезника и инспекцијских служби, жмури пред стварима које државној каси и домаћој привреди наносе огромну

штету. Први је дуг од 350 милиона евра заостао још из Милошевићевог периода. Други је што тако плаћамо подршку Кине која се, као стална чланица Савета безбедности УН, противи независности Косова. И трећи - што јефтина кинеска роба представља најефикаснији социјални програм Владе. Наше су процене да се на тај начин социјално збрињава близу милион људи. Реч је о породицама које зависе од прихода са тезги на бувљацима и рада у кинеским радњама. Цена то-

Мада одлично пливају у мутним водама виших државних интереса, законских рупа и корупције државних службеника, кинески трговци строго контролишу своје раднике. Утисак је да се запослени нигде више не боје послодавца и да послодавци нигде нису тако груби, чак и у присуству муштерија. Због тога је готово немогуће наћи некога ко би се усудио да каже колика му је плата и да ли је пријављен. Жале се једино они који су остали без посла. Тако се, ипак сазнаје да жене, које углавном запошљавају, зарађују свега 12-13.000 динара. Зна се да готово никада не пријављују раднике, да не плаћају рад недељом и празником.

■ Страх и тајне

Начелник крагујевачког Одељења инспекције рада Првослав Миленковић, међутим, каже да, у односу према правима запослених, нема велике разлике између њих и домаћих послодавца. Он каже и да власници кинеских радњи узимају „способне“ домаће књиговође који их уче како да изврдају законе.

Пошто нема законске рупе која покрива неиздавање фискалног рачуна рекло би се да ова пракса, која је у тргови-

РЕКЛАМА ЗА КИНЕСКИ „МИЛАНО“ У „ЗЛАТНОЈ РУЖИ“

нама које држе Кинези веома заступљена, има јаче покриће. Ко то толерише и због чега грађанима нити је јасно нити важно, јер им рачун неће значити ништа ако поже да рекламирају купљену робу. Рекламације се често бахато одбијају, уз образложење да је реч о јефтини роби од које се не може очекивати да буде квалитетна и трајнија.

Упркос свему, у новоотвореној робној кући „Милано“ људи се тискају испред касе. Сви верују да су добро прошли. Надају се да ће пребродити зиму у чизмама од хиљаду динара, да жица на брусалтеру неће почети да их боде бар за месец дана, да се панталоне неће скупити изнад чукљева, да ће боја на дуксу преживети неколико прања. То је за њих Забрањени град далеке Кине која нам је пријатељски послала своје људе и своју робу како би нас спасла да, како рече једна муштерија из „Милана“, не идемо голи и боси.

Председник Уније текстилаца није оптимиста у погледу будућности ове гране у којој је број запослених од 2004. године до сада са 60.000 спао на 15.000, уз тенденцију даљег гашења фирми: - Ми нисмо у стању да поднесемо конкуренцију која, док ми плаћамо близу 50 разних рачуна држави, уз државни благослов, послује у сивој зони. Кад би имали исте услове какве имају Кинези цене би могли да спустимо за 40 процената. Овако нам не преостаје ништа друго него да сви полако пређемо у сиву зону и почнемо да тргујемо на тезгама.

МИОДРАГ ИЛИЋ, ВЛАСНИК КОНФЕКЦИЈЕ „КОЛИБРИ“, КАЖЕ ДА КИНЕЗИ ИМАЈУ БРОЈНЕ ПРИВИЛЕГИЈЕ

РОБНА РАЗМЕНА СА КИНОМ

Увоз 800 пута већи од извоза

Бројке које званично презентује Привредна комора Србије показују да смо у размени са Кином прошле године забележили дефицит од 982,1 милион долара. У првих седам месеци 2011. године робна размена Србије и Кине била је 887,2 милиона долара, од чега је извоз из Србије био свега 1,4 милиона долара, док је из Кине увезена роба у вредности од 885,8 милиона долара, што значи да смо од Кинеза увезли 800 пута више робе него што смо им продали

Међутим, показатељи ПКС-а односе се само на оно што је легално прешло границу и не улазе у разлику између стварне и фактурисане цене. Ономе ко уме да рачуна није тешко да схвати колико нас кошта пријатељство са земљом чија економија бележи највећи раст. Јасно је и да источњачки економски цин у свом незадрживом расту и даље рачуна на наше тржиште. Будући да им ширење Европске уније, која строго контролише прилив миграната, услове пословања и не гледа кроз прсте онима који крше законе, оставља све мање простора, треба очекивати да кинеских бизнисмена и радњи буде све више. Ко ће платити рачун, ако се некада буде подвлачила црта, народ не забрињава све док код Кинеза могу да се јефтино обују и обуку.

ВЕДРИЈА СТРАНА ЖИВОТА У ДОМУ ЗА СТАРЕ

Није старост увек суморна

Дом за старе свакако није синоним за весело место, међутим тамо где су Зораида и Милутин немогуће је да не буде весело. Зораида Лончаревић је годинама била економ у Фудбалском клубу „Шумадија“. Милутин Петровић је каријеру почео као новинар, а касније се „прешалтовао“ и постао економиста. Док причамо са Зораидом „шта направише“ од њене „Шумадије“, полако пристиже још један члан „екипе“ - Томислав Гајић. У великој просторији новог блока Геронтолошког центра, која се користи за ручавање, али и радну терапију, њих троје су „дежурни“ за шалу, смех и забаву.

Томислав и Зораида у Дому су око четири године, Милутин им се прикључио пре мање од три месеца.

- Било ми је доста времена потребно да се навикнем на живот овде - цела два и по сата, каже Милутин, једва успевајући да задржи тобоже тужни израз лица.

Наша екипа се у Геронтолошком центру прошлог петка није нашла без разлога. Дошли смо да видимо и снимимо изложбу радова старих који су овде пронашли свој дом. Изложба је отворена дан раније, али смо са људима који и те како имају шта да покажу желели да попричамо када гужва прође.

Међутим, нисмо имали среће да избегнемо гужву, пошто смо стигли пола сата пред уручење велике донације књиге које су током седмодневне акције прикупили активисти неколико крагујевачких оmlадинских организација.

- Данас је требало да дођеш „мерцедесом“, а не „пежоом“. Ипак, данас је твој дан, пошто су стигле нове књи-

Станари Дома прошле недеље приредили су изложбу својих рукотворина. Има ту да се види и лепих и креативних ствари, али ови „експонти“ највише говоре о томе да колективни живот људи у позном добу не мора да буде једноличан и монотон. Напротив, увек има појединаца који уносе ведар дух или слободно време и себи и другима чине садржајним

ге, додајује Томислав, Живани Ђорђевић, која се стара о (сада не више тако малој) библиотеци у новом блоку Дома, алудирајући на ходаљку уз помоћ које се креће ова стара дама.

Живана нам, смејући се, полако прилази.

- Знао сам да ће те то највише обрадовати, одговара Милутин.

Иза позамашне гомиле сложених књига четвртину просторије заузимају радови чија је изложба дан раније свечано отворена. Наше весело друштво упућује нас да погледамо неке од њих.

- Има заиста лепих ствари. Ја само понекад помажем, то нам је радна терапија, али има жена које заиста лепо раде. Не видим више добро, зато и не радим. Углавном читам, прича Зораида.

Ни Тома и Милутин нису „вредни“, кроз смех кажу да су ту више због забаве и да би

им баш „легло“ када би им директор Центра набавио један билијар, макар онај мали за карамбол.

- Жао ми је што не можете да упознате Стаменку. Она је стално за разбојем. До сада је изаткала сигурно 25 метара, али је данас отпутовала у Јагодину. Сваки дан, осим недељом, одве је са нама и ради. Жао ми је, међутим, што нас овде током дана нема баш много, остали су углавном по собама, каже Зораида.

Док причамо, сала се полако пуни. Зораида нам скреће пажњу на неке од својих „суседа“.

- Ова бака, не знам јој име, али је сви зове Златиборка пошто је одагле, је највеселија. Како она пева и игра то је за причу, а има више од 90 година, каже наша саговорница.

Поглед нам се опет враћа на изложене рукотворине. Међу њима, иако смештена у самом углу, истиче се прелепа макета брвнаре, мајсторски рад Душана Мајсторовића, пензионисаног грађевинског инжењера. Кућица од дрвета, какву би свако пожелело да има негде у планини, окружена је зеленим травњаком, али и минијатурним саксијама у којима се налази цвеће најразличитијих боја.

- Такве макете почео сам да радим пре четири године, када сам се доселио овде. У основи је картон, а кућа је облепљена кукурузном трском.

ЗОРАИДА ЛОНЧАРЕВИЋ, МИЛУТИН ПЕТРОВИЋ И ТОМИСЛАВ ГАЈИЋ „ДЕЖУРНИ“ ЗА СМЕХ И ЗАБАВУ

Кров је урађен од борових шишарки, док су цветови од папира, а трава од зелене вунице. Ових дана завршавам и макету једне цркве. У питању је забава и уживање, леп начин да се прекрати време. Често радим и са другим материјалима, објашњава Душан показујући још неколико својих радова, конопцем оплетене и украшене саксије и корпице за икебану.

На столовима и панонима налазе се осликани предмети, неколико прелепих ручно хекланих миљеа, гоблени, на разбоју ткане простирке, али и занимљиви одевни предмети. Међу бројним сликама на папиру посебно су уочљива два уља на платну - на једном цвеће, на другом прелепи пејзаж.

Ове слике дело су Радојке Милановић, такође станарке Центра. Ко год погледа ове радове тешко може да поверује да се ова дама латала кичице тек пре пет-шест година, када је стигла у Дом.

- Никада раније нисам сликала, мада ми је то увек било интересно, али жена која има посао, децу и кућу тешко да може да стигне још и да има један такав хоби. Међутим, пре неколико година до-

шао нам је овде један сликар, ја сам из радозналости гледала како ради и он ми је понудио да пробам. Објаснио ми је да је, ако имаш и мало талента, у питању само вежба и тако сам почела. Сада, ето, и продајем своје радове. Једна од мојих слика „отишла“ је чак у Париз. Мој син, када је дошао у посету, видевши моје радове није могао да верује да сам их ја насликала, каже Радојка.

Ова талентована дама „занима“ се, каже, и ручним радом. Са не мањим поносом показује нам хеклане блузе и вез који је радила.

Нашу причу прекида званично уручење књига које су за Геронтолошки центар прикупили

Клуб демократске омладине, Волонтерски центар Крагујевац, Студентска асоцијација и Здравствено-потпорно удружење студената. Захваљујући овој донацији библиотека која је до сада бројала 450 наслова биће богатија за још 1.600 књига. Становници дома, који су по речима „библиотекарке“ Живане Ђорђевић, врло вредни читаоци, свакако ће у њима уживати.

Марија ОБРЕНОВИЋ

РАДОЈКА МИЛАНОВИЋ ПОЧЕЛА ДА СЛИКА КАД ЈЕ ДОШЛА У ДОМ

ИНЖЕЊЕР ДУШАН МАЈСТОРОВИЋ ПРАВИ МАКЕТЕ КУЋА У ДРВЕТУ

ФУДБАЛ СПАЈА КЛИНЦЕ СА БАЛКАНА

Друже се и играју, а не к'о матори

На стадиону у Сушици прошле недеље гостовали су фудбалери скопског „Вардара“ и одиграли пријатељску утакмицу са екипом домаћина. Вест гласи као и свака друга намењена неком кутку у спортској рубрици. Међутим, своје место нашла је на другим странама стога што је реч о пионирским и кадетским селекцијама два клуба, за слабије упућене, дечацима узраста од 12 до 16 година, онима који о постојању једне државе у којој су њихови стари живели заједно знају само из прича. Стога је и најава новог пријатељског сусрета најмлађих фудбалера

„Хајдука“ из Сплита и „Сушице“ из Србије, нешто више од спорта.

- До контакта између колеге Роберта Стојановског и мене дошло је на Дојранском језеру када су се сусреле наше кадетске репрезентације. Након тога је дошло до договора да се у блиској будућности клубови у којима радимо сусретну, с циљем да би се дечацма упознали и дружили. Онда је све то отишло и корак даље, с обзиром да Роберт има добре односе и са тренерима још неких клубова, па смо преко њега и ми ступили у контакт са тим клубовима, тако да се наш

пријатељски круг и даље шири, објашњава како је све почело Предраг Стојановић, директор млађих категорија ФК „Сушица“.

Управо из тог разлога дечацма из Македоније током дводневног боравка у Крагујевцу нису коначили у неком хотелу, већ су били смештени код својих вршњака, како би имали више времена да се боље упознају, што у први план истиче и Роберт Стојановски, задужен за млађе категорије у ФК „Вардар“.

- Посебно ми је драго што смо успостављено пријатељство нас двојице успели да пренесемо и на дечаке.

Но, ту развоју својеврсног фудбалског братства и јединства није и крај, с обзиром да се ускоро очекује и гостовање клинаца из сплитског „Хајдука“ у Крагујевцу.

- И ми и Вардар желимо да направимо сарадњу на ширем регионалном нивоу и да укључимо и друге клубове. Као што се сада интензивно ради на идеји о стварању регионалне фудбалске лиге, жеља нам је да направимо и један регионални турнир за млађе категорије, на ком би осим „Вардара“ и „Сушице“, учествовао не само „Хајдук“, већ и неке екипе из Бугарске, Русије и других земаља. План постоји и на њему ћемо радити, уверава Стојановић.

Узвратна посета Крагујевчана Скопљанцима већ је договорена, уз наду да ће прерастати у традиционалне сусрете који би се организовали једном годишње.

Н.С.

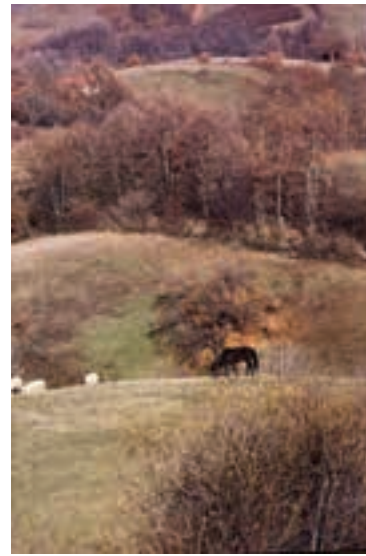
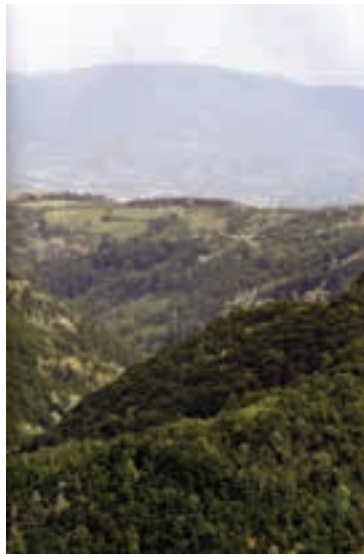
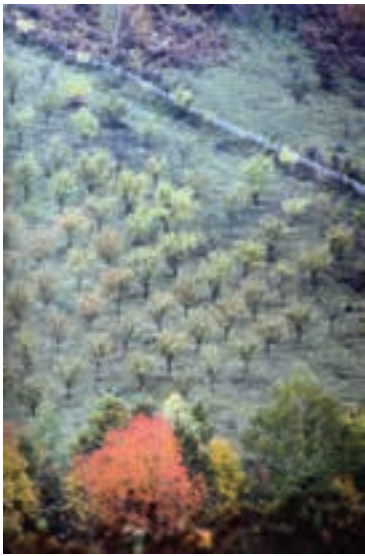

РОБЕРТ СТОЈАНОВСКИ И ПРЕДРАГ СТОЈАНОВИЋ

МЛАДИ ФУДБАЛЕРИ СКОПСКОГ „ВАРДАРА“ И „СУШИЦЕ“

ПРИРОДНА БОГАТСТВА И ЛЕПОТЕ КРАГУЈЕВАЧКОГ ПОДРУЧЈА

Бисери природе Крагујевца

Света Мацаревић и Славољуб Николић објавили су књигу „Бисери природе Крагујевца“, где су на једном месту сакупили све издашне дарове којима је природа обдарила наш крај, подгорине, клисуре, пећине, водопади, котлине, „столетњаци“, водотокови, бање и значајни пољопривредни и туристички ресурси

Истина је, Бог нам дао, ал' да не буде цаба побринули су се аутори Света Мацаревић и Славољуб Николић који су сачинили књигу „Бисери природе Крагујевца“ са поднасловом „Природна богатства и лепоте крагујевачког подручја“. Књига је промовисана прошле недеље у Трговинско угоститељској школи „Тоза Драговић“ (популарни ШУП), на предлог школског колектива и директорке Љубице Башић. Чини се право место за овакву промоцију, с обзиром да ова установа школује будуће туристичке раднике.

О Мацаревићевој и Николићевој књизи говорили су један од њених рецензентата др Снежана Пешић, затим мр Радојко Дамјановић, начелник Школске управе, и Драгослав Милошевић, члан Градског већа за образовање.

Аутори књиге Света Мацаревић (текст) и Славољуб Николић (фотографије) истакли су да су први пут на нашем подручју и на једном месту „сабрали“ све природне реткости овог краја, које су нам на „дохват руке“, а опет многим нашим суграђанима непознате.

И, заиста, када се погледа резултат њиховог рада, природне лепоте нашег краја и богатство и бисери завичаја делују импресивно.

Аутор текста Мацаревић, полазећи од славне, бурне и познате културне и историјске прошлости Крагујевца и његовог урбаног, индустријског, културног, привредног... значаја Крагујевца, на самом почетку књиге наглашава да ништа од свега тога не би било да „мајка природа“ није била издашна својим богатствима која је подарила овом крају, па се сам град сместио у средиште једног овако раскошног природног окружења.

■ Рај на дохват руке

„Бисери природе Крагујевца“ је текст несумњиво писан у поетском заносу неизмерне љубави за родни предео. Овај текст нема претензије, већ је првенствено информативан, лако читљив, али лирски обојен, намењен широком кругу читалаца, јер је писан једноставно и богато илустрован. Овако састављен представља својеврсну личну карту Крагујевца и околине, добро дошло свима који у овом граду живе или у њега дођу макар и на кратко, написала је у рецензији

књиге др Снежана Пешић, којој није промакла ауторова ангажованост да бисере природе Крагујевца не само преброји, већ и да их препоручи и спаси од заборавља и небриге.

Са њеним оценама слажу се и други рецензенти, др Снежана Живановић Катић („предиван поклон“ али и „Аграрни буџет вредан дивљења“) и др Срђан Матовић који је из свог ракурса дело оценио као „значајну подршку заштити природе“.

Мацаревић пером и Николић камером заиста су све обухватили на једном месту. Човеку просто заостаје дах од побројаних природних лепота и реткости. Поред градских, приградских и сеоских насеља, наше окружење сачињавају и подгорина Рудника „чије лепоте пејзажа надмашују пределе на истој надморској висини у Аустрији, Швајцарској и Словенији“ са највишим врхом Шумадије - руднич-

ким Великим Штурцем од 1.132 метра, док на обронцима ове планине извиру реке Јасеница, Сребрница, Каменица, Лимовац, Петровачка и Драчка река.

Није запостављена ни лепота Гледићких планина и педантно побројане клисуре крагујевачког краја (најдубља и најдужа у Шумадији, дугачка 20 километара, којом тече Дуленска река).

Јужно од града, на брду Шупљаја (име само казује), високом 277 метара, налази се највећи број шумадијских пећина, али ту су још и „Мечкина рупа“ (Горње Комарице) и „Бушан камен“ (у долини потока Змијача) и шупљикаве и бушњикаве лепотице у Медни и на Бешњаји.

Наш завичај може да се похвали и са чак четири црна врха (Котленик, Јешевица, Гледић и јагодински) и Бешњајом, како је лирски Мацаревић описује, „шумском лепотицом“, и непоновљивим Рамаћким висовима који су један од најлепших предела у Шумадији.

Нису заборављена ни столетна стабла (под заштитом државе), стогодишњи храстови у Милатовцу, Сиљевици, Великој Сугубини, Доњој Сабанти, Цветојевцу, Реснику, Петровцу, Јовановцу, Горњим Комарицама, Доњим Грбицама, Малим Пчелицама, Великом Шењу, Чумићу, Лужницама, Ђуриселу, ни вековна стабла јасена, бреста, липе и тополе, дивља крушка стара преко 250 година у белошевачком засеку Брђани на имању породице Арсенијевић.

У књизи су одељци посвећени ботаничкој башти и акваријуму ПМФ-а, као и сливу и току опеване Лепенице, језерима у Шумарицама, Грошници, Бубњу и у Књићу.

■ За фото-сафари има безброј ствари

Од бањске понуде и благодети издвајају се оне у Лужницама („Брод“), Страгарима („Вољавча“), Горњим Комаривцама („Жута вода“) и дреновачка „Слана бара“.

Аутентични шумадијски водопади заступљени су у Ждралци (највећи - Бук висок 15 метара), док највећи слатки Врелац из Велике Сугубине. Мацаревић педантно наводи да у нашем крају има чак двадесет мањих и 18 већих водопада: Доње Грбице, Влакча, размеђа Кормана и Маршића, Бешњаја, Липар... као и цигло 7.250 бунара који снабдевају сеоска домаћинства водом у оним крајевима до којих водовод још није допро у 21. веку.

Обрађена је и описана структура шумадијских ораница (на сву срећу, нису угрожене концентрацијом штетних материјала) које погодују за савремено и планско ратарство и воћарство (сем најчешћих врста воћа изузетно је квалитетна подлога и за орахе), производњу здраве, безбедне и органске хране, а развијено је и пчеларство (организовано још од 1844. године) као још један природни додаток обиљу и квалитету живота у нашем крају.

Нису заборављени ни куриозитети попут лековитих својстава белога лука, домаћег брашна из воденица поточара (Ждралци и Сребрница код Страгара), али и стотине врста гљива, разноврсност шумског воћа, нетакнута природа...

Баш ти нетакнути бисери природе су наш највећи адут у развијању сеоског и ловног туризма, шуме пуне дивљачи, реке и језера рибе, али и преко сто километара пешачких стаза само у околини

Страгара, коњарство и ергеле у Дреновцу, Јовановцу, Шумарицама са липицанерима, понијима и школама јахања.

Нису заборављене ни манифестације које покушавају да оживе село, попут завичајних „Шумадијских зимских игара“, средњевековне цркве и манастири, археолошка налазишта, излетишта (Жежељ), славни Ђурин Липар... Видиковци попут оних на Бешњаји, Жежељу, Гледићким палинама и Руднику к'о „рођени“ су, по мишљењу аутора, за све популарнији фото-сафари.

- Мора се признати да је природа била овде изузетно благонаклона, па је Крагујевачка котлина, срце Шумадије, послала вредним даровима - драгоценим бисерима природе! На нама и будућим генерацијама је да их очувамо и истакнемо им сјај, закључује на крају, свесно и савесно упозоравајући Мацаревић на заштиту природних лепота и одрживог развоја.

Ваља га послушати, да неки будући Шумадинци у бисерима природе свог завичаја не уживају само из богато илустрованих књига и публикација као што је његова и Николићева.

З. МИШИЋ

ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ У ШКОЛИ „ТОЗА ДРАГОВИЋ“

КРАГУЈЕВАЦ НА „GOOGLE EARTH” МАПИ

Виртуелна шетња за супер дојам

Стамбене зграде и јавни објекти веома реално су приказани, чак и са мноштвом детаља, попут саксија са цвећем или исцртаним графитима, па свако може по свом укусу проћи Пешачком зоном, слетети на „Чика Дачу” или обићи споменике у Шумарицама

Евентуалност, доступност и брзина протока информација које данас омогућава интернет, и поред честог, каткад и основаног негодовања загрижених традиционалиста и одбијања да се уклопе у модерну еру, понекад може баш таквима пружити који тренутак релаксације. У случају програма „Гоогле еартх”, на домаћи језик преведено као „земља”, који корисницима нуди компанија „Гугл”, то нарочито за људе у емиграцији може значити и емотивну везу са родним местом. Наиме, иако је програм већ годинама доступан, тек недавно су постале атрактивне 3Д израде градова, тачније објеката у њима, обично оних познатијих, који имају културно-историјску тежину или било каква значај за већину становника. Цели квартали и делови градова широм света данас су, од неколико зграда у почетку, приказани готово до детаља, а с поносом се може констатовати да у „мапирању” не заостају ни српски градови, па тако и Крагујевац има своју верну копију, истина са пар мана које ће се, верујемо, брзо исправити. Но, и без неколицине битних зграда,

ПЕШАЧКА ЗОНА И ТРГ КОД КРСТА

ова интернет тура одиста је занимљива.

■ У центру - центар града

Ако се, којим случајем, пође из правца Белашевца ка граду, прво на шта се наилази су димњаци „Е-

нергетике”, да би се одмах потом стигло до Политехничке школе, где се можете прошетати не само двориштем, већ и ходницима, а спољашности ове, као и суседне Друге техничке школе, приказане су идентично како изгледају и у стварности. Одличан општи утисак остављају и прикази фасада на којима се могу видети и графити у виду четири оцила и обележја навијача ФК „Раднички”.

Када се настави Косовском улицом до Пиваре, од целог насеља на мапи нема ничега сем неколико старих кућа прекривених пузавицом, али је интересантно да се могу назрети чак и натписи улица на таблама окаченим о спољну фасаду.

Иако један од најнасељенијих делова града, целу Бресницу обележава стари водоторањ, а слично је и са осталим периферним насељима, па је тако у Станову приказана само црква, што додатно указује да је пажња за сада посвећена искључиво „уређивању” центра.

Стога су детаљно „обрађене” „Заставина” башта, стара управна зграда са спомеником тополивцу, тополивица, стара црква и скупштина. Цео комплекс заокружен је и приказом свих мостова у близини комплекса, па чак и железничке кућице код „двостовља”. Уосталом, цео овај простор од зелене пијаце и зграде „Градских тржница” преко Лепеничког булевару до хале „Језеро”, Улице Саве Ковачевића, Града Сирена и Николе Пашића до Саборне цркве у Улици Краља Александра дочаран је толико реално да остала без даха.

Примера ради, споменик палим Шумадинцима и у виртуелном свету окружују светиљке, док се код паркинга у близини „Заставиног” солитера јасно назиру канцеларија „Аутосаобраћаја” и једна спортска кладоница, као и називи радњи. Пешачка зона једнака је свом оригиналу, те се осим тв екрана на њеном врху, виде и стаклена башта, као и сат, а о уверљивости „Златне руже” не треба трошити речи. Исти такав „жив” утисак оставља приказ Трга код Крста са новом и старом поштом у позадини, а са неизбежним „Пероном” и сунцобранима у башти чак изгледа и лепше но у стварности. Даље се настављају Цветни трг и зграда „кифла”, све до „Интершпедове” зграде, у оба света незавршене.

■ Посебна пажња Шумарицама

Путем до зграде скупштине може се проћи крај Суда и споменика Радомиру Путнику, па поред

тера у Улици града Сирена може се стићи до „Рода центра” и хале „Језеро”, па и старог буљака, па наставити до Шумадија сајма и новог бетонског крста.

Саборна црква је савршена, као и „Феријалац” и Театар, од ког се може наставити у Даничићеву све до „ипсилона”. Даље у том правцу могу се видети још и колонска капија и „Смолвил”, а у „Централној радионици” низ стамбених зграда. Интересантно је да од целог комплекса „Заставе” није учртан ниједан објекат.

Стадион „Чика Дача” је можда нешто слабије приказан, али је зато назив „Крагујевац” на трибинама реалнији него у стварности. Интернет посетиоци могу обићи у близини и ПМФ, па наставити до Техничке школе, која је једина учртана од три средње школе које се налазе на овом потезу. Занимљиво је да нема студентског дома, нити у продукцији Клиничког центра, а приметно је одсуство било каквих детаља Великог парка и Правног и Економског факултета, тиме и ректората.

На Аеродрому је „туристима” представљена нова пијаца, нови буљак, у њиховој близини је и Храм Светог Саве са Богословијом, а сем тога може се прошетати и поред неколицине стамбених зграда, све до насеља „Авала” и „Грујине чесме”. Најзад, за похвалу је да је музеју „21. октобар” и целом спомен-парку Шумарице посвећено доста пажње, па су унети на мапу сви споменици и неколико хумки, као и црква, док се на меморијалној табли испред улаза у музеј чак могу и прочитати неке поруке трагично стрељаних Крагујевчана својим породицама.

Свакако, овим виртуелни изглед Крагујевца није још увек добио коначну верзију, с обзиром да сем поменутих треба очекивати и нова „освежења” када се изграде

СТАРА УПРАВНА ЗГРАДА „ЗАСТАВЕ”

НОВА ЦРКВА И „ФЕРИЈАЛАЦ”

МУЗЕЈ У ШУМАРИЦАМА

киоска код робне куће „Београд” изаћи кроз хаустор. Сама Скупштина је сјајно одрађена са све прилазним шпалиром од светиљки и саксијама цвећа, а чак је и паркинг иза зграде у металну цев исти, укључујући и спрејом ишарану трафостаницу у близини.

Мали пропуст који ће уочити љубитељи кафана је да се „Корана” готово и не препознаје, а „Балкан” је једина зграда која уопште не личи на себе. Но, ако је за утеху, остале кулне кафане нису ни убачене, па треба очекивати да ће се тај пропуст исправити, као и у случају Прве гимназије и музеја, којих такође нема. Кроз низ соли-

„Плаза” и затворени базен. Напослетку, иако је то код нас мање познато, туристи широм света често користе овакве и сличне интернет апликације како би се упознали са пределима у које путују или их тамо одес нанесе, па се у неком виду ова могућност виртуелног приказивања знаменитости Крагујевца може колико-толико искористити у маркетиншке сврхе. Јефтино је и ефектно, а ако ништа друго, већи су изгледи да нас више људи из Србије и света обиђе путем интернета него у стварности, па ето прилике да бар тако град изгледа перфектно.

Н. СТЕФАНОВИЋ

САЈТ „ПАНОРАМА СРБИЈЕ”

Србија лепа из сваког угла

ЕТНО СЕЛО „МОРАВСКИ КОНАЦИ” У ВЕЛИКОЈ ПЛАНИ

После пуне две године од покретања, сајт „Панорама Србије” доживеће тек овог месеца своју званичну промоцију. Настао после једног фијаска на летовању у Египту његовог творца Душана Арсенијевића са жељом да се нешто тако слично никада не понови туристи и путнику у Србији, овај сајт урађен фотографско-панорамском техником „пуног круга” већ „покрива” преко 500 туристичких дестинација и смештајних капацитета у Србији, њене природне лепоте, објекте културно-историјске баштине, бање, манифестације...

Е, доста је било! Нема више лажи и преваре, одлучио је пре две године Крагујевчанин Душан Арсенијевић.

На основу једног мог лошег искуства са летовања у Египту, а нема неког од нас ко није доживео макар једном да уместо у соби коју сте видели на слици у туристичком проспекту завршите у некој рупчаги, решио сам да барем код нас прекинем ту праксу. Због онога што се мени десило тада на одмору пожелео сам да се нико и никада не нађе у сличној ситуацији приликом посете Србији. Почео сам да трагам за идеалним решењем, јер сам желео да омогућим путницима и туристима, како из света тако и из наше земље, да се оно што виде на некој од туристичких понуда заиста не разликује од стања које ће их дочекати и на дестинацији коју су одабрали, започиње своју причу Душан Арсенијевић, покретач и творца сајта „Панорама Србије”.

Из његовог „размишљања” произишао је за сада јединствени сајт у Србији на интернет адреси www.panoramaserbije.com, на којем на чак седам језика сем српског (енглески, француски, немачки, руски, шпански, италијански и грчки) у сваком тренутку можете да се информисате о преко 500 туристичких дестинација, хотелском смештају, ценама пансиона и осталим неопходним информацијама за одмор и боравак у Србији.

Наша „Панорама”, за разлику од сличних сајтова са туристичким презентацијама, једина у земљи подразумева разгледање сваког хотела, собе, локације у кругу од 360 степени, као да сте на лицу места.

Потенцирамо на сто посто тачним и провереним информацијама, тако да оно што видите на нашем сајту то ће вас и дочекати тамо где сте желели да отпутујете и одседнете, истиче Арсенијевић.

■ Србија на длану под пуним углом

Сајт „Панорама Србије” подељен је на две целине: туристичке дестинације и комерцијалне презентације.

У туристичким дестинацијама „покривамо” сва „блага” Србије, као што су природне лепоте, планине, бање, језера, кањони, национални паркови, али и баштину, манастире и цркве, и хотелске и смештајне капацитете.

Комерцијалне презентације нису садржаји директно везани за туризам, већ се више баве привредом, спортским и здравственим објектима, попут болница и клиника,

дечијим установама и другим сличним садржајима, наводи наш саговорник.

Од важнијих локација унетих на сајт „Панорама Србије” Арсенијевић наводи: Музеј воздухопловства у Београду, родну кућу Михајла Пупина у Идвору, комплетну заоставштину Карађорђевића на Опленцу, Музеј 25. мај у Београду, етно село „Моравски конци” у Великој Плани, комплетну туристичку понуду Горњег Милановца, Страгара, Копоника, Таре, Врњачке и Матарушке бање...

Тренутно екипа сајта завршава туристичку понуду општине Куршумлија, нашег хотела „Крагујевац” и виле „Лама”, етно куће Чоловића из Мале Врбнице, хотела и конака на Копоннику...

Наш сајт је једини у земљи који поседује интерактивну туристичку карту Србије, што значи да се путнику само једним кликом на карту Србије и његову жељену дестинацију појављује иконица са најближим хотелом (и основним текстуалним подацима о њему, слике локације, Ци Пи Ес координате, мини виртуелна тура...), етно селом, рестораном..., наглашава креатор сајта.

Сајт је интерактиван и по томе што значајан његов сегмент сачињавају коментари корисника.

Корисници сајта у прилици су да на њему поделе све своје позитивне и негативне утиске. Нашег клијента који на „Панорами” добије критику одмах обавештавамо о замеркама које су упућене на његов смештај, тако да може сместа да уклони тај недостатак, истиче Арсенијевић.

Он потенцира да су људи који са њим креирају овај сајт зачетници нове врсте технологије и виртуелне промоције која се до сада није користила код нас.

■ Крагујевачка промоција у новембру

Иако „Панорама Србије” није локални већ глобални пројекат на нивоу Србије, тим сајта урадио је и комплетну виртуелну презентацију Крагујевца која „покрива” историју града, његове тргове, музеје, школе, установе културе, локале, ресторане, спортске објекте, стадион, халу... И то на седам поменутих страних језика уз матерњи.

Сваки снимак овом технологијом историјски је важан запис, а у прилог томе креатор сајта наводи примере фонтане у Великом пар-

ТВОРЦИ И КРЕАТОРИ САЈТА „ПАНОРАМА СРБИЈЕ” ДУШАН АРСЕНИЈЕВИЋ И ЗОРАН ПЕТРОВИЋ

ку, снимљене пре него што су на њој поломљене и покидане лавље главе, или аутентичан изглед Соколане без „Плазе” и осталих нових објеката.

Поред Душана Арсенијевића, са њим је, како он каже, његова „десна рука”, стручни сарадник, „човек без кога се не може”, фотограф Зоран Петровић, захваљујући чијем раду сајт изгледа тако лепо.

Постоје виртуелне панораме и на неким другим сајтовима, али обично их је само три-четири и то у врло малим резолуцијама. Код нас су оне приказане у веома великој резолуцији која омогућава посетоцима сајта да уоче и сагледају и најмање детаље, а то је баш оно што људе обично занима и што је битно за потенцијалног клијента, туристу, путника, објашњава Петровић.

Пошто је у питању нов начин рада, који изискује адекватну технолошку и техничку оспособљеност, њему је пре две године као фотографу који се годинама бавио само класичном фотографијом овакав

начин рада и презентације фотографија био изузетно занимљив. То је резултирало изложбом тадашњих првих панорамских фотографија у градској библиотеци.

По речима старих фотографа (не памте ни они, већ из приче), на овај начин панораме су последњи пут рађене и презентоване у Крагујевцу пре Првог светског рата, истиче Петровић.

Сем Арсенијевића и Петровића у тим сајта „Панорама Србије” су још и четири асистента за маркетинг, који људе упознају са овим пројектом и технологијом израде не само у Крагујевцу, већ и у Сарајеву, Ужицу, Новом Пазару...

Посета сајту је од 150 до 250 дневно, а месечно „изађе” и на неколико хиљада.

Србија је изузетно лепа и атрактивна дестинација за туристичке обиласке. Наш начин представљања њених туристичких потенцијала, природних лепота и историјске и културне баштине нов је вид погледа на објекте и локације у нашој земљи. Дакле, не више као у осталим медија само из једног угла, јер Србија није лепа из само једног угла, већ из свих, закључују Арсенијевић и Петровић.

Њихов сајт (тренутно на „фејсју” има 350 обожавалица на чије адресе свакодневно стижу ажурирани подаци) има и актуелне вести из области туризма и хотелијерства, тако да када неки од њихових клијената промени врсту услуге, цену, има неку промоцију или семинар, у року од 12 сати на свих седам језика, свим корисницима стижу свеже и прецизне информације.

Сваки њихов клијент има годишну дана бесплатну услугу сајта „Панорама Србије”, плус одштапану књигу о свом објекту, локацији или понуди коју може да користи на сајтовима туризма и промоцијама.

Сајт „Панорама Србије” недавно је промовисан у Норвешкој кући у Горњем Милановцу, а текст о њему изашао је у познатом електронском магазину из Војводине „Моја планета”, који је одушевљени аутор надахнуто насловио са „Авантура од 360 степени”.

Разгледање и „путовање” овим сајтом то јесте, па „нет у руке” и виртуелно се прошврћкајете по адреси www.panoramaserbije.com да вас крагујевачка званична промоција овог портала током новембра не би затекла неспремне.

Зоран МИШИЋ

СЕОСКО ДОМАЋИНСТВО МИЛОМИРА ЦИЦИЋА У СТРАГАРИМА

ХОТЕЛ „КРАГУЈЕВАЦ” - САЛА

„АЛЕКСИЋ” - ПРВИ ЕТНО РЕСТОРАН У ДРАГУШИЦИ

СЛОБОДАН ПАВИЋЕВИЋ, КЊИЖЕВНИК

Док је Шумадије, биће и КГ духа

Пише Милан Пурић

Ко сам? Шта сам? Одакле долазим и куда идем? Ова питања сам себи поставио још у раном детињству. Засад једино знам да одговоре на ова питања не чини (ауто)биографија једног човека, као што претпостављам да сам у потрази за тим одговорима замакао у књижевност. Ваљда, како би рекао Валери, да бих сам себи изградио острво непознато.

Како и где си одрастао у Крагујевцу?

Првог септембра 1953, после четвртог разреда основне, родитељи су ме, из мог Милановца, Новог, испратили у Крагујевац на даље школовање. Све је, некако, било свечано: два пунокрвна пастува, Видан и Мали, упрегнута у фијакер (пре тога нахрањени јабукама да би се лакше могли обуздати), отац и стриц - напред, мајка и стрина - позади, а ја, у новом оделу, на помоћном седишту - у средини. Код

Бојацића млина, од првог камиона који је наишао, коњи су се поплашили и ухватили галоп. Узалуд су и отац и стриц, затежући дишнице, покушавали да их зауставе. Пројурили смо поред Учитељске школе и пре него смо скренули у Главну улицу, стрина је успела да искочи, а ја сам у чуду мислио да ће се чокоти низ калдрму откачити и без нас пројурити поред Нове цркве. Пошто смо у Центру срећно „промашили“ саобраћајца са подигнутом табличом, зауставили смо се у излогу Робне куће.

Тако сам стигао у Крагујевац, а адреса је била: Карађорђева улица, неколико дворишта изнад куће у којој је живео Ђура Јакшић.

Предратне грађанске породице, осиромашене и скоро без средстава за живот биле су принуђене да узимају на стан и храну јаке са села, па су моји и мени пронашли такав смештај код даљих рођака у кући трговца Љубише Стојановића. И данас чувам спискове намирница (колико брашна, кромпира, пасуља, купуса, воћа, зачина итд.) и осталих давања (рецимо, огрев) на име месечне станарине.

Дакле, био је то део оног старог Крагујевца који је преживео рат, између хотела „Гушић“ („Зеленгора“) и „Палигорића“. Овуда је 1804. Карађорђе од Тополе ушао у Крагујевац и отац Крагујевчани ову улицу називају његовим именом. Памтим: турска калдрма (још увек ми у ушима одзвања клопараше точкова коњске запреге доброћудног месара Ерска), временше липе, без травке на широком тротоару, беспрекорно уређена дворишта са ронделама, пуна шебоја, георгина, петунија, хризантема... Све је мирисало на чистоћу. Полазећи ујутро у школу могао сам видети крагујевачке лекаре, попут др Красића или др Михајловића, како, одлазећи у болницу, подизањем шешира отпоздрављају пролазницима са друге стране улице, као и многе своје вршњаке са села, у почетку, како старијима, иако непознатим, прилазе са „Љубим руке!“

А школа, „Радоје Домановић“ / „Светозар Марковић“, она Чомићева, имала је улаз мало изнад „Старе Србије“. Ушли су овуда, неприметно, у моје детињство, почев од браће Илић, ту, од Гушићеве, браћа Јевтић, браћа Обрадовић, браћа Лугомирски, браћа Ојданић, браћа Шаљић, браћа Вујачић, браћа Тричковић, браћа Бакић, па до Ми-

Ако је Шумадинац, према Тодору Радивојевићу, тако рећи племић по крви и духу, племић по срцу и карактеру, племић по љубави према домовини и по самопожртвовању за нацију, онда је КГ дух у Шумадинцу препознавао, по Милошу Савковићу, самосталност до дрскости, слободу до размажености и непостојање било каквог ауторитета. Ако се у том непоштовању ауторитета огледа не само жеља за самосталношћу духа, него и понос, да се уме мислити својом главом, склон сам да поверујем како се КГ дух обнавља према истој матрици

ше Максимовића, Манђе, Бобе Мишића и Зорана Ђусића, на почетку Војводе Мишића. Одрастао сам, тако, учећи са толико браће само у једној улици, са ђацима различитих генерација, који су се, од Вашари-

држава има преча посла - да сви буду без посла.

Кад си осетио потребу да поставиш књижевник?

Као дечак, у звезданим августовским ноћима, остајао сам заглаван у бесконачно небеско пространство све док ми очи тамо не би саградиле храм у који би се из моје главе брзином светлости пресељавала вртоглавица и осветљавала његову унутрашњост у којој се, можда, назирао мој лик. Дакле, прво отворених очију, посматрао сам, размишљао и записивао све што бих сазнао о себи и свету око мене. Могло би се рећи, да кад сам све то видео затворених очију, јавила ми се жеља да видим и књигу са мојим именом.

Кроз шта све пролазе људи који желе да постану прави књижевници (наравно ако имају талент)?

Срећом, рано сам прочитао Рилкеова „Писма младом песнику“ и Андрићеве „Савете младом писцу“. Али, не само на основу тога, схватио сам да је на пет посто талента потребно 95 посто рада. Истовремено, упознао сам сликаре који нису знали да цртају.

Постоји ли твоја књига коју специјално волиш?

То је увек она која је у настајању, коју управо пишем.

Како би описао крагујевачки дух?

Ишчитавајући сећања на детињство Милице Јаковљевић Мир-Јам с почетка 20. века, управо на оном простору мог детињства, у Бајонет сокачету (од

некадашњег Старог среза па до Главне улице), схватио сам да су се, и поред два светска рата и различитих историјских околности, до шездесетих година прошлог века смењивале само генерације, а да је КГ дух опстојавао као непроменљива духовна вертикала Шумадинца, јер Крагујевац и јесте средишна и упоришна тачка Шумадије. Ако је, дакле, Шумадинац, према Тодору Радивојевићу, тако рећи племић по крви и духу, племић по срцу и карактеру, племић по љубави према домовини и по самопожртвовању за нацију, онда је КГ дух у Шумадинцу препознавао, по Милошу Савковићу, самосталност до дрскости, слободу до размажености и непостојање било каквог ауторитета. Ако се у том непоштовању ауторитета огледа не само жеља за самосталношћу духа, него и понос, да се уме мислити својом главом, склон сам да поверујем како се КГ дух обнавља према истој матрици.

У којим зградама и људима данас има највише нашег духа?

Таквих зграда скоро да више и нема. Погледајте кућу Ђуре Јакшића или Илије Коловића. Каквог духа, осим слепих мишева, ту може да има? Све смо порушили, али, срећом, Крагујевчани су од чврсте грађе.

Који су Крагујевчани обележили другу половину прошлог века у Крагујевцу?

То би могао да буде фељтон у овим новинама. Ја ћу само, у посве личној кругу, кредом уписати неколико имена оних којих више нема међу нама и који се, између осталих, спомињу у мојим молитвама за Крагујевац. То су професори, писци и преводиоци - Дора Пилковић-Петани, Бранка Ранковић, Милорад Најдановић, Драгиша Витошевић, Милан Николић и Борислав Хорват, сликари и графичари Света Младеновић, Јефта Аздејковић, Милош С. Максимовић, Боба Поповић и Љуба Пејовић Цака, глумци Љуба Ковачевић и Мила и Рајко Стојадиновић, новинари Дића Тадић и Велимир - Веша Обрадовић, посвећеници култури Мирослав Чомић, Александар Милосављевић и Малиша Протић... Разуме се, то време било би сиромашно без Славе Жилета, боема са лептир машном.

Шта мислиш о крагујевачким кафанама?

Некад је „Балкан“ био стециште крагујевачких глумаца, писаца, сликара... Колико је данас остало од крагујевачког кафанског духа, толико има и кафана према тој мери.

Шта највише волиш у Крагујевцу?

Људе који воле свој град. И надам се да ће једног дана, као некад, сви људи који живе у Крагујевцу бити Крагујевчани. Као они Крагујевчани који данас живе у Београду.

Како описујеш Крагујевац пријатељима који никад нису били у њему?

Ако су пријатељи, онда морају доћи у Крагујевац. Оно што ми не видимо, обично виде они који у Крагујевац дођу, не само први пут.

Шта мислиш о крагујевачким лепотицама?

Увек имам на уму Наташу Наквић, девојку из комшилука моје младости, мис Југославије шездесетих. Памет и отменост уздизали су њену лепоту до божанских висина.

Шта Крагујевцу недостаје?

Власти кров над главом културних институција које су у српској култури прво настале у Крагујевцу.

Како мислиш да ће град изгледати за 50 година?

Ако Бог да, да буде мера Шумадије. То значи да Шумадија буде најуређеније домаћинство Србије, а Крагујевац, град са 56 села, буде њена гостинска соба.

Шта си добио од крагујевачког духа, а шта си му дао?

Све што сам добио - у мојим је књигама. Књиге остају и не знам да ли ће моћи да врате позајмицу.

УКРАТКО

Књига о глинском покољу

У Спомен-парку „21. октобар”, прошле недеље, представљена је књига „Глина 13. маја 1941.”, аутора Чедомира Вишњића, Бранка Вујасиновића и Драга Роксандића. Реч је о делу које је настало на основу бележака Бранка Вујасиновића, чији су чланови породице побијени у покољу 13. маја 1941. године у банијској варошици Глина, где су усташе без икаквог повода побиле 390 виђенијих Срба, чиме су хтели да униште грађанску класу за коју су знали да се неће идентификовати с њима.

Свемироницна бајка

У позоришту за децу, крагујевачки малишане ће у редовном термину, у суботу од 12 часова, моћи да погледају представу „Свемироницна бајка”. Ову представу, по тексту Игора Бојовића, режирао је Милић Јовановић, а главне улоге тумаче Дарија Нешић, Дубравка Ђорђевић, Невена Брзаковић и Петар Лукић.

Змија у иросторном коду

У оквиру циклуса под насловом „Гује и јакрепи”, у Народној библиотеци, у уторак, 8. новембра, одржаће се предавање под насловом „Змија у просторном коду”. Крагујевачкој публици о овој теми говориће др Лидија Делић.

Иначе, реч је о циклусу предавања, тачније дугорочној стратегији популаризације науке, Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу под називом „Гује и јакрепи: гмизавци и рептили у култури и књижевности”.

Кроз разнолики спектар тема, предавачи ће се бавити стварним и фиктивним бићима и њиховим митско-епским и бајковним облицима у традиционалној и модерној култури - књижевности, историји, етнографији, етно и антропололингвистици, уметности, филмографији.

Предавање почиње у 19 часова.

Књиге које се слушају

Колекција едиције звучних књига из српске културе представљена је на Међународном београдском сајму књига. Ради се о едицији која је првобитно била замишљена за следеће, али која може да буде примамљива и за све остале. Иначе, реч је о издању „Службеног гласника”. До сада је у едицији „Књига које се слушају” изашло осам наслова, од „Изабраних текстова” Иве Андрића, поводом 50 година од како је добио Нобелову награду за књижевност, преко „Блага цара Радована” Јована Дучића, до избора из дечје поезије Јована Јовановића Змаја „Мало једро”.

У истој едицији изашле су и антологије епске народне, родољубиве и лирске поезије, а све књиге су „прочитали наглас” неки од највећих српских глумаца, попут Светлане Бојковић, Петра Божовића, Раде Ђурчић, Гојка Шантића, Мише Јанкећа, Љубивоја Тадића, Вјере Мувовић и Предрага Ејдуса.

НОВИ ПРОСТОР ЗА ДЕПО НАРОДНОГ МУЗЕЈА

Старој скупштини нова намена

Зграда Старе скупштине коју је подигао кнез Милош Обреновић 1859. године већ годинама служи као депо Народног музеја, али ускоро ће поново бити отворена за јавност. Наиме, Народног музеју уступио је пословни простор у Улици Првослава Стојановића, у Старој радничкој

Александар Стаменковић, директор Музеја: Ових дана чека се да Завод за заштиту споменика изда услове за изградњу реплике Шареног конака, а чим тај посао буде завршен одмах ћемо отпочети са израдом пројекта. То значи да ћемо можда већ за пола године почети изградњу реплике Шареног конака, а то је трајно решење нашег депоа

колонији, на коришћење у периоду од три године ради измештања депоа музеја из зграде Старе скупштине, чиме ће овај објекат коначно бити отворен за посетиоце.

ПОСЛОВНИ ПРОСТОР У УЛИЦИ ПРВОСЛАВА СТОЈАНОВИЋА, У КОМЕ ЋЕ СЕ НАЛАЗИТИ ДЕПО

ОГРАДА ЈОШ НИЈЕ ЗАВРШЕНА Од Министарства културе ни динар

Када је пре скоро 15 месеци постављено првих неколико метара „докле” за будућу ограду око Народног музеја завршетак радова очекивао се до 21. октобра прошле године. Од тада је прошла пуна година, а радови и даље трају. Ових дана завршено је фарбање дела постављене оградне.

Све до сада урађено је искључиво средствима локалне самоуправе. Звучи парадоксално, али Министарство културе до данас није уплатило ни један динар. У првој половини октобра имали смо неколико контаката са Министарством културе и захтевали смо 1,3 милиона динара да завршимо радове. Иначе, комплетно са парапајетом око гимназије, потребно је још три милиона динара како би се завршили сви радови око оградне и платоа Народног музеја. У питању је износ који је издвојено само за куполу Народног музеја у Београду, наглашава Стаменковић.

Сви радови до сада урађени су искључиво захваљујући разумевању људи из „Нискоградње”, који су према Стаменковићевим речима, кредитирали своје послове.

Сад је на држави, односно Министарству, да одлучи хоће ли ограда ускоро бити готова. Имали смо бескрајно разумевање запослених у „Нискоградњи”, на чему сам им захвалан, и подршку Скупштине града, али не и министарства. Рекао сам и претходном министру Небојши Брадићу, али и господину Предрагу Марковићу да ово није „паркић” који занима само Крагујевачане, већ је у питању простор где је настала српска држава. Та држава сада мора да издвоји паре за уређење овог историјски значајног простора, каже Стаменковић.

Он је истакао да очекује да ће дворски комплекс династије Обреновић, место где је рођена модерна српска држава, а где је смештен Народни музеј у Крагујевцу, ускоро попримити дефинисане обресе.

Народном музеју уступљен пословни простор у Старој радничкој колонији ради измештања депоа из зграде Старе скупштине, па ће овај објекат коначно бити отворен за посетиоце. Трајно решење за депо планира се изградњом реплике Шареног конака

ПОСЛЕ 1880. ГОДИНЕ НА ЗГРАДИ СУ ВРШЕНЕ МНОГООБРОЈНЕ ПРЕПРАВКЕ ТЕ ОНА ДАНАС МАЛО ПОДСЕЋА НА ПРВОБИТНО ЗДАЊЕ

Тренутно се у згради Старе скупштине налази етнолошки, а у анексу зграде је смештен и археолошки депо.

У најновијој колонској згради у приземљу добили смо две просторије да сместимо депо до коначног решења, али је, према првим проценама, потребна вероватно још једна просторија како би сви предмети стали. Реч је о одличном простору, када је у питању безбедност депоа, објашњава Александар Стаменковић, директор Народног музеја.

Према његовим речима, пресељење је већ у току. Кључеви су стигли на адресу Музеја и даље су

прослеђени Служби за одржавање Скупштине града. Наредних дана ће, ради сигурности збирки, бити постављене решетке и роло врата, браве ће бити промењене, а чим се све то уради почеће и пресељење депоа.

Тај простор смо добили на три године. Међутим, надам се да депо неће остати на том месту толико дуго, већ да ћемо добити сопствени простор за две године, најављује Стаменковић.

Ових дана, како је он објаснио, чека се да Завод за заштиту споменика изда услове за изградњу реплике Шареног конака.

Чим добијемо услове одмах ћемо отпочети са израдом пројекта, а имамо и зелено светло из Министарства културе за тај посао. То значи да ћемо можда већ за пола године почети изградњу реплике Шареног конака, а то је трајно решење нашег депоа. У подрумском простору те зграде биће обједињена сва четири депоа, али и пратеће службе, а шта ће бити у надземном делу, тек ћемо видети, каже наш саговорник.

Са друге стране, шта ће бити у здању Старе скупштине Стаменковић није могао да да прецизан одговор, јер ће се о томе највероватније питати држава.

По свему судећи, држава има неке планове са тим здањем, али конкретно шта, треба упитати Министарство културе и надлежна министарства. Можда седницу Скупштине Србије. Оно што знам је да ће уследити реконструкција звоника Старе скупштине и платоа око цркве. А, шта год

ОВИХ ДАНА ЗАВРШЕНО ЈЕ ФАРБАЊЕ ДЕЛА ПОСТАВЉЕНЕ ОГРАДЕ

ИСТОРИЈА СТАРЕ СКУПШТИНЕ

Добро од националног значаја

Зграда скупштине коју је подигао кнез Милош Обреновић 1859. године налази се у порти Старе цркве. Саграђена је од, за оно време савремених материјала, опеке и малтера. Била је то приземна зграда са једном просторијом (двораном) за скупштинска заседања, правоугаоне основе, без декоративних украса и значајних архитектонских елемената. Дворана је била испуњена посланичким клупама и трибином, а на зидовима су се налазила многобројна државна обележја. После престанка рада скупштине 1880. године на њој су вршене многобројне преправке, нарочито у унутрашњости, те она данас мало подсећа на првобитно здање. Иако зграда нема велики архитектонски значај, ипак је због своје значајне историјске улоге проглашена за добро од великог значаја.

Све до 1878. године овде су се одржавале седнице Народне скупштине на којима су доношене одлуке од великог политичког и културног значаја за српски народ, као што су објављивање рата Турској 1876. године и читање одлуке Берлинског конгреса о успостављању независности Србије 1878. године.

да буде биће добро за град, уверен је први човек Народног музеја.

Ипак, уколико држава одустане од својих планова, идеја кустоса у крагујевачком Музеју је да тамо ураде сталну поставку. Према плановима који су настали пре више од пет година стална поставка биће посвећена Крагујевцу у 19. веку, са акцентом на период од 1859. године, па до краја тог столећа. Тренутно је само поставка у Кући проте Милоја Барјактаревца урађена према плановима које имају у Народног музеју.

Стаменковић је уверен да ће одлука о пресељењу депоа убрзати коначно решење дугогодишњег проблема који ова установа културе има, али и да ће иницирати бржу изградњу реплике Шареног конака.

Мирослав ЧЕР

У галерији „Рима“, у суботу, 5. новембра, биће отворена изложба слика Ђорђа Ивачковића, једног од најдоследнијих представника апстрактног експресионизма на овим просторима

У тренутку када Музеј модерне уметности у Њујорку одржава прву велику ретроспективу једног од најзначајних протагониста апстрактног експресионизма Вилема де Кунинга, крагујевачка галерија „Рима“ представиће радове Ђорђа Ивачковића, сликара који је био непосредни и остао најдоследнији представник тог сликарства на овим просторима. Отварање ове изложбе планирано је за суботу, 5. новембра, у 13 часова.

У каталогу изложбе Невена Мартиновић, историчарка уметности, наводи да квадратни облик слике и бела боја спадају у константе Ивачковићеве уметности. Квадрат као неоријентисана геометријска слика ослобођен је релација према вертикалности која асоцира на усправност човека, као

ИВАЧКОВИЋ У „РИМИ“

Квадрат и бела боја

СЛИКА „29. IX 1991.“, УЉЕ НА ПЛАТНУ, 150X150 ЦЕНТИМЕТРА

и према хоризонталности које се везује за пејзаж. Бела је у ликовном смислу небоја – одсуство боје на слици. Самим тим и квадрат и бела боја лишени су предуми-

шља о садржају и формирају празнину коју ће тек уметник испунити својим интервенцијама.

Ивачковић воли велике формате, што је и природно за уметника који читаво своје биће у једном кратком периоду отеловљује на платну. Међутим, и поред тога што су квадратног облика, према мишљењу Невена Мартиновић, својом величином ова платна упућује на размере човека.

Насупрот слици великог формата, уметник ради и на платнима чије странице нису веће од тридесетак сантиметара. По платнима, чија се величина може упоредити са диме-

нзијама књиге, расуте су паучинасте линије и тамне тачке, спирале и чворови, испрекидани потези, снажна задебљања, периферни бојени акценти, разливени намази. Ивачковићева белина је свуда, закључује ова историчарка уметности.

Ђорђе Ивачковић рођен је у Хоргошу 1930. године. Дипломирао је 1955. године на Архитектонском факултету у Београду, а од 1962. године живи у Паризу, где га његова наклоност ка авангардном и новом и тадашња европска уметничка клима формирају као апстрактног сликара акције и геста. До данас је Ивачковић остао веран апсолутном апстрактном изразу својих експресија, којима публици преноси личну енергију самог сликарског чина. Од своје прве самосталне изложбе у Паризу 1963. године, па до данас, приредио је десетине самосталних изложби у Паризу, Тулузу, Бриселу, Београду.

ВЕЧЕРЊА СЦЕНА „303“

Кабаре са стиховима Дучића, Николића, Марконија

Раде Марјановић представу је конципирао као литерарно-музички кабаре, са стиховима и причама познатих песника, а стални гост му је Тања Бошковић. У музичком делу учествују Срђан Бубало и Драгутин Гута Димитријевић

Након краће паузе на вечерњој сцени „303“, Позоришта за децу, од следеће недеље, наставља се репетоар дуодрама, камерних представа, комедија и кабарета, а крагујевачка публика биће у прилици да погледа представи „Боемско вече у кафеу Теразије“. Реч је о кабареу Радета Марјановића који је премијерно изведен пре две године на сцени „Миленко Забланић“ Позоришта на Теразијама.

Марјановић је представу конципирао као литерарно-музички кабаре, са стиховима и причама познатих песника, а стални гост му је Тања Бошковић. У музичком

„БОЕМСКО ВЕЧЕ У КАФЕУ ТЕРАЗИЈЕ“ ПОСВЕЋЕНО ЈЕ ПОКОЈНОМ ПИСЦУ ГАЛЕТУ ЈАНКОВИЋУ

делу учествују Срђан Бубало и Драгутин Гута Димитријевић, а представа је посвећена покојном писцу Галету Јанковићу, чија је песма „Због тебе мој кафанеро“ била и инспирација за овај кабаре.

Подстакнут успехом свог првенца, кабареа „Добра стара времена“, којим је пре неколико година отворена нова кабаретска сцена Позоришта на Теразијама, која је одиграна преко 150 пута и

која је још увек на репертоару, Марјановић је осетио потребу да, ношен искуством и успехом претходне представе, направи нешто што ће бити другачије, а имати заједничко жанровско опредељење – емоцију. Управо зато, овај комад је конципирао као литерарно-музичку кабаретску представу, која је проткана стиховима и причама Јована Дучића, Вите Николића, Либер Марконија, Бране Петро-

вића, Зуре Цумхура и многих других српских писаца, ноћобдија и боема, који су својим животом, а нарочито делима, ушли у легенде ових простора.

По први пут пред крагујевачком публиком Раде Марјановић и Тања Бошковић наступили су у среду, 9. новембра, са почетком у 20 часова. Карте се продају на билетарници Позоришта за децу, по цени од 600 динара.

ПЕТРОВИЋУ „МИЛОШ ЦРЊАНСКИ“

Најбоља прва књига

ке“. Ово признање додељује се бијенално за најбољу прву књигу писцу из свих области у којима се огледао Црњански: поезија, роман, приповетка, есеј, драма, путописи, мемоари.

Награда се састоји од новчаног дела, у износу од 2.000 динара, као и повеље и медаље с ликом Црњанског, а о лауреату одлучивао је жири у саставу Мило Ломпар (председник), Радивоје Микић и Димитрије Тасић.

Први Петровићев роман „Камен близанац“ говори о времену Првог српског устанка, тачније временски и просторно испреплетан је потпричама са двора цара Душана, о фанариотима – Грцима из Јерменије, епизодама из Хи-

ландара, Угарске, Црне Горе, пондарије из Стамбола и Ниша. Та равна прича у себи крије девојке од седамдесет година, језичку заједницу Кумана, несрећу Аписе Нишког, родољубље трговца и Карађорђевог изасланика из сенке на Порти, српске ич оглане, читаву једну померену стварност. То је прича о селаму као поруци и поклону, о (не)постојећем селамском језику и метафизичкој страни стварности протумаченој кроз лајтмотив селамске тајне.

Зоран Петровић рођен је 1954. године у Крагујевцу, где је и дипломирао на Правном факултету. „Камен близанац“ је његов роман првенац, који се већ нашао у ужем

Зоран Петровић овогодишњи је лауреат награде „Милош Црњански“, која се додељује бијенално за најбољу прву књигу писцу, из свих књижевних области у којима се огледао Црњански

избору за значајна признања као што су НИН-ова, Виталова и награда „Меша Селимовић“.

До сада је објавио и десетак књига песама, а издвојићемо „Пан и огледало“, „Александријска критична маса“, „Апсолутна нула“, „Став у троставу“, као и две књиге разговора са Данком Поповићем под називом „Време лажи“.

ПРОМЕНЕ У ПОЗОРИШТУ

Бабић на челу Театра

На седници Скупштине града, одржаној 28. октобра, прихваћена је оставка досадашњег управника крагујевачког Књажевско-српског театра Драгана Јаковљевића. На његово место, одлуком градске скупштине, као вршилац дужности (са роком мандата у трајању до годину дана) изабран је глумац Мирко Бабић, дугогодишњи првак драме. Иначе, Бабић је ову функцију већ обављао, када је средином деведесетих година прошлог века био на челу тадашњег Театра „Јоаким Вујић“.

Редитељ Драган Јаковљевић, досадашњи директор Театра, постављен је на место директора дирекције крагујевачких позоришних фестивала ЈоакимФеста и Јоаким-ИнтерФеста, чији је истовремено и селектор.

Такође, на истој седници Скупштине града променен је и статут крагујевачког позоришта а новодонешени правни акт омогућиће позоришту да има и функцију уметничког директора. Већ раније медији су објавили да је за то место „виђен“ редитељ и бивши министар културе Небојша Брадић.

З. М.

„ЧБС“ У „ШУМАДИЈИ“ Концерт и промоција новог албума

Крагујевачка панк-рок група „ЧБС“, у петак, 4. новембра, у градској дворани „Шумадија“ одржаће концерт, који ће уједно бити и промоција новог албума „Догађај дана“. Овдашњи фанови биће у прилици да чује старе хитови, али и девет нових ствари, међу којима су се већ издвојиле песме „Супер херој“, „Упомоћ“, и „Готово је“.

Четврти по реду албум „ЧБС-а“, који већ годинама свира у постави Мики Радојевић (вокал и гитаре), Зоран Лазаревић Лаза (гитара), Микица Здравковић (бас гитара) и Владимир Лазаревић Луне (буџањ), објавила је београдска издавачка кућа и концертна агенција „Лонглеј“.

Иначе, ово је концерт у оквиру мини турнеје по региону – „шумадијски Рамонси“ где ће се представити загребачкој публици у култном клубу „КСЕТ“, а потом и у Сарајеву, на „Туборг грин спот“ фестивалу. На крају мини-турнеје и београдска публика ће нови материјал имати прилике да чује уживо, 11. новембра, у клубу „Ган“.

Као предгрупе наступиће бенд „За ц“ из Чачка и „Црвени картон“ из Крушевца.

Улазнице се могу купити у Дому омладине, кафеу „Немам веде“ и „Др. Студио“ по цени од 300, а на дан концерта 350 динара.

Награда „Милош Црњански“ за 2009/2011. годину, коју додељује истоимена задужбина, припала је крагујевачком песнику и писцу Зорану Петровићу за роман „Камен близанац“ у издању „Геопоети-

КРАТКЕ ПРИЧЕ О КРАГУЈЕВЦУ ЈОВАНА ГЛИГОРИЈЕВИЋА

Кад је чаршија стварно би

Приредио Зоран Мишић

Данас је то можда могуће. Улице су асфалтиране и проширене, а кривине избалансиране. Ипак, био би превелики ризик тркати се на мотоциклу централним градским улицама. А педесет шесте, седме, крагујевачки сокаци су углавном били калдрмисани. Главна улица је имала финију калдрму од ситне гранитне коцке, док су бочне улице биле калдрмисане крупнијим призматичним каменовима, углавном из времена пре рата. Асфалт је био резервисан само за тротоаре. Па, ипак, неки храбри младићи на мотоциклима су долазили из читаве Југославије да се тркају по крагујевачкој калдрми.

Стаза је пролазила поред Горњег парка, кроз главну улицу Маршала Тита, па Светозара Марковића и Јанка Веселиновића, поред болнице и тако у круг. Први знаци да ће бити трка биле су бале сламе, послане на кривинама, углавном око стабала липа и кестенова, уместо којих данас расте неко кржљаво растине, коме је тешко одредити пол и карактер. Субота је била дан за тренинг и ми клинцци смо са стрепњом очекивали да ли ће се на стази појавити наши хероји са прошлогодишњих трка: Славко Барбарић са балансером у приколици, Арчан Алојз са црвеном марамом преко лица и један Црногорац чије име нисмо знали али смо га звали „шездесет три“ - то је био његов такмичарски број.

Ово је почетак приче „Мото трке“ из књиге Јована Глигоријевића „Блуз леве обале“ која је пре две недеље изашла из штампе.

Кратке приче о Крагујевцу Глигоријевић је објављивао у више новина и часописа (види антрфиле), а све оне на једном месту, књишки „поређане и постројене“, представљају својеврсну урбану хронику Крагујевца, његових чаршијских догађања и збивања шездесетих и седамдесетих, чији је аутор био актер или макар активан посматрач и конзумент и подсећају нас на не тако давно (али све давније и давније) време када је Крагујевац био мање место, али у сваком смислу више град.

Присећајући се неких догађаја, места и драгих људи, почео сам да се поштапам реченицом: „Пре једно десетак година... Мало касније десетак је постало двадесетак, а онда све брже и брже тридесет, четрдесет, док, бога ми, није догурало до више од педесет“.

Та присећања најчешће сам евоцирао у кругу најуже породице, после лепог недељног ручка и још лепшег вина. Заправо, најпресудније је било вино и моја деца, која су се слатко смејала или још слађе осмехивала мојим причама. Одважио сам се захваљујући њиховом смеху да ове приче записујем и касније, ставим на увид непознатим читаоцима, појашњава аутор Глигоријевић порив за стварањем једне овакве урбане хронике.

■ Урбана хроника града

Лагано, чигљиво, спонтано, без великих претензија и скрибоманских амбиција (творца и креатора вечних „историјских истина“) Јован Глигоријевић са дозом сете, али без љигаве патетике и завичајног (руралној литературу ближег) патоса кроз своје кратке приче анегдотарно пред нас (рас)простире свој лирски блуз крагујевачке урбане историје. Сама спонтаност,

Књига кратких прича о Крагујевцу „Блуз леве обале“ аутора Јована Глигоријевића представља урбану хронику дешавања у „нашој чаршији“ шездесетих и седамдесетих година прошлог века. Сећајући се периода када је Крагујевац био мање место, а много већи град, Глигоријевић са дозом сете, али без љигаве патетике, дочарава атмосферу градских биоскопа, књижара, атељеа и студија, спортских збивања и легендарних боришта, првих „фића“ и еротских филмова,... Свега онога што је град чинило стварно градом

ЈОВАН ГЛИГОРИЈЕВИЋ КАЛЕ

Публициста, писац, редитељ, позоришник

Аутор књиге „Блуз леве обале“ Јован Глигоријевић, Крагујевчанима најпознатији по надимку Кале, рођен је у Крагујевцу 1948. године. Објављује поезију и прозу у књижевној периодици од 1967. године. Заступљен је у Зборницима поезије „Мостови, градови, љубави“ (Осјек 1967.) и „Мика Антић 2010“ (Инђија 2010.). Аутор је текста за „Велики школски час“ - „До сије 21101941/98 изведеног у Шумарицама 1998. године.

Режирао је преко шездесет позоришних представа. Добитник је награде за режију на Сусретима „Јоаким Вујић“ у Шапу 1983. године. Живи у Крагујевцу.

субјективност (а како другачије?) и документаристички приступ у његовом казивању на страницама „Блуза леве обале“ највећа су вредност ове књиге.

Књига је подељена на четири поглавља: „Пејзажи наше мале вароши“, „Лицем у драга лица“, „Прилози за феноменологију града или непоузданост памћења“ и „Ситнице које нешто значе или мали породи наших великих живота“ у које је аутор сврстао све оне људе, догађаје, појаве и манифестације битне за препознатљив дух и душу града којим се поносио некада на много ширем подручју од данашњег, а о „јачини конкуренције“ да и не причамо.

Глигоријевић почиње искреним, исповедним, хроничарским тоном у насловној причи „Блуз леве обале“ у „Пејзажима наше мале вароши“ о неизбежном коци Милошу и чаршијском усуду (за сада провереном) да у граду „на десној обали ништа нема будућност“, аргументује то бројним примерима, па и личним, али наставља да је данас Пивара и истоимено брдо попут „конзервираног“ некадашњег Крагујевца, крај у коме се чује градска тишина и где још увек „живе“ лепо уређене баште и старовремска чаршијска дворишта. Шетња Пиваром је као одлазак у временску капсулу наше вароши.

По логици ствари и ауторовог приповедања следећа прича је о Лепеници (не без поноса Глигоријевић истиче да је једна од најстаријих европских река) исписује хронику о 11 на ужем подручју града и чак 30 на ширем њених мостова, присећа се свог црнпурстог школског авера Гурка који је доказивао храброст прелазећи Доњи мост преко његових лукова, страшне поплаве из 1975. године, али и из заборава и нафталина „вади“ подвиг матуранта Крагујевачке гимназије Томе Симовића који је 1962. године препловио Лепеницу кајаком.

Све то у одбрану наше Лепенице и у инат онима који неоправдано тврде да је град леп, али „штета што нема реку“.

Има Лепеницу, не да се Глигоријевић у истоименој причи у свом „Блузу леве обале“ све до Црног мора.

У причи „Језеро 'Бубањ'" аутор нас враћа у време ферки (најчувенија градска шорка Власте Црногорца и Радета Пекара), жестоких

ДАВНО ПРОХУЈАЛО ВРЕМЕ
РАЗГЛЕДНИЦА И
ПОШТАНСКИХ МАРКИ

градских момака који су се јављали комшиницама поздравом „љубим руке тетка Маро“ и детињству проведеном у борби са чуварем Васом Шојком који је бераче језерских маца умео да почастипозади патроном из ловачке пушке напуњеном грумењем соли. Није било опасно, али је болело и пекло.

Градска институција кафана-ресторан „Балкан“ код Глигоријевића има наслов какав и заслужује - „Балканска елџија“ и за све тренутке проведене у њој аутор јој се одужује титулом „академија духа“, а од добрих духова овог града није заборављен ни легендарни Мића Књијар (прича „Мићина књијара“) у којој се приповедач са сетом и поштовањем сећа деце-

ЧЛАНОВИ ЛИКОВНОГ
СТУДИЈА ДОМА ОМЛАДИНЕ

ла град

нијског спиритус мувенса књижа-ре „Светлост”, љубитеља и познаваоца књига и читалаца, њиховог правога пријатеља и човека који је у радњи имао „књигу д(р)угова”. Нема таквих људи, али ни таквих књижара.

Ту је и славни ликовни студио Дома омладине у којем су стасавали врсни крагујевачки ликовњаци, који је радио под патронатом јединственог (још један из плејада непоновљивих добрих духова Крагујевца) Мирка Ђоковића, али и бахато, прекречени градски мурал („Комунизам, демократија, уметност...”), „Смрт биоскопа”, „ФАКК” (не енглеска безобразна реч, већ новине којима је кумовао сликар Танасије Стојић - Таса Рузмарин), сага о кошаркашком игралишту у Великом парку, са све гостовањем бесмртног певача „Марине” Рока Гранате, чији концерт на баскеташком Глигоријевић пореди са „слетањем Марсоваца на Становљанско поље”, чувеном масовном тучом са војницима на бокс мечу „Раднички” против „Црвене звезде” коју ни коњичка полиција није могла да смири, неумољивим економом Чика Иком, гостовањем „Монфернандеза” из Клемон Ферана, чији су играчи први поклонили праву, гугмену лопту за кошарку крагујевачким колегама, асовима које Глигоријевић педантно набраја у другој причи „Прошлост кратко траје”.

Ту су, наравно, и фудбалери „Радничког” (прича „О имену и судбини”), подсећање на „Црвене качкете” и ондашње (фудбал никада није могао без тога) намешталке, попут оне са „Војводином” 1970. године за опстанак у Првој лиги, које према активностима данашњих спортских и фудбалских радника заиста делују као дечја игра.

■ Град су људи а не зграде

У поглављу „Лицем у драга лица” Глигоријевић (под)сећа на првог и другог Илију Ику Јовановића, заборављену, незваничну историју града и чудну коинциденцију да се два човека који су носили позоришни живот за време Првог и Другог светског рата исто зову. Од „Драгих лица” ту су и чика Ташко (Танасије Ташко Голић), најпознатији градски професор физичке културе и аутор слетских вежби, владика Сава, о чијем опусу и афинитетима Глигоријевић пише са великим поштовањем, његови Деда Мразеви (глумци Света Васиљевић, Миле Марић, Кеша...), леворуки нокаутер Бабеја, сликар Горан Ракић и мајстор фотографије Циле.

Својим добро познатим политичким ставовима Глигоријевић је

„пустио на вољу” баш где им је и место, у трећем поглављу књиге „Прилози за феноменологију града или непоузданост п а м ђ е њ а”, признавши у причи „Како смо волели друга Тита” са све лажном хумком у част његове посете и пророчком визијом поновном о распламсавању, у „Комуњарама” закључио: „И даље сте нико и ништа без партијске књижице”, а у „генералици” да данас нема утицаја партије у позоришту, али...

„Штавише, данашње политичке партије позориште готово и да не интересује. То резултира вишком слободе и мањком пара које имају службеници богиње Талије. И кад човек добро размисли, није више сигуран кад је било горе. Оно пре или ово сада”, поштен је Глигоријевић у причи о проби представе које је „угасила” такозвану „Октобарску сцену”, а која је у позоришту постојала седамдесетих година, по жељи локалних комитетлија и још локалних скрибомана.

Није све тако црно, ту су и веселе и опуштене приче о пионирским данима крагујевачке еротике (и ноћне море аутора као кинооператера - што би рекао амерички песник Брајан Петен), нестварна прича о градској ватрогасној чети која је случајно зауставила код Сабанте Немца и одложила окупацију Крагујевца у априлском рату за један дан (шта зна ватрогасца шта је Вермархт),

ЛЕГЕНДЕ КРАГУЈЕВАЧКОГ БОКСА - БАБЕЈА СЕКУНДИРА СОРГИ

„Мартовске иде”, али и прича о грађанском начину обележавања крсне славе.

■ Дух старих, добрих времена

Историја и хроника града незамислива је без „фиће”, кога Глиг-

оријевић у свом стилу „крсти” епитетом звезда седме уметности „ружним лепотаном” који је био више од аутомобила - кућни љубимац, већ помињаним мото тракама које су узбуркавале крви и страст клинаца који безбрижно одрастају мирној варошици у пе-

МОСТОВИ НА ЛЕПЕНИЦИ ЈЕДНОЈ ОД НАЈСТАРИЈИХ ЕВРОПСКИХ РЕКА

СВИ СУ ВОЛЕЛИ ДРУГА ТИТА, ПА И КАЛЕТОВО ДРУШТВО ИЗ „БАЛКАНА”

ФУДБАЛЕРИ „РАДНИЧКОГ” НЕЗАОБИЛАЗНИ У ЧАРШИЈСКИМ ПРИЧАМА

КАЛЕИДОСКОПСКЕ СЛИКЕ НАШЕ ВАРОШИ

Незаобилазно калдрмашко ШТИВО

Књига „Блуз леве обале”, по мишљењу њеног уредника Радована Шаренца, каледоскопски уклапа кратке приче о Крагујевцу шездесетих и седамдесетих година прошлог века. Фатуме и феномене ондашњих времена Глигоријевић, са минуциозном евокацијом, једноставним језиком (каким се говорило некад) претвара у питку прозу са рафинованом дозом сете и поетског.

„Он из трезора сећања извучи управо оне секвенце и кадрове за које сматра да су суштина овог града. То чини ову књигу једном од значајних у оквиру прозаистичке мемоаристике о урбаном Крагујевцу”, каже Шаренац.

По њему, за оне који стварно хоће да „осете” калдру (и асфалт) Крагујевца - ово је незаобилазно штиво. Оно доноси не само „дух епохе”, већ и њен дах.

- Већину прича о успоменама на град у којем сам се родио и у ком још увек живим објавио сам у недељнику „Светлост”, у рубрици „Ситничарница код Калета”, неколико у недељнику „Време” у рубрици „Време ужива-

ња” и у часопису „Кораци”, каже аутор Јован Глигоријевић и додаје: „Стављајући ове приче између корица књиге, на наговор неких драгих људи, желео бих да се захвалим својој жени Горици, без чијих би интервенција ова књига била много мање писмена. Такође желим да се захвалим Јовани и Лазару, чије ме је пажљиво слушање мојих прича јако охрабрило да их и запишем”.

Глигоријевић посебну захвалност упућује песницима и пријатељима Зорану Лекићу и Радовану Шаренцу, на подршку и помоћи сваке врсте у штампању ове књигу.

Књигу „Блуз леве обале” у библиотеци „Градови и химере” издала је крагујевачка кућа „Лира”, ликовно-техничку обраду урадио је Јован Глигоријевић, а корице су илустроване фотографијама Предрага Михајловића Цилета.

ИСТОРИЈА ЕВРОПСКОГ МЕНТАЛИТЕТА

ЗАБОРАВЉЕНЕ
ПРИЧЕ И ЛЕГЕНДЕ

Пише Александар Бабић

У неколико следећих бројева пренећемо, по нашем избору, делове књиге *Историја европског менталитета* Петра Динцелбахера (издање „Службеног гласника“, 2009, превод Бранимир Живојиновић), која у овој сфери има пионирску улогу, јер до сада, за разлику од стотина политичких и десетина привредних историја, европска историја менталитета

од антике до данашњих дана није постојала. У књизи је обрађено како су у време антике, средњег и новог века, поимани јединка и породица; љубав и сексуалност; религиозност; тело и душа; болест, смрт и умирање; страховања и наде; радост, патња и срећа; рад и празници; комуникација, владавина и право; природа, и простор, време и историја.

Рад у античко доба

Грци и Римљани нису познавали ни појам рада, који је за нас данас уобичајен, ни његову модерну вредност у економском, социјалном и етичком смислу. Рад као остварење живота, као средство људског самоостваривања, био им је, појмљиво, далек, иако су били сложни у погледу његове нужности и мада је он као људска делатност са различитим испољавањем савсим полагао права на признање.

Економска вредност рада, као и размишљања о њему у изворима нипошто се не могу свести на заједнички именујел. За сељака из раног грчког доба рад значи нешто друго него за Платона и Аристотела, за сенатора какав је млађи Плиније рад је нешто друго него за некадашњег роба или за градског занатлију.

Ту је, прво, повезаност рада и социјалног статуса. Власник имања Одисеј врло се добро разуме у занатску делатност и у орање, али он свој друштвени статус није поседовао на основу свог рада, на који није био упућен, него на основу свог племићког порекла и начина живота. Слабо цењен положај трговца не малим делом је резултат тога што је он првобитно био странац у месту, а у рана времена једва да је прављена разлика између трговине и пљачке. Али, било је и занимања која су срамотила њихове носиоце: крчмар, газде бордела, чистачи каока, погребник, носиоци цакова, опсенар, циркузант, које Цицерон сврстава у прљава занимања и која свој лош глас дугују томе што трајно вређају важне идеале ондашњег грађанског друштва: чистоћу, пријатан мирис, телесну неозлеђеност, усправан ход и достојанствено понашање. Бављење налчјем људског живота и оно што је као такво сматрано стварало је подлогу за друштвено презирање.

Друго, близина рада природи одређује признање и вредност. Још у позно античко доба несмањено цењење сеоског живота као прикладног занимања и извора богатства ту има своју основу. Природне делатности чине земљорадња, лов, риболов и на извештан начин и прерада производа. При том се јасно могу видети поједице поделе према подручјима бављења полова. Месом се баве мушкарци, жене плодовима у зрну, влакна прави мушкарац, а жена их прерађује у тканине - ова подела рада специфична за полове сеје и даље од ране грчке пољопривреде, а у касније доба укључује и трговину. Одређене гране малопродајне и градске трговине често су биле у рукама жена.

Док за Аристотела ова размена у оквиру домаћинства савсим одговара природи и људским потребама, он осуђује надрегионалне трговачке и новчане послове, пошто су безгранични, неприродни и супротни идеалу ваљаног живота. Такве резерве у име природне потребе продрле су затим и у рано хришћанство.

ГРАДЊА БРОДА (РИМСКО ДОБА ЦАРЕВА), НАЦИОНАЛНИ МУЗЕЈ РАВЕНА

И, најзад, тензија између рада и слободе, тензија која је за велики део савременика била фундаментална. Код Ксенофонта један осиромашени земљопоседник, који је сад принуђен да живи од рада својих руку, ту делатност изједначава са ропством, он се предаје зависности од особа и прилика.

За политичку делатност мора постојати доколица, тек она омогућава праву ваљаност грађанина, док су сељаци, занатлије и најамни радници, додуше, неопходни, али не чине стварне саставне делове града. Решавање овог егзистенцијалног антагонизма политичког делања под слободом и рада, односно привођења под нужношћу, како га је Х. Арент ефикасно описала, у реалном граду Атине вршено је уз многе компромисе, као што сведоче Аристофан и антички говорници из четвртог века пре нове ере, занатлије одлазе на народне саборе и потом се посвећују послу. Али и овде, као и касније у Риму, у питању је свакако степен слободе и где ће онај на кога се то односи, а не посматрач, повући границу подношљивости.

Млађи Плиније се жали како га доколица и запосленост вуку тамо, а филозоф Сенека осуђује за посленост и напоре који су утрошени на излишан рад, а одвраћају људе од њиховог стварног, смисленог живота. Сукоб између рада и слободе повлачи се и кроз саму средину политички водеће класе, која је погрешно названа

„доколичарским слојем“, а понешто говори и о томе да се тај сукоб као унутрашњи однос осећао и код робова и најамних радника. Неки робови су имали утицајна места и располагали већом економском моћи и маневарским простором за одлучивање него многи слободни грађани, тако да су и сами могли држати подређене робове, како би отурили од себе лични рад.

Римски уговор о раду познаје две врсте обавеза, од којих се једна односи на личност, а друга на дело које треба произвести; и нема спора да је овај други облик радницима односно занатлијама остављао на располагању више могућности. Али у оба случаја уговорне ставке дају оквир у којем се регулишу резултат рада и надокнада (новац, исхрана, у датом случају и одевање), јемство, трајање уговора и слободно време. Тако се у уговору о раду формулишу поуздана очекивања и обезбеђења, која су за радни однос појединца била важнија од више-мање академских спекулација о људској слободи и спутаности.

Не толико филозофи колико натписи и право могу боље упутити у разумевање рада у антици. Оно што је историчар Л. Херен почетком 19. века констатовао о свим Грцима, може исто тако важити и за Римљане: „И Грци су осећали да се мора производити да би се живело, али да треба живети да би се производило, то им свакако није падало на памет“.

Неподигнута оптужница

Општеприхваћено је мишљење да је боље женити се (или удавати) него жудети. По једној нашој народној пословици „чоек не може бити чоек док га жена не крсти“, то јест док се не ожени. Оженити се, по Вуку Караџићу, има исто значење као и окућити се, стећи свој дом.

Књаза Милоша Обреновића називали су „Отац отачества“ и „Ослободилац Србије“, те Велики Милош или, просто - Велики Господар. Све ове епитете стекао је због успешно вођеног и завршеног Другог српског устанка. Они који га нису волели давали су суморнију слику о њему и називали су га „тиранином и највећим беззакоником“. И Вук Стефановић Караџић му је што-шта пребацивао и приписивао, нарочито када је видео да нема ништа од његове жеље да добије спашилук у Тршићу. Ипак, једно је правилно приметно: да Милош „живи као прави земаљски Бог“.

Тај „прави земаљски Бог“ није са сигурношћу знао, нити су други могли тачно да утврде где је и када рођен. Најчешће је навођена 1780. година, али и 1781., 1782... па је прихваћено да се за годину узме она која је уписана уз његово име као ктитора Старе цркве у Крагујевцу. Комедиограф Јоаким Вујић записао је да је књаз Милош рођен у Средњој Добрињи, у ужичком крају. Када је осамдесетих година 19. века покренута акција ради подизања споменика књазу Милошу, тражени су његови земљаци и вођени разговори (што би се данас рекло: вршена анкета) међу најстаријим људима из Добриње и околних села ради утврђивања тачног места књажевог рођења, на коме би поставили споменик. То се догађало 1882. године и већина стараца потврдила је да је Милош рођен у Горњој Добрињи, код места званог Виногради. Ту се, по сећању ових старина, налазила кућа Милошевог оца Теодора, који се касније, по рођењу Милошевом, преселио у Средњу Добрињу. Милош је тада имао нешто више од годину дана. О томе пише и Пирх Куниберт, а и Вук Караџић у својим Историјским списима. Закључено је да се родио на Тодорову суботу, 18. марта 1783. године. И то је забележено.

„Новине србске“ бележе и то да се у једној сали конака налазио образ (слика), односно портрет Светлог Књаза, увенчан свуд унаоколо венцем од шимшира и осветљен белим свећама, а на врху украшен зачалним словом имена књажевог М, такође од шимшира начињеног. А са обе стране овог портрета стајаху изображенија (нацртане слике) битака Господаревих на Чачку, Дубљу, Пожаревцу и Карановцу, гди се он победама „увенчао“. Све је то било веома познато и о томе се причало и писало, најчешће по жељи самог Милоша.

Иначе, књаз је владао Србијом потпуно апсолутистички. Није га ништа ограничавало, ни закони, нити какве установе и скупштине, све до доношења Устава из 1838. године. Тако је Милош био господар живота и иметка свих својих поданика у Књажевини Србији. Позната је његова узречца: „Ама, море, ја сам Господар, па оћу да ме служиш; ако оћеш, оћеш; ако нећеш - опет оћеш!“ И још нешто није заборављао: до краја своје владавине није престајао да се свети и лишава живота своје противнике и оне у које посумња да му нису довољно верни.

Велика мана књаза Милоша била је непостојаност у речима и делима. Његови писари и слуге говорили су да ће уредбе које је издавао трајати „до прве мене“, али било је и оних заповести које су извршаване и на које Милош није заборављао. На основу једног сачуваног списка, коме се не оспорава тачност, види се да је књаз Милош наредио да се ликвидира педесетак људи. Списак је направљен када је отпочела широка акција сузбијања Милошевог апсолутизма, пред ступање новог „турског Устава“ 1838. године и налази се у Архиву Србије. Њега дословце преписујемо.

1. Молера уби у Београду,
2. Кнеза Симу у Београду,
3. Драгић капетана у Београду,
4. Радић капетана у Београду,
5. Павла Цукића посече,
6. Живана Цукића посече,
7. Владуку шабачког уби,
8. Владикиног синовца уби,
9. Новака Црногорца уби,
10. Павла, свог секретара, уби,
11. Нешу туфекчибашу уби,
12. Николајевића секретара уби,
13. Кнеза Максима уби,
14. Г. Ђорђа војводу србског уби,
15. Јанаћа са Г. Ђорђем уби,
16. Младена саветника из Вољавче уби,
17. Симу, свога секретара отрова,
18. Алексу, свога секретара, уби,
19. Кнеза Марка Абдулу уби,
20. Кнеза Јаблана (?) уби,
21. Кнеза Стоја Крајинца уби,
22. Кнеза Милуна уби,
23. Трифуна писара уби,
24. Милоја Бака уби,
25. Милића, Ђаковог брата, посече,
26. Чарапића уби,
27. Брата Чарапићевог уби,
28. Перу из Селевца уби,
29. Кнеза Андреју из Тополе уби,
30. Јову војводу уби,
31. Господара Вујицу из Смедерева,
32. Цветка полицајца из Карусавца,
33. Цветкова момка,
34. Још једног безименог момка,

35. Проту обеси у Крагујевцу,
36. Нешу трговца уби,
37. Богдана трговца уби,
38. Стефана Протића трговца уби,
39. Мандрлу уби,
40. Аврама силистара уби,
41. Свјешћеника више Смедерева,
42. Станка из Јагодине уби,
43. Алексу из Раче (?)... уби,
44. Михаила Дукића обеси,
45. Нешу бојацију обеси
46. Димитрија, Целешева брата, уби,
47. Стратарца уби и узме му жену,
48. Панту Чворића...

Списку се могу придружити Бобовац и Павле Радомировић који су подлегли батинама од кнежевих људи.

Милош је, да би олакшао својој души и колико-толико окајао грехе, подигао или реновирао 42 цркве, али је изгледа заборавио неке из списка својих жртава. Требало је да подигне још најмање десетак да би нашао спокоја „на оном свету“.

„Историју европског менталитета“, као и бројне друге књиге из едиције „Европа → Балкан“, можете набавити у књижарама „Службеног гласника“ широм Србије, а у Крагујевцу у Улици Бранка Ракичевића, у ишачкој зони.

ЧАСОПИС „КУЛТУРА ЈАПАНА“

Упознајте Земљу излазећеј сунца

Ако сте заљубљеник у древну цивилизацију, културу и баштину Јапана, ако вас привлачи традиција, начин размишљања и духовност житеља „Земље излазећег сунца“, а немате паре за карту барем до Окинаве, не брините. Сви ваши проблеми су решени. Ту је часопис „Култура Јапана“, промовисан на управо завршеном Сајму књига у Београду, на штанду тик до издавачке делатности јапанске амбасаде у Београду.

Публикацију је покренула група Крагујевчана, јапанолога, заљубљеника у културу и традицију древног Јапана, овдашњи ентузијаста који су скоцкали баш светски (да не кажемо „јапански“) часопис.

Главни и одговорни уредник листа Драган М. Миленковић, крагујевачки јапанолог и дугогодишњи инструктор кендо мачевања, каже да је средином прошле године кендо дођо „ЗенШинКан“ из Крагујевца почео издавање месечног билтена под називом „ЗенШинБун“ са циљем приближавања кендоа као интегралног дела јапанске културе широј јавности.

Билтен је укључивао и чланке везане за историју кендоа, различите аспекте вежбања као и активности самог дођоа.

Временом се јавила идеја о прерастању билтена у нешто више, можда и због тога што смо кроз кендо постали макар мало повезани са духом Јапана и неисцрпном културном баштином једног великог народа. Као последица ове идеје и вишемесечног напорног рада на реализацији настао је први број часописа „Култура Јапана“, каже главни уредник, набрајајући остале чланове редакције: Горан Лазаревић, Нинко Раденковић, Андреа Ристић и Весна Калановић, сви Крагујевчани.

■ Од свега по мало

У рубрици „Друштво“ новопокренути лист објашњава и пред-

ТРАДИЦИОНАЛНИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Група крагујевачких заљубљеника у древну културу далеког Истока и њихову духовну, верску, уметничку, борилачку баштину покренула је часопис „Култура Јапана“. Публикација која обрађује све аспекте јапанског наслеђа и савремену културу ове земље промовисана је на београдском Сајму књига и излазиће четири пута годишње

чава бројне чињенице о окосници онога што миленијумима представља највећи и најчврћи стуб јапанске цивилизације и традиције - устројство јапанске породице, њихово поштовање духа мртвих предака, култове, законе и правила која проистичу на патријархалним принципима.

Између осталог, овдашњим „домазет самурајима“ може да за макар малу утеху послужи јапанска изрека која говори о сличном статусу зета „доведеног“ или „удатог“ у кућу између наших различитих и далеких култура и традиција, а која гласи: „Док год имаш и три струка пиринчане сламе - немој да постанеш зет“. Код нас се таква (не)срећник назива „призетком“ а у Јапану „у својеним“ мужем.

Посебан одељак посвећен је структури и обавезној (сматра се за знак писмености и доброг одгоја) чувеној двосмислености јапанског језика (Јапанци за то кажу - аимаи), као и сталној јапанској свести да све има оба аспекта - супротстављени концепти: омоте и ура.

Представљена је и традиционална музичка баштина, њени почеци и нераскидиво прожимање са поезијом и стиховима, древном дворском музиком, старим народним инструментима, попут шакухачија (бамбусове флауте) који су свирали зен монаси.

Наравно, у часопису је посебна рубрика посвећена код нас најпознатијим јапанским борилачким вештинама, њиховом историјату и поделама, причама о самурајима и њиховим вештинама баратања мачем, луком и стрелом, свим, правилно изговореним врстама јапанског наоружања, али и шта се дешавало и како су се ова знања развијала и усавршавала, када су самураји „нестали“ са јапанске политичке и историјске сцене. Ту су кендо, цудо, будо... Све оно што би могло да заинтересује подвижнике на овом плану.

За оне друге, нежније, склоније

МАСКЕ ЈАПАНСКОГ ДРУШТВА

духовности (мада је код Јапанаца све то прожето и повезано - чему нас и учи нови часопис) ту је одељак о зену и интервју са Таисен Дешимаруом, који одмах почиње сериозним питањем: „Шта је его?“ и даје одговор на његову стару узречицу „да ли је практиковање зазена исто што и улазак у сопствени мртвачки сандук“, али и са специјализованим рубрикама - спојем писмености и уметности њихових

САМУРАЈИ И ХАРАЈУКИ ДЕВОЈКЕ, ПРОШЛОСТ И САДАШЊОСТ

НАСЛОВНА СТРАНА ЧАСОПИСА

идеограма и знакова попут текста „Зен и калиграфија“.

За наше поднебље изузетно интересно, а веома мало познато, обрађена је тема православног Јапана (види антрфиле), али и сегмент јапанске културе на којој смо одрастали - њихова кинематографија. У посебно надахнутом, писаном лирским и исповедним тоном, аутор текста „Харакири“ дели са читаоцима лични доживљај гледања културних фолмова Куросаве и Кобајашија, „Седам самураја“ и „Харакири“.

■ Од хаикуа до Пикачуа

Богата је и велика јапанска традиција у бројним областима, али, ипак, данас је то модерна и хиперурбана земља чији су вишемили-

онски градови пандан људским мравињацима.

За љубитеље савремене јапанске уметности „Култура Јапана“ у свом првом броју доноси текст о историји културних анима (поникилих и рађених на вишевековној традицији манги) и њихове прве појаве на целулоидној траци још давне 1907. године па све до данашњих дијем планетарних и мега популарних „Змајевих лопти“, „Дигимона“, каваниа (на јапанском - љупко, симпатично, слатко) и милих ликова Пикачуа и маце Кети.

Од занимљивих, а, ипак традиционалнијих рубрика које се некако подразумевају у оваквој публикацији о Јапану, ту су текстови о уметности узгајања минијатурног дрвећа - бонсаију, рубрике „Зашто Јапанци имају најдужи животни век“, као и модерни аспекти живота савремене јапанске младежи и субкултурних група вечито у журбаног Токија, попут Харајуки девојчица и њима сродних душица у костимима и са свмирским фризурама које на свој стилизован начин карикатурално опонашају имиџ супер модела.

Не може оваква ревија да прође ни без текста о традиционалном јапанском кабуки театру (чији корени сежу до 1603. године), наравно судокуа (насталог 1984. године на трагу популарних јапанских игрица - бројчаних слагалица из претпрошлог века) и хаику поезије.

Хаику?! У једној речи: кратко, непотпуно, недоречено, нејасно, магловито, интензивно... Одаберите израз који вам највише одговара.

Часопис се на крају свог првог броја опрашта од својих читалаца хаику стихом највећег мајстора овог жанра, легендарног песника Мацуа Баша „Стари рибњак“:

Стари рибњак.
Жаба скочи -
Звук воде.

Све је речено.

По речима главног уредника „Културе Јапана“ Драгана М. Миленковића, ова публикација која им за циљ да нам приближи и појасни јапанску културу, цивилизацију и традицију као и аспекте њиховог савременог живота, излазиће четири пута годишње.

Зоран МИШИЋ

ПРАВОСЛАВНИ ЈАПАН

Свети Никола Јапански

Православље је у Јапан стигло у 19. веку преко руских мисионара. Први од њих био је Иван Димитријевич Касаткин, потоњи Свети Николај Јапански, који се замонашио 1860. године и добио име Николај, а следеће године из Сибира стигао у Јапан.

У то време православна евангелизација била је не само незамислива, већ је на снази био закон из 1614. године који је бранио употребу свих хришћанских књига, икона и било ког другог верског садржаја. Ипак, он није одустајао, савладао је перфектно јапански језик, историју, културу и филозофију и основао православно цркву у градићу Ходата. Оставивши ту своје ученике, наставио је у Токију, а приликом званичне посете руског цара Александра Другог био је официјелни преводилац. У округу Шургадаји 1872. године подигао је први право-

славни храм на територији Јапана - Храм васкрсења, који и данас постоји, при којем је покренуто школо руског језика. На темељу ове школе настала је Токијска православна семинарија. Отац Николај рукоположен је у чин епископа 1880. године и одмах се потом ангажовао на оснивању Јапанске православне цркве.

Први Николајев ученик који је примио православље био је самурај Такума Савабе, који је, верујући да хришћанство као страна вера угрожава добробит Јапана, дошао у руски конзулат да убије оца Николаја, али се, чувши његову проповед, преобратио у православље.

Нећемо дозволити распарчавање Косова. Нека га узму цело!

Рагмило РИСТИЋ

САТИРА

Шта све можемо

Ево, погледајте шта све могу наши људи када се добро организују. Овај ауто-пут који је дуг више од триста километара ми смо изградили, и то са свим тунелима, вијадуктима и мостовима дуж њега. Дакле, све се може, кад се Срби сложе. Направили смо и онај велики аеродром, хотеле у његовој близини и тржни центар на прилазу граду. Показали смо да смо вредни, да поштујемо рокове, да уграђујемо најбоље материјале и да смо дисциплиновани. Ускоро ће наши вредни градитељи завршити пругу, којом ће се кретати

супер брзи возови, а затим почињемо са подухватом изградње метроа. А тек да видите луку коју су пројектовали и изградили наши инжењери и радници... То вам је осмо светско чудо!

Дакле, нема тог посла којег ми Срби не смемо да се прихватимо и који не завршавамо успешно на дивљење или завист других.

Драги мој пријатељу, сада сте видели ово, а када следећи пут дођете у Немачку видећете шта су све Срби у међувремену изградили.

Александар ЧОТРИЋ

Истина је једна али има лошу дистрибутивну мрежу!

Ивко МИХАЈЛОВИЋ

■ Не знам шта да мислим! Дакле, постојим!

■ Наша радничка класа отишла је у историју. Мисли да ће јој тамо бити боље!

■ Не верујем у духове. Авети прошлости су нешто сасвим друго!

■ Гледам телевизор, али га не укључујем!

■ После тајне вечере сит сам свега!

Милан Р. СИМИЋ

■ Ако кажем да не знам површину своје земље, да ли сам одао државну тајну?

■ Разговор пред казаном народне кухиње је самит на дну.

■ Голи пејзаж - слика наше привреде.

Ивко МИХАЈЛОВИЋ

Карикашура: Горан МИЛЕНКОВИЋ

Србе више ни вијагра не може подићи!

Раге БЕРГОВИЋ

Улога конобара Мите у српском парламентаризму

Конобар Мита стајао је у ћошку скупштинског ресторана и ужурбано превртао листове свог блока за наруџбине.

Седам кафа, и три капућина за ове из ГСС-а. То је десет.

Једанаест вискија са ледом, један "чист" и четири коњака за посланике НС-а.

То је шеснаест. Осам густих сокова,

два пелинковца, два ликера од чоколаде за Г17. То је дванаест.

Двадесет девет водки, шест вињака плус три еспреса за социјалисте.

То је тридесет осам. Седам киселих.

Ма јок, то се не рачуна, то су новинари...

Две "јабуке", осам "шљива", шест кафа, једна "кисела" за "вуковце".

То је седамнаест.

Тридесет пет шприце за ДСС.

То је дисциплина.

Десет плус шеснаест плус дванаест, плус тридесет осам, седам не рачунам, плус седамнаест и ових тридесет пет...

- ИМА КВОРУМ! - изненада се проломио рестораном глас Мите конобара.

Посланици су уплашено поскакали од својих столова, али Председник Скупштине је већ заглавио излазна врата ресторана, а затим се достојанствено попео на шанк.

- Отварам заседање Скупштине Србије, на коме ће се гласати о усвајању новог Закона...

Слободан СИМИЋ

Горан Миленковић

ОЛИВЕР ДУЛИЋ, министар животне средине и просторног планирања:

- Због дивље градње Србија изгледа као фабрика лево-коцка, у коју је неко бацио бомбу.

ДАНИЈЕЛА ВРАНИЋ, певачица, о својој психичкој кризи после интервенције полиције када је возила пијана:

- Ни најмање нисам уживала у ономе кроз шта сам пролазила. Невероватно ми је да сам данима била ударна вест у медијима, упркос томе што су баш у то време биле актуелне многе политичке теме, па и питање Косова.

САША ПОПОВИЋ, некадашњи шеф оркестра „Слатки грех”, о почетку каријере Лепе Брене:

- Кад смо остали без певачице, она се појавила и желела да уђе у нашу групу и запева са нама, али ја нисам желео ни да чујем како пева, само сам прокоментарисао - да ми тражимо певачицу, а не трафо-станицу.

АЛЕКСАНДРА ГУДЕЉ, „лото” водитељка на телевизији „Прва”:

- Да имам добар глас, била бих певачица, јер сам велики фан бављења јавним послом.

ДУШАН САВИЋ, некадашњи фудбалер:
- Просинечки је на почетку посла и освоји ли тудулу са „Звездом” моћи ћемо да кажемо да је направио нешто. А да буде селектор? Селектор репрезентације Србије мора да буде Србин.

ВЕЛИМИР ИЛИЋ, лидер „Нове Србије”, поводом поскупљења гаса:

- Хиљаде квадрата грејем на гас... Ове године нећу моћи да грејем базен. То је превара... Шта сад да раде људи који су грејали базене?

БОРА ЂОРЂЕВИЋ, музичар:

- Надам се да ћемо Александра и ја ускоро добити принову, јер обоје желимо бебу.

МАРИЈА ШЕРИФОВИЋ, певачица, најављује отварање дискотеке у Бечу:

- Мало сам се распитала и сазнала да тамо живи 350 хиљада наших људи и одмах ми је постало јасно да може да се направи добар бизнис.

Да ли се ова рода спрема за „пут” у топлије крајеве или „мерка” где ће закмечати беба

Можда нешто „налети” у топлом новембру - пре студеног фебруара

БОЛЕО САМ ДОБРЕ КОЊЕ
И ЛЕПЕ ЖЕНЕ,
ЦЕО ЖИВОТ САМ
ПОСВЕТИО ЊИМА.
РАВАШИЈА

На споменику „себи за живота”, баш искрено

Планира да склопи јачу машину од бицикле

Градска управа за имовину града Крагујевца, на основу чл.13. Одлуке Градског већа града Крагујевца о расписивању Огласа за давање у закуп пословних просторија бр: 361-144/11 - V од 31. 10. 2011. године, члана 8. ст.1. Одлуке о давању пословног простора у закуп ("Сл. лист града Крагујевца" бр.15/10; 10/11 и 14/11) и Одлуке о општем размештају делатности и условима за њихово обављање на територији града Крагујевца ("Сл. лист града Крагујевца", бр. 34/09 и 15/10), доноси

РЕШЕЊЕ

Пословни простор у Крагујевцу у улици Николе Пашића бр. 33. и пословни простор у Крагујевцу у улици Кнеза Михаила бр. 77;

Дају се у закуп путем јавног надметања:

1а. Пословни простор у улици Николе Пашића бр. 33. који се налази у екстра зони, укупне површине 58 м².

У пословном простору може се обављати правна, административна, банкарска, производна, књиговодствена, угоститељска, агенцијска, услужна, и трговинска делатност.

1б. Пословни простор у улици Кнеза Михаила бр. 77. који се налази у другој зони, укупне површине 27 м².

У пословном простору може се обављати правна, административна, књиговодствена, угоститељска, услужна, агенцијска и трговинска делатност.

2. Почетна цена за лицитацију закупнине износи:

- 12 евра по 1 м², за пословни простор означен редним бројем 1.а;
- 7 евра по 1 м², за пословни простор означен редним бројем 1.б;

Цене су приказане у нето износу, с тим што лицитациони корак износи 1 евро по 1 м², све у динарској противвредности обрачунатој по средњем курсу Народне банке РС на дан јавног надметања.

3. Пословни простор даје се у закуп у виђеном стању на период од 1 (једне) године. Разгледање пословног простора обавиће се дана: 08.11.2011. године у периоду од 9 до 14 часова. Сва заинтересована лица могу се јавити Градској управи за имовину града Крагујевца у Ул. Бранка Радичевића бр.11. канц. бр. 5. или на тел. Управе 506-132.

4. Јавно надметање одржаће се дана: 11.11. 2011. године са почетком у 10,00 часова за пословни простор означен редним бројем 1.а.; у 10,15 часова за пословни простор означен редним бројем 1.б.; у згради Градске управе за имовину града Крагујевца, у Ул. Бранка Радичевића бр.11, на другом спрату канцеларија бр.12.

5. Учесници јавног надметања могу бити сва физичка и правна лица која су код надлежног органа регистрована за обављање пословне делатности која се може обављати у пословној просторији која се даје у закуп.

6. Уколико у поступку лицитације пословног простора из члана 1.а. и 1.б. ове Одлуке учествују и лица која су правноснажном судском Одлуком рехабилитована и којима су поништене све правне последице осуде или њихови наследници, имају првенство у случају када са другим учесницима лицитације излицитирају идентичан износ.

7. Учесници јавног надметања обавезни су да најкасније 24 часа пре часа који је одређен за почетак јавног надметања на рачун број: 840-135647-05, назив рачуна: Скупштина града Крагујевца - сопствени приходи, уплате на име депозита и то:

- 12 евра по 1 м², за пословни простор означен редним бројем 1.а;
- 7 евра по 1 м², за пословни простор означен редним бројем 1.б;

све у динарској противвредности обрачунатој по средњем курсу Народне банке РС на дан уплате.

8. Учесници јавног надметања дужни су да најкасније 24 часа пре часа који је одређен за почетак јавног надметања на рачун број 840-135647-05, назив рачуна: Скупштина града Крагујевца- сопствени приходи, уплате "средства обезбеђења" у висини три месечне закупнине утврђене по почетној лицитационој цени из тачке 2. овог Решења. Уплата се врши у динарској противвредности обрачунатој по средњем курсу Народне банке РС на дан уплате. Неблаговремена уплата депозита и средстава обезбеђења, као и недолазак на јавно надметање сматрају се одустанком од истог.

9. Учесници јавног надметања обавезни су да доставе рачун и назив банке на који се средства уплаћена на име депозита, односно средства обезбеђења, могу вратити оним учесницима који не излицитирају пословни простор.

10. Учесницима јавног надметања који излицитирају пословни простор враћа се само депозит а средства обезбеђења остају на рачуну Закупаваца до истека Уговора о закупу када се враћају закупу.

11. На јавном надметању не могу учествовати чланови Комисије из чл.14. овог Решења, њихови заменици, крвни сродници у правој линији без обзира на степен сродства а у побочној линији закључно са другим степеном сродства, бивши закупци који нису измирили своја дуговања за закуп према Граду, односно дуговања за комуналне услуге.

12. Образац пријаве за учешће на јавном надметању сви заинтересовани могу преузети на шалтеру Управе за имовину у Ул. Бранка Радичевића бр.11. у Крагујевцу.

13. Најповољнији понуђач је да приликом закључења Уговора о закупу плати закупнину унапред за период од шест месеци.

14. Јавно надметање спроводи Комисија за спровођење поступка давања у закуп пословних просторија, образована Решењем Градског већа града Крагујевца бр: 112 - 556/10 - V од 20.09.2010. године.

15. пословна просторија даје се у закуп учеснику лицитације који понуди највиши износ закупнине.

16. По завршеном јавном надметању, Комисија јавно утврђује који је од учесника понудио највишу цену.

17. Комисија је обавезна да одмах по окончању поступка јавног надметања изради Одлуку о избору најповољнијег понуђача исту уручи учесницима јавног надметања и достави је Градском већу.

18. Ближе информације о јавном надметању могу се добити у Градској управи за имовину града Крагујевца, улица Бранка Радичевића бр.11. први спрат, канцеларија бр.5. или на тел: 506-132.

Da li imaš između 18 i 34 godina i živiš na teritoriji šumadijskog, pomoravskog, raskog ili moravickog okruga?

Razmišljaš da pokreneš sopstveni biznis ili razviješ već postojeći?

Biznis Start Up Centar

TE POZIVA DA UČESTVUJEŠ U

TAKMIČENJU ZA NAJBOLJI BIZNIS PLAN

Ukoliko imaš biznis ideju i želiš da pokreneš ili dalje razvijaš sopstveni posao, ovo takmičenje pravi je izbor za tebe. Sve što je potrebno da uradiš jeste da svoju biznis ideju razviješ u biznis plan i učestvuješ na našem takmičenju.

U izradi biznis plana, će ti pomoći besplatna obuka, ukoliko imaš dobru biznis ideju.

15 najboljih biznis planova mogu osvojiti **VREDNE NAGRADE:**

- * Mikro kredit u iznosu od 1.000 do 10.000 eura, pod veoma povoljnim uslovima.
- * Besplatna savetodavna podrška u prvih godinu dana poslovanja.

Konkurs je otvoren do 15. novembra 2011. godine. Krajnji rok za podnošenje biznis planova je 15.12.2011. godine, do 16.00h.

Prijavu za izradu biznis plana, kao i detaljne smernice, možeš preuzeti na našem web sajtu www.bsckragujevac.rs.

Možeš konkurisati dostavljanjem popunjenog biznis plana u elektronskoj formi, na e-mail info@bsckragujevac.rs i ličnim dostavljanjem biznis plana u kancelariju BSC-a, ili poštom na adresu BSC Kragujevac, ulica Dr Zorana Đinđića 10/6.

Za sve dodatne informacije slobodno nas kontaktiraj telefonom. Naši brojevi telefona su: 034/333-492 i 034/330-651.

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине града Крагујевца, Одељење за просторно планирање, на основу члана 63. Закона о планирању и изградњи (« Службени гласник РС» бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10- Одлука УС и 24/11)

ОБЈАВЉУЈЕ

ЈАВНУ ПРЕЗЕНТАЦИЈУ**Урбанистичког пројекта**

1. Урбанистички пројекат за кп. бр. 4336/1 КО Крагујевац 3-насеље Центар 6 за изградњу вишепородичног стамбеног објекта

Јавна презентација се организује у периоду од 04.11.2011. до 10.11.2011. године у просторијама Града Крагујевца, Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Одељење за просторно планирање у периоду од 09-14 часова. Позивају се сва заинтересована физичка и правна лица да изврше увид у урбанистички пројекат, као и да у току трајања јавне презентације доставе своје примедбе и сугестије у писаном облику Градској управи за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Одељењу за просторно планирање, Трг Слободе 3. 34000 Крагујевац.

Заинтересованим физичким и правним лицима која врше увид у изложени урбанистички пројекат, Владана Кашиковић, начелник Одељења за просторно планирање, пружиће потребне информације и обавештења о садржају јавне презентације.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА, ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за просторно планирање,
изградњу и заштиту животне средине

ОБАВЕШТЕЊЕ**О ПОДНЕТОМ ЗАХТЕВУ ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ЗАТЕЧЕНОГ СТАЊА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је носилац пројекта „Телеком Србија“ а.д., поднео захтев за одлучивање о потреби израде Студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину ПРОЈЕКТА – радио-базне станице за мобилну телефонију „KG37/KGU37 Драча Копиловац/UMTS“, реализованог на катастарској парцели 268/4 КО Драча, Град Крагујевац. Увид у податке и документацију из захтева носиоца пројекта, може се извршити у просторијама овог органа - Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, канцеларија број 326, Трг Слободе бр. 3, у периоду од 03.11.2011. до 14.11.2011. године, у времену од 9-12 часова. У року од 10 дана од дана објављивања овог обавештења, заинтересована јавност може доставити мишљења о захтеву за одлучивање о потреби процене утицаја предметног пројекта на животну средину овом органу.

Овај орган ће у року од 10 дана од дана истека рока из става 3. овог обавештења донети одлуку о томе да ли је за предложени пројекат потребна процена утицаја на животну средину, о чему ће благовремено обавестити јавност.

Мали огласи**Продаја**

ВАЉЕВО, екстра повољно продајем две куће и пословни простор. Телефон: 063 512 241.

ПРОДАЈЕМ: -Капаке за прозоре Јеловица, нове, статичне. 180 x 140..2 ком, 140 x 140..4 ком, 100 x 140..2 ком, 80 x 90 ..3 ком, 100 x 220 ..1 ком, 80 x 220..2 ком, 14 x 220..3 ком

-Јасенов паркет I класе..58.²квм

-Чамова ламперија без чворова..70квм

-Јасенова грађа 2,35м x 0,7м x 0,6м ..4ком, 2,35 x 0,035м x 0,60м ..9 ком. Телефон: 315 152.

ПРОДАЈЕ се кућа у Новом Милановцу, у основи 54квм, са плацем (ограђен металном оградом) површине 2.890квм. Поседује телефонски прикључак, струју, воду са водопада + бунар, септичка јама, пољски WC и шупу. Уграђена сва санитарија. Контакт телефон: 00 382 69 295 089.

Издавање

ИЗДАЈЕМ локал, погодан за пословни простор, банку, апотеку у две етажe, 90квм. У улици Томе Вучића 12. Телефон: 064 229 33 44

Услуге

МАТЕМАТИКА, механика, физика – сви узрасти. Часови у току школске године и припремна настава за упис у Математичку гимназију (СМ) и полагање мале матуре. Студенти(припрема коло-квијума и јануар – 2012.). Пријемни (више и високе школе и факултети). Велика матура. Такмичења. Телефони: 034 360 202, 063 77 11 002, Арсић.

МАРКЕТИНГ
marketing@kragujevacke.rs

телефони

333 111

333 116

РЕПУБЛИКА СРБИЈА, ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за просторно планирање,
изградњу и заштиту животне средине

ОБАВЕШТЕЊЕ**О ПОДНЕТОМ ЗАХТЕВУ ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ЗАТЕЧЕНОГ СТАЊА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је носилац пројекта „Телеком Србија“ а.д., поднео захтев за одлучивање о потреби израде Студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину ПРОЈЕКТА – радио-базне станице за мобилну телефонију „KG20/KGU20 Драгобраћа/UMTS“, реализованог на катастарској парцели 232/7 КО Драгобраћа, Град Крагујевац.

Увид у податке и документацију из захтева носиоца пројекта, може се извршити у просторијама овог органа - Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, канцеларија број 326, Трг Слободе бр. 3, у периоду од 03.11.2011. до 14.11.2011. године, у времену од 9-12 часова.

У року од 10 дана од дана објављивања овог обавештења, заинтересована јавност може доставити мишљења о захтеву за одлучивање о потреби процене утицаја предметног пројекта на животну средину овом органу.

Овај орган ће у року од 10 дана од дана истека рока из става 3. овог обавештења донети одлуку о томе да ли је за предложени пројекат потребна процена утицаја на животну средину, о чему ће благовремено обавестити јавност.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА, ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за просторно планирање,
изградњу и заштиту животне средине

ОБАВЕШТЕЊЕ**О ПОДНЕТОМ ЗАХТЕВУ ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ЗАТЕЧЕНОГ СТАЊА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је носилац пројекта „RCA Centar“ из Крагујевца, поднео захтев за одлучивање о потреби израде Студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину ПРОЈЕКТА – Постројење за сакупљање секундарних сировина (гвожђе, лим, алуминијум бакар, месинг, пластика), чија се реализација планира на катастарској парцели 1669/10 КО Церовац, на територији града Крагујевца.

Увид у податке и документацију из захтева носиоца пројекта, може се извршити у просторијама овог органа - Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, канцеларија број 326, Трг Слободе бр. 3, у периоду од 03.11.2011. до 14.11.2011. године, у времену од 9-12 часова.

У року од 10 дана од дана објављивања овог обавештења, заинтересована јавност може доставити мишљења о захтеву за одлучивање о потреби процене утицаја предметног пројекта на животну средину овом органу.

Овај орган ће у року од 10 дана од дана истека рока из става 3. овог обавештења донети одлуку о томе да ли је за предложени пројекат потребна израда Студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину, о чему ће благовремено обавестити јавност.

Дана 27. октобра 2011. године преминула је наша драга мајка и супруга

Милијанка Јевђић

1951-2011.

Сахрањена је дана 29. октобра 2011. године на Бозман гробљу у Крагујевцу.

Захваљујемо свима који су изразима саучешћа учествовали у нашем болу.
Берка Маријана, син Душан и супруг Драгојле

Захвалница**Милијанка Јевђић**

1951-2011.

Посебну захвалност упућујемо лекарима и медицинском особљу Хитне помоћи, Центра за онкологију и Ургентног центра, Клиничког центра Крагујевац.

Породица Јевђић

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ ПРОГРАМ
од 3. до 9. новембра

Четвртак 3. новембар	Петак 4. новембар	Субота 5. новембар	Недеља 6. новембар	Понедељак 7. новембар	Уторак 8. новембар	Среда 9. новембар
СТАЊЕ СТВАРИ	МОЈА ШУМАДИЈА	ДОЛИНА ЦВЕЋА	СТАКЛЕНО ЗВОНО	МОЗАИК	СУГРАЂАНИ	ПУТУЈУЋЕ ПРИЧЕ
20.00 Стање ствари	17.00 Моја Шумадија	23.00 Долина цвећа	20.00 Стаклено звоно	17.00 Мозаик	20.30 Суграђани	18.00 Путujuће приче
08.45 Најава програма 08.50 Хит дана 09.00 Вести 09.05 Непи сведок р. □ 10.00 Кулоњница р. 10.30 Путujuће приче р. 11.00 Часни људи р. □ 11.45 Моја шанса р. 12.00 Вести 12.05 Кулоњница р. 12.35 Ван оквира р. 13.00 Непи сведок □ 14.00 Комунални сервис р. 15.00 Цртани филм 15.30 Кина-Пут змаја р. 16.00 Вести 16.05 Освета р. □ 17.00 Мозаик 18.00 Приче из књижевности 18.30 Мобил Е 18.40 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 19.30 Стање ствари 20.00 Освета □ 21.00 Хроника 2 22.00 Часни људи □ 22.30 Атлас 00.00 Вести 00.05 Хит дана наставка програма ТВ Крагујевац	08.45 Најава програма 08.50 Хит дана 09.00 Вести 09.05 Непи сведок р. 10.00 Кулоњница р. 10.30 Приче из књижевности р. 11.30 Часни људи р. 12.00 Вести 12.05 Кулоњница р. 12.35 АБС шоу р. 13.00 Непи сведок □ 14.00 Стање ствари р. 15.00 Цртани филм 15.30 Атлас р. 16.00 Вести 16.05 Освета р. □ 17.00 Моја Шумадија 18.00 Документарни програм Немам шта да обучем 18.30 Мобил е 18.40 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Раскрића 20.30 Чувени атентати 21.00 Освета □ 22.00 Хроника 2 22.30 Часни људи □ 23.30 Илузиониста 00.00 Вести 00.05 Хит дана наставка програма ТВ Крагујевац	08.45 Најава програма 09.00 Вести 09.05 Цртани филм 09.35 Харзан р. 10.00 Шоппинг авантура 11.00 Нокаут р. 11.30 Улови трофеј р. 12.00 Вести 12.05 Шумадијски праг Гладић р. 13.00 Кућница у цвећу Fashion files 14.00 Путовање кроз време 15.00 Документарни програм Океани 16.00 Вести 16.05 Шоk dee ■ 18.00 Раскрића р. 18.30 Чувени атентати р. 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Лек из природе 20.30 Илузиониста 21.00 Кокиерт 21.40 Сјајна хроника 22.00 Хроника 2 22.30 АБС шоу 23.00 Долина цвећа ■ 00.00 Вести 00.30 Хит дана наставка програма ТВ Крагујевац	08.45 Најава програма 09.00 Вести 09.05 Цртани филм 09.35 Најсмешније животиње р. 10.00 Биографије познатих р. 11.00 Кућница у цвећу 11.30 Лек из природе 12.00 Вести 12.05 Шумадијски праг р. 13.00 Агро дневник 13.30 Латинска Америка Саманте Браун 14.00 Раднички - Слобода (фудбал, снимак утакмице) 16.00 Вести 16.05 Европски комесар ■ 18.00 Доклор. Нокаут 18.30 Улови трофеј 18.50 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Стаклено звоно 20.30 Најсмешније животиње 21.00 Концерт РТК 22.00 Хроника 2 22.30 Култура 23.00 Деволка из кафе ■ 00.00 Вести 00.30 Хит дана наставка програма ТВ Крагујевац	08.45 Најава програма 08.50 Хит дана 09.00 Вести 09.05 Непи сведок р. □ 10.00 Кулоњница р. 10.30 Fashion files р. 11.00 Часни људи р. □ 12.00 Вести 12.05 Кулоњница 12.35 Стаклено звоно р. 13.00 Непи сведок □ 14.00 Биографије познатих р. 15.00 Цртани филм р. 15.30 Винотека 16.00 Вести 16.05 Освета р. □ 17.00 Мозаик 18.00 Све о животињама 18.30 Мобил Е 18.45 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Спортски преглед 20.00 Спорт 21.00 Освета 22.00 Хроника 2 22.30 Часни људи □ 23.30 Економија - Смедерво (мали фудбал, снимак утакмице) Вести у полузакључку 01.00 Хит дана наставка програма ТВ Крагујевац	08.45 Најава програма 09.00 Вести 09.05 Непи сведок р. □ 10.00 Кулоњница р. 10.30 Све о животињама р. 11.00 Часни људи р. □ 12.00 Вести 12.05 Кулоњница 12.35 Агро дневник р. 13.00 Непи сведок □ 14.00 Спорт р. 15.00 Цртани филм р. 15.30 Винотека р. 16.00 Вести 16.05 Освета р. 17.00 Мозаик 18.00 КРАФ 18.30 Мобил Е 18.40 Моја шанса 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Други, другачији 20.30 Суграђани 21.00 Освета □ 22.00 Хроника 2 22.30 Часни људи □ 23.30 Документарни програм Океани 00.00 Вести 00.05 Документарни програм Океани (наставка) наставка програма ТВ Крагујевац	08.45 Најава програма 09.00 Вести 09.05 Непи сведок р. □ 10.00 Кулоњница р. 10.30 КРАФ р. 11.00 Часни људи р. □ 11.55 Хит дана 12.00 Вести 12.05 Кулоњница 12.35 Култура р. 13.00 Непи сведок □ 14.00 Други, другачији р. 15.00 Цртани филм р. 15.30 Латинска Америка Саманте Браун р. 16.00 Вести 16.05 Освета р. □ 17.00 Мозаик 18.00 КРАФ 18.30 Мобил Е 18.40 Моја шанса 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 19.30 Други, другачији 20.00 Хроника 1 20.00 Комунални сервис 21.00 Освета □ 22.00 Хроника 2 22.30 Часни људи □ 23.30 Кина-Пут змаја 00.00 Вести 00.05 Хит дана наставка програма ТВ Крагујевац

■ филм □ серија

НАМА СЕ НАЈВИШЕ ВЕРУЈЕ

www.rtk.co.rs

Izvod iz programa
regionalne Televizije Kanal 9**OBJEKTIV 2 U 19.00**

Pored ovog, svakog dana još dva izdanja najaktuelnijih vesti iz grada i regiona u 15.30 i 22.30

TAČNO U 09:00

Jutarnji matine, servisne informacije, dešavanja iz grada i regiona. Svakog radnog dana, TAČNO U 09:00!

PULS

Politički talk – show, autor Sonja Radošević, premijera petkom u 20.05, a repriza subotom u 14.00

ŠUMADIJSKA RAZGLEDNICA

Region na dlanu, sva aktuelna dešavanja iz regiona, premijera ponedeljkom 20.05h, repriza 12.30h

ARS ANTIKA

Antikviteti i umetničko stvaralaštvo u novom terminu premijera subotom u 18.20, repriza nedeljom u 17.30

CASINO CLUB

Muzički talk - show, i dalje premijerno četvrtkom u 20.05, repriza petkom u 12.30

SPAJALICA

Kratka forma, spaja javne ličnosti kroz različite teme radnim danima u 07.10, 08.10, 11.10, 12.10, 18.15, 20.00 i 23.00

FLASH

Kulturni show biz magazine u "novom ruhu" i novim terminima 10.00, 16.00, 18.00, 22.00, 00.00

K9 NEDELJOM

Provedite nedeljno popodne uz bogat zabavni sadržaj – muzika, film, moda, sport, kultura, uz zanimljive goste iz regiona. nedeljom od 16.00 h

SERIJSKI PROGRAM

„Luna“ (Nova TV novela na programu TV Kanal 9...) premijera radnim danima u 16.15, repriza narednog dana u 10.15

„Nemi svedok“ (Bi Bi Sijeva kriminalistička serija)

Premijera radnim danima u 23. 10, repriza narednog dana u 17.10

IGRANI FILMOVI„Oproštajna tama“ - Sreda 20.15, R Subota - 00.00
„Viridiana“ - Nedelja 23.00

Dok vi nas gledate, mi vas slušamo!

Regionalna Televizija Kanal 9 tel./faks (034) 331-509 marketing (034) 337-667

НОВИ ПАЗАР - РАДНИЧКИ 1923 0:0

ФУДБАЛ

Традиција се наставља

НОВИ ПАЗАР - Стадион: Градски. Гледалаца: 4.000. Судија Светислав Марушић (Краљево). Жуџи картиони: Шкријељ, Лошинац, Бабић (Нови Пазар), Обровац, Стојаковић (Раднички 1923).

НОВИ ПАЗАР: Ђојаковић, Бабић, Шарац, Лошинац, Вуљанин, Шкријељ, Агемовић (од 75. минути Кецај), Шушић, Милоша (од 61. Стојановић), Ђалац (од 54. Сасојевић), Бојновић.

РАДНИЧКИ 1923: Чанчаревић, Павловић, Ненадић, Тинтор, Милошевић, Недовић, Обровац (од 76. Лейовић), Стојаковић (од 88. С. Пејровић), Милошковић, Костић (од 83. Крмар), Силевић.

ДЕСЕТИ суперлигашки дуел без пораза, фудбалери Радничког 1923 убележили су у Новом Пазару. Баш попут пролетошњег гостовања "црвених", прволигашког, и овај сусрет окончан је без победника и голова - 0:0.

А било је прилика за погодак, нарочито у првом полувремену, када су се шансе ређале на обе стране. Бучна публика очекивала је да њихови фудбалери напокон "ухвате дах" и забележе победу за одмицање из опасне зоне, док су пословично смирени Крагујевчани успешно одолевали, не наседајући на честе провокације играча Новог Пазара. И успут опасно угрожавали супарнички гол. Посебно су се издвојиле две прилике Милошковића, те Стојаковићево оклевање пред истек полувремена, што је омогућило голману домаћих, до лета Радничког, Богатовићу, да спаси готово сигуран гол. Слично је, на другој страни, поступио и Вуљанин, када се такође

нашао сам испред Чанчаревића, али је чувар мреже "црвених" реаговао одлично, као, уосталом, у још неколико неугодних напада.

Пазарци су у другом полувремену мало посустали, и на близи акције покушавали да угрозе наш тим. Што се тако нешто није догодило, првасходну заслугу има одбрамбена линија Радничког, где су, поред Чанчаревића, "царевали" Милошевић и Тинтор. Ништа активнији нису били ни гости, којима су ретки успешни покушаји, углавном преко Спалевића, остали неискоришћени.

Интересантан сусрет Крагујевчани ће моћи да посматрају и ове суботе. Тада ће најпријатнија изненађења српског шампионата, Раднички и Слобода, од 13 часова, поделити мегдан на стадиону "Чика Дача".

В. У. К.

КО ЂЕ С' ТИНТОРОМ НА СКОК

Фото: fkradnicki.com

КУП СРБИЈЕ

Несрећни пенали

Отишао је Раднички у осмини финала Кућа Србије, али је оиет оставио одличан утисак. Изубили су наши фудбалери од Спаршака у Суботици шек након извођења пенала (4:5), одигравши 1:1 у регуларном шoku.

У пенал серији, једини без поштока остиао је Живадиновић, четврти извођач по реду, чиме се отворила могућност домаћину да слави.

Иван код свој селектора

На списак кандидата омладинске репрезентације пред први круг квалификација за пласман на Првенство Европe, међу 23 играча сврстан је и фудбалер Радничког 1923 Иван Пејровић. Седмодневне припреме спроводе се од 31. октобра у Старој Пазови, после чега ће бити одређен коначан састав наше 18-члане селекције.

Иначе, турнир се игра од 8. до 13. новембра, где ће нам, у домаћина Израел, ривали бити национални тимови Чешке и Литваније. У наредну рунду квалификација иролазе две најбоље екипе.

СУПЕР ЛИГА СРБИЈЕ					
10. КОЛО: Нови Пазар - Раднички 1923 0:0, Хајдук - Металац 0:0, Слобода - Црвена звезда 1:1, ОФК Београд - Борац 2:0, Јагодина - БСК 2:0, Партизан - Смедерево 3:1, Рад - Јавор 0:1, Војводина - Спартак 1:1.					
Партизан	10	9	0	1	22:4 27
Црвена звезда	10	7	2	1	19:5 23
Слобода	10	5	4	1	13:9 19
Раднички 1923	10	4	6	0	15:7 18
Војводина	10	4	5	1	19:8 17
Јагодина	10	5	2	3	13:8 17
Спартак	10	3	5	2	9:10 14
Хајдук	10	4	2	4	9:13 14
ОФК Београд	10	4	1	5	11:13 13
БСК	10	3	3	4	7:12 12
Рад	10	3	2	5	13:9 11
Јавор	10	3	1	6	6:13 10
Смедерево	10	3	0	7	7:14 9
Борац	10	1	3	6	4:12 6
Нови Пазар	10	1	3	6	4:19 6
Металац	10	0	3	7	4:19 3

ОД ЧЕТВРТА ДО ЧЕТВРТА

ПЕТАК

ФУТСАЛ: Економица - Смедерево, хала "Језеро" (16.00)

ОДБОЈКА: Раднички Кредит банка - Партизан (Београд), хала "Језеро" (19.00)

СУБОТА

ФУДБАЛ: Раднички 1923 - Слобода (Ужице), стадион "Чика Дача" (13.00)

РУКОМЕТ (Ж): Раднички Лејеница КГ - Црвена звезда (Београд), хала "Језеро" (18.00)

НЕДЕЉА

РВАЊЕ: Раднички - Младеновац, хала "Језеро" (11.00)

ОДБОЈКА (Ж): Раднички - Сигурети (Ниш), хала "Парк" (17.00)

СТРЕЉАШТВО

Стева и Невена

ЈАГОДИНА је протеклог викенда била домаћин првог кола Купа Шумадије и Поморавља за најбоље стрелце са ових простора, у гађању серијском ваздушном пушком.

Кадети "Чика Мате", Невена Армуш и Стеван Јовановић, освојили су прва места у својим категоријама и са истим резултатом од 180 "убијених" кругова.

Друго коло на програму је 19. новембра у Младеновцу.

С. М. С.

БОКС

Половично

ПО три победе и пораза, уз два боксера који нису имали ривала, биланс је учешћа крагујевачког Радничког на мечевима деветога кола Шумадијске лиге, одржаним у недељу у Пријепољу.

Уздигнуте главе ринг су напустили Марко Стојановић, Стеван Крнић и Стефан Јовановић, поразе су забележили Радован Недовић, Себастијан Анђелковић и Јанко Ђурић, а без изласка на ринг остали су Ненад Васић и Никола Букелица.

Следи месец дана паузе у такмичењу, а 10. коло требало би да се одржи 3. децембра у Јагодини.

М. М.

НИЖЕ ЛИГЕ

Српска лига "Зайад", 11. коло: Јасеница 1911 - Раднички (Кл) 1:0, Полећ (Љ) - Слобода (Ч) 0:2, Јединство (УБ) - Слоја (ББ) 2:3, Победа Белошевац - Партизан (ББ) 1:0, Слоја (П) - Вујић Ваљево 0:0, Железничар - Рудар 1:1, Мачва - Шумадија (А) 4:0, Слоја (ПМ) - Јединство (Уж) 0:1.

Табела: Јединство (Уж) 26, Рудар 25, Мачва 23, Победа Белошевац 19, Партизан (ББ) 16, Раднички (Кл) 16, Железничар 16, Слоја (ПМ) 15, Слоја (ББ) 14, Вујић Ваљево 13, Јасеница 1911 13, Полећ (Љ) 12, Слобода (Ч) 11, Шумадија (А) 10, Јединство (УБ) 8, Слоја (П) 7 бодова.

12. коло (субота/недеља, 13.30): Раднички (Кл) - Јединство (Уж), Шумадија (А) - Слоја (ПМ), Рудар - Мачва, Вујић Ваљево - Железничар, Партизан (ББ) - Слоја (П), Слоја (ББ) - Победа Белошевац, Слобода (Ч) - Јединство (УБ), Јасеница 1911 - Полећ (Љ).

Зона "Морава", 11. коло: Тушин - Слобода (Г) 1:1, Таково - Пријевој 2:3, Омладинац - Партизан (Ц) 4:2, Металац - Бана 0:2, Младосић - Водојажа 3:0, Орловац - Полећ (Т) 1:1. Ушакмице Мокра Гора - Шумадија 1903 и Трејча - Јосаница нису играли.

НИНА ДО ПРИЗНАЊА

БАДМИНТОН

Медаљама обележен рођендан

СПУШТЕНА је завеса на још један традиционални, девети по реду турнир "Трофеј Крагујевца у бадминтону - КГ ОПЕН 2011". Организатор, Бадминтон клуб Равенс КГ, искористио је ову прилику да заједно са својим спортским пријатељима из целе Србије, прослави девет година успешног рада и постојања.

Томе су, на најлепши начин, допринели и домаћи играчи. Нина Старчевић је освојила бронзана одличја у категоријама женског сингла и дубла, а истом колажном окитио се и Никола Мијачић у мушком дублу.

С. М. С.

РВАЊЕ

Газити без МИЛОСТИ

ЈОШ једна убедљива победа рвача Радничког. Овог пута, у оквиру петог кола Прве лиге, на плећа је оборен имењак и то на паркету у Београду - 5:2.

Без већих проблема Анакијев, Тодоровић, Срејић, Спасић и Тодоровић, који су до сада има стопроцентни учинак, савладали су своје ривале, а како кажу у овом клубу, резултат је могао бити и убедљивији.

Очигледно је да је тим у успону форме, јер је из кола у коло све ближе свом циљу, а то је пласман плеј-оф. Потребно је само, како кажу, да "згазе" све своје ривале до краја.

А у недељу, са почетком у 11 сати, Раднички у хали "Језеро" дочекује екипу Младеновца.

С. М. С.

КОШАРКА

РАДНИЧКИ - БУДУЋНОСТ 62:74

Обрукасмо се, скроз

Амера мења only Амер

УМЕСТО Дарена Мура, популарног Спајдермена, са којим је раскинут уговор после свега пет, али лоше одиграних утакмица, у клуб је стигао нови Американац. Једно-годишњу обавезу, са могућношћу продужења на још годину дана, потписао је крилни играч Мајк Скот.

Основна карактеристика му је добра одбрана, што је, показало се, недостајало у прва четири кола. Има 25 година, висок је 2,03 метра, а каријеру је започео на Универзитету Кент. Европски пут водио га је од турског Трабзона, преко Мађарске, до немачког Гетингена, одакле и стиже.

М. М.

ДА у статистичким колонама постоји место за брљотине, да не поменемо неку оштрију реч, кошаркаши Радничког би је у овом мечу напунили до врха. Играти добру кошарку на врхунском нивоу не подразумева сате проведене у теретани и журњава по терену, већ најпре захтева да се у утакмици уђе концентрисано. Боље речено ова игра, као и већина других лоптачких, игра се главом пре него ногама и рукама. Основна карактеристика била је немоћ да се супротстави добро организованој, припремљеној и пре свега мотивисаној екипи, чији су играчи у сваком тренутку, и када им много

МЛАЂЕ КАТЕГОРИЈЕ

Уна и Ивона међу изабранима

КОШАРКАШКИ савез Србије организује ове седмице прво од три окупљања женских репрезентација у категоријама до 18 и 16 година у Београду, односно Бањи Ковиљачи, као проверу пред европска првенства 2012. године.

Међу 16 кандидаткиња у обе селекције налази се по једна наша суграђанка. Код јуниорки своје место нашла је играчица екипе Крагујевац Уна Николић, док је у кадетском тиму чланица Баскет старса Ивона Николић. Званичан почетак припрема за обе екипе заказан је за 10. јун идуће године.

М. М.

РУКОМЕТ

(Ж) ЧАЧАК - РАДНИЧКИ
ЛЕПЕНИЦА КГ 21:29

Rock end roll

СВЕ боље игре рукометашице Радничког претачу и у оно конкретно, нове суперлигашке бодове. Још два освојена су за викенд у Чачку, где је истоимени тим савладан са убедљивих 29:21.

Истини за вољу, није се баш очекивало да ће овај дуел проћи тако лако. Чачанке нису

лош састав, играле су код куће, повеле са 6:3... Али, виђено од стране Крагујевчанки, које су апсолутно доминирале у наставку сусрета, није оставило ниједну сумњу у потоњи успех. Шпартале су наше играчице како су хтеле, Георгијева бранила неодбрањиво, а Балаћева, Покрајац и Стојиљковићева пуниле мрежу домаћина. Брзо је резултат преокренут на 6:7, да би се полувреме завршило са високим 9:15. Остало је било ствар рутине.

Следи прави дерби за викенд, у коме Раднички Лепеница КГ дочекује београдску Црвену звезду.

В. У. К.

ОПОРАВАК рукометаша Радничког после три кола без победе, успешно је спроведен за викенд тријумфом над каћким Југовићем - 32:25 (15:12). У хали "Језеро" Крагујевчанима је хитна "терапија", с обзиром да се увелико удаљавају од најављеног циља, првог места, посебно пријала након пораза прошле среде од Партизана (25:29) на истом месту.

Решеност домаћина да се ривалу овога пута не препусте бодови, назрела се од самог почетка утакмице. Ипак, Каћани су се добро држали до неког 20. минута игре, када је чврста и ефикасна партија Радничког напакон почела да даје резултате. За то су нарочито били заслужни несавладиви голман Златановић и расположени Цветиновић, који је готово сваки свој напад реализовао.

У наставку су "прорадиле" и о-

АБА ЛИГА

5. КОЛО: Раднички - Будућност 62:74, Црвена звезда - Златорог 104:64, Цедевита - Загреб 97:51, Хелиос - Олимпија 63:77, Крка - Хемофарм 81:74, Макаби - Партизан 78:67, Цибона - Широки 75:70.

Макаби	5	5	0	443:348	10
Олимпија	5	5	0	442:404	10
Цедевита	5	4	1	446:360	9
Партизан	5	4	1	324:257	9
Цибона	5	4	1	420:409	9
Будућност	5	3	2	365:359	8
Хемофарм	5	3	2	396:398	8
Црвена звезда	5	2	3	455:424	7
Широки	5	2	3	387:413	7
Крка	5	1	4	355:380	6
Раднички	5	1	4	385:411	6
Загреб	5	1	4	364:443	6
Хелиос	5	0	5	342:416	5
Златорог	5	0	5	362:463	5

6. КОЛО: Олимпија - Раднички, Златорог - Широки, Будућност - Крка, Хелиос - Цедевита, Партизан - Цибона, Загреб - Црвена звезда. Утакмица Хемофарм - Макаби игра се 29. 12.

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: "Језеро". Гледалаца: 2.500. Судије: Обрадовић и Зурајовић (БиХ), Милојевић (Македонија). Резултат по четвртинама: 22:20, 6:19, 20:12, 14:23.

РАДНИЧКИ: Павковић 17, Синица 5, Лукић, Сајмон 22, Марковић 4, Мур, Гаефорс, Бирчевић 8, Скојић 3, Мијајовић 3, Стојачић, Бакић.

БУДУЋНОСТ: Михаиловић, М. Појовић 7, Милошевић, Божовић 1, Вучевић 14, Крстиновић 18, Вишковић 12, Дубљевић 7, А. Појовић, Ивановић 3, Андерсон 12, Милошевић.

тога није полазило за руком, знали шта хоће. Дакле, више него заслужен пораз, који брине пред наставак такмичења. Јер, Раднички никада од када игра Јадранску лигу није у такмичење ушао логички припремљенији, а направио је резултатски најлошији старт. Зато су први пут у ове три године после утакмице испраћени

звиздуцима и негодовањима публике.

Домаћи у првом полувремени нису имали одговора на одличну одбрану Подгоричана. Три везане тројке донеле су предност после прве деонице, али у другој су тотално упрскали. О игри све говори чињеница да су за 10 минута дали шест поена, и то све са линије слободних бацања. Летаргији и немоћи придружио се и тренер Николић, који серију гостију од 11:0 за пет минута није нашао за сходно да прекине тајм-аутом или изменом. У наставку, организованијом одбраном Раднички се вратио у игру, да би у финалу, на пет-шест поена разлике за ривала, када је још тињала нада за преокретом, уследило неколико неразумљивих грешака, чиме шанса за победу одлази у неповрат.

Затајило је до сада најјаче оружје, пик ен рол, о скоку да не говоримо, шут такође очајан, а слободна бацања су од почетка рањана. У суботу следи ново тешко гостовање, Олимпији у Љубљани.

М. М.

ПРВА „А“ ЛИГА - Ж

Добра рола, ал' само до пола

МАЛО је недостајало па да кошаркашице Радничког направе изненађење у петом колу Прве А лиге, и на свом терену савладају до сада непоразене Јагодинке. Изгубиле су резултатом 77:71, али по ономе што су приказале не треба да жале.

Све је одлично кренуло. И резултат и игра били су на страни „црвених“, које су на старту повеле са 18:11. Оно због чега треба доћи на кошаркашке утакмице што се дама тиче, виђено је у другој четвртини. Обострана борба за сваку лопту, мноштво кошева и прелепих асистенција, блокада, па наравно и нервозе на обе клупе. Тај део игре Крагујевчанке су изгубиле са два коша - 26:28 али су још увек имале повољан скор на полувремени - 44:39.

У наставку је дошло не толико до опуштања, колико до још квалитетније игре гошћи, које су показале зашто су, вероватно, једна од најбољих екипа у лиги. Успеле су да направе преокрет и у финалу утакмице уђу са „плус осам“ - 66:54. Храбра игра „црвених“ ипак није могла да доведе до новог преокрета.

И овог пута, веома ефикасне у редовима Радничког биле су Александра Катић, која је постигла чак 30 поена, од чега половину „тројки“ и Јелена Првуловић са 22 коша, а треба поменути и Милицу Тодоровић са седам скокова и чак четири украдене лопте.

Овог викенда Раднички игра против Спартак у Суботици.

С. М. С.

БОДИ БИЛДИНГ

Признање града

ПОВОДОМ четврте узастопне титуле првака државе, Бранко Крсмановић, члан Градског већа за спорт, омладину и туризам приредио је пријем члановима Боди фитнес клуба "Олимпија". Том приликом високи градски функционер поздрављају је успехе крагујевачког тима и обећао даљу подршку града у доминицији његових такмичара на српској, али и међународној сцени.

На то је Горан Илић, председник "Олимпије", подсетио да је овај клуб на управо завршеном Првенству Србије забележио државни рекорд са 16 освојених медаља, и изрази задовољство тиме што су боди билдинг и фитнес стали раме уз раме са осталим крагујевачким спортовима који бележе врхунске резултате, попут фудбала, одбојке, кошарке... Потврду квалитета очекује и у будућности, а већ током новембра Роберт Јаковљевић имаће прилику да се окити неким од одличја на Светском првенству у Естонији.

В. У. К.

РАДНИЧКИ - ЈУГОВИЋ 32:25

Проклећа недеља

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: "Језеро". Гледалаца: 200. Судије: Рајић и Драгомировић (Београд). Седмерци: Раднички 6/5, Југовић 3/2. Искључења: Раднички 8, Југовић 6 минута.

РАДНИЧКИ: Златановић, Миљковић, Гавриловић 2, Вучићевић 5, Јанићијевић, Мандић, Радојичић 5, Пејировић, Цветиновић 8, Милинчић 2, Божич, Николић 1, Илић, Рајицевић 1, Продановић 4, Шмигић 4.

ЈУГОВИЋ: Кукобаић, Лалић 6, Васић 1, Шийка 3, Канкараш 3, Радаковић 1, Вујдриновић 2, Травар 5, Крсманић, Црноштравац, Милосављевић, Сивејин 3, Вучићевић 1, Ракић.

стали, попут Вучићевића, Радојичића, Продановића и Шмигића, чиме је одузета свака нада гостиња и на прави начин искоришћена чињеница да је Југовић наступио без стандардног голмана и једног од најбољих играча Јошића.

Слабашни тим Обилића, мада предвођен познатим тренером Милатовићем, не би требало да за две недеље буде озбиљнија препрека "црвенима" на гостовању у Београду. Дотле следи пауза, због обавеза репрезентације. В. У. К.

Ђукић иолеио

Селектор сениорске репрезентације Србије, Веселин Вуковић, објавио је списак играча на које рачуна за турнир "Куп нација", који се игра од данас до недеље у Нишу. Међу 20 "орлова" по први пут се нашао и Крагујевчанин Милан Ђукић, који је често досезао до ширега списака у дресу Радничког, а сада је, као нови члан бањалучког Борца, а иоле добрих играча у СЕХА лиги, најчешће позван на место десног крила.

Разговарао Милутин Марковић

ИНТЕРВЈУ: ОБРЕН ЂЕТКОВИЋ

Пуно „Језеро“, фанатично навијање, одличне игре, врхунске одбојкашке представе, све је то красило Крагујевац, карактерисало га и препоручивало као одбојкашки центар. Дошло се до две шампионске, једне титуле у Купу, два учешћа у Лиги шампиона и исто толико у ЦЕВ купу, а онда - тајац. Издешавале су се ствари које су већ описиване толико пута, из клуба су одлазили редом Брђовић, Стојановић, Ковач, и за резултат дале нешто мало више од прволигашког живота-рења.

Чини се последњи покушај, барем у кадровској структури, да се клуб врати у живот жељеном, правом нивоу врхунске екипе, барем на овим просторима, догадио се прошле недеље. У „фотељу“ председника Управног одбора устоличен је Обрен Ђетковић, јавности познат као дугогодишњи друштвено-политички, али и спортски функционер. Последњи његов успех у сфери спорта јесте Шаховски клуб Водовод, већ неколико сезона веома запажени члан српских такмичења, али и оживљавање куглашког спорта у Крагујевцу и његово враћање међу прволигаше.

Најпре смо од Ђетковића потражили разлоге за ангажовање у одбојкашком клубу.

- Један наслов у новинама каже: „Где је тешко, ту је Ђетко“. Дакле, желео сам да помогнем клубу који је овом граду пружио велика спортска задовољства. Тешко је гледати како понире двоструки шампион Србије.

У разговору са људима из клуба

„снимио“ сам тренутну ситуацију. Дуговања су нешто преко 100 хиљада евра, па ћемо најпре у том аспектима извршити одређене помаке. Надам се да ћемо у наредних неколико месеци изгладити рачун и кренути даље финансијски чисти.

То ће бити тешко изводиво у средини у којој клуб ради.

- Биће, али ако се не покуша,

решење неће никако само доћи. Желим да обезбедимо додатна средства финансирања од банака, јаким предузећа и осталих заинтересованих. Скупштина града никако не сме бити једини извор прихода.

Ситуацију ћемо добро сагледаати и наћи адекватна решења.

Значи, за неких пола године клуб би требало да финансијски стане на ноге. Шта то значи у такмичарском погледу?

- Ми никако не одустајемо од борбе за врх. Зна се да у српској одбојци као фаворити фигурирају четири клуба. Уз Партизан, Војводину и Црвену звезду, ту је и Раднички. У дербијима на почетку ове сезоне губили смо за длаку, што показује да квалитета има.

Разговарао сам са тренером и играчима и сазнао да су сви спремни за борбу. Екипа је нова, у формирању је, играчи су дошли мало касније, било је лоших кадровских решења у последњим трансакцијама, па цео процес захтева нешто времена. Ипак, циљаћемо неки од два домаћа трофеја.

Очигледно је да на утакмицама публике има све мање. Постоји ли план за „пуњење“ хале?

- Види се да маркетинг у клубу није одрадио свој посао. Суштина је да се крене у продају улазница и анимацију преко школа, родитеља, предузећа, синдиката... Нама треба публика, требају нам гледаоци који су спремни да помогну Одбојкашки клуб Раднички, а не они који хоће у великом броју да уђу бесплатно. Према томе, тражимо пријатеље спремне да плате улаз и навијају за нас.

Следеће, не мање битно, јесте да кренемо у школовање одбојкаша из наших редова, деце из Крагујевца и околине. Треба омасовити школе одбојке, направити играче одавде, па ће и родитељи, родбина, пријатељи доћи у халу да навијају за њих, чиме је аутоматски отворен пут за већи број навијача.

Поред мушког, ту је и женски

клуб о коме би требало да бринете. Они су у још тежој ситуацији.

- Изгледа да је створена погрешна слика да је женски клуб у горњој ситуацији него што јесте. Они јесу изгубили термине у Основној школи „Станислав Сремчевић“, али то је већ превазиђено. Текуће проблеме решавамо у ходу, како би створили услове за тренинге, такмичење и све остало.

Циљ је да буду у средини табеле ове године, а за касније направимо план.

Нови Управни одбор формиран је приликом вашег доласка у клуб, али недостаје још један члан кога ви бирате. Ко ће бити седми?

- Не знам, још увек. Имао сам намеру да у рад укључим легенду, човека који је направио оно што је крагујевачка одбојка постала - доктора Стојановића, популарног Цигу. Он има жељу да помогне, али видећемо још. Тражим човека који може да пружи велики допринос у организацији, пре свега финансијама.

Ангажовани сте и у куглашком и шаховском клубу Водовод. Хоће ли од сада они помало трпети?

- Бићу и даље уз оба клуба, а они у врху такмичења у лигама Србије. Већ имају изграђен апарат који их води и имаће исти третман као до сада.

Нормално је да ћу више времена посветити одбојкашима, пошто су амбиције да се бивши двоструки шампион државе врати на стазе старе славе. Можда већ у наредном првенству.

КУГЛАЊЕ

Првенац у елити

УСПЕЛИ су куглаши Водовода да дођу до прве суперлигашке победе. Они су прошле недеље на куглани у Арнађеловцу, где наступају као домаћини ове сезоне, савладали у оквиру шестог кола, војвођанску екипу Ејшер, резултатом 5:3.

До победе, ипак, Крагујевчани нису дошли нимало лако. Бар ток овог меча није уздивао на то. Одлично је свој део посла урадио, као и у претходним сусретима, Јагличић (611 чуњева), па и Маринковић на старту, али је пре последњег пара резултат био на страни гостију - 27 чуњева вишка. Минус је „пао“ на леђа Пантића, који је маестрално одиграо, „разбио“ свог ривала са готово 100 чуњева разлике, а он сам „убио“ 621 „дрвце“.

Одушевљење у екипи након меча било је оправдано, и истовремено мотивација за наредне сусрете. Мада се све то некако и очекивало, нарочито после драматичних дешавања са београдским ветама, Партизаном и Црвеном звездом.

Ове недеље следи пауза у суперлигашком такмичењу, због обавеза младих куглаша у домаћим куп такмичењима, а наредно, седмо коло, на програму је 12. и 13. новембра. Куглаши Водовода ће као гости играти са горњомилановачким Металцем.

С. М. С.

ОДБОЈКА

ЖЕЛЕЗНИЧАР - РАДНИЧКИ КРЕДИ БАНКА 0:3

Поправљен имиџ

БЕОГРАД - Хала: СД „Раднички“. Гледалаца: 120. Судије: Јовановић и Миљковић (Београд). Резултати по сетовима: 22:25, 19:25, 24:26.

ЖЕЛЕЗНИЧАР: Стојисављевић 9, Ројановић 8, Јездимировић 21, Јанушевић 3, Бојић 5, Нићифоровић 4, Пејковић (либеро), Карић, Сивановић, Коларевић, Брајовић, Пајић.

РАДНИЧКИ КРЕДИ БАНКА: Раговић 7, Ђорђевић 16, Илић, Немећ 13, Ојачић 8, Радевић 9, Панџелић (либеро), Блајковић, Перовић, Јовановић, Сивановић, Кочановић.

ОНО што испусти на домаћем, одбојкаши Радничког враћају на гостујућем терену. Наравно, није велики успех победити Железничар у Београду, екипу која никако не представља озбиљниог противника, али ипак радује успех и мало израженија жеља за надметањем. Резултат јесте убедљив, без изгубљеног сета, али никако не може уливати сигурност пред наставак такмичења.

Покушавали су домаћи из све снаге да дођу до прве победе, трудили се, тражили слабости ривала, понекад их налазили, али никако довољно за озбиљнију претњу. Раднички је био убедљив у све три завршнице сетова, па се ту видело да је крагујевачки састав ипак далеко квалитетнији. Повољан утисак по први пут оставио је Владан Ђорђевић, можда и највеће појачање у овом прелазном року. Од

лази нишки Студент.

Смеч 5 рутински је обавио посао на домаћем терену убедљивом игром и победом над екипом Новог Сада. Резултат је био 3:0, по деоницама 25:13, 25:23, 25:18. После четири кола екипа има сасвим солидних девет бодова и налази се на шестом месту, а у наредном сусрету гостује Железничару у Лајковцу.

М. М.

ПРВА ЛИГА - Ж

Раднички држи врх

У ЧЕТВРТОМ колу, на гостовању, пао је и други прошлогодњи суперлигаш. После „поштарки“, играчице Мирка Ристовића „преслишале“ су и Клек, освојивши два бода у тај-бреку, и то после вођства домаћих од 2:0. Резултат по сетовима био је 25:16, 26:24, 20:25,

број играчица, изгубила због финансијских проблема салу ОШ „Станислав Сремчевић“ у којој је годинама тренирала и играла, после три тешка гостовања дели врх табеле са Јединством из Старе Пазове са 11 освојених бодова. Наредног викенда у Крагујевцу до-

WIENER STÄDTISCHE LIGA					
4. КОЛО: Железничар - Раднички 0:3, Партизан - Млади радник 3:0, Црвена звезда - Спартак 3:0, Рибница - Клек 3:0, Војводина - Јединство 3:0.					
Војводина	4	4	0	12:2	12
Црвена звезда	4	4	0	12:4	11
Млади радник	4	3	1	9:6	9
Партизан	4	3	1	10:5	8
Раднички КБ	4	2	2	9:7	7
Рибница	4	2	2	8:7	6
Спартак	4	1	3	6:11	3
Јединство	4	1	3	5:10	3
Клек	4	0	4	4:12	1
Железничар	4	0	4	1:12	0
5. КОЛО: Раднички Кредит банка - Партизан, Јединство - Железничар, Клек - Војводина, Спартак - Рибница, Млади радник - Црвена звезда.					

бившег репрезентативца се мора очекивати више и, како се чини, он је сасвим свестан те чињенице.

Све у свему, солидна игра пред још један дерби у Крагујевцу. У петак у „Језеро“ стиже београдски Партизан, екипа која је, иако значајно ослабљена после освајања шампионске титуле, ипак на Меморијалу „Аца Гивовић“ савладала Раднички. Прилика за реванш и прву победу у Крагујевцу је ту и свакако је треба искористити.

М. М.

ПРВА ФУТСАЛ ЛИГА					
5. КОЛО: Танго - Економац 1:8, Коперникус - Колубара 0:0, Смедерево - Марбо 1:3, Ниш 92 - САС 4:1, Летећи Холанђанин - Наисус 4:5, Коњарник - Врање.					
Економац	5	4	0	1	25:7 12
Марбо	5	4	0	1	18:10 12
Ниш 92	5	3	0	2	16:14 9
Смедерево	5	3	0	2	14:16 9
Врање	4	2	0	2	13:9 6
Наисус	5	2	0	3	18:19 6
САС	5	2	0	3	17:19 6
Коњарник	4	2	0	2	15:17 6
Танго	5	2	0	3	12:24 6
Колубара	5	1	2	2	7:11 5
Л. Холанђанин	5	1	1	3	16:18 4
Коперникус	5	1	1	3	10:17 4
6. КОЛО: Економац - Смедерево, Колубара - Наисус, САС - Коњарник, Врање - Летећи Холанђанин, Коперникус - Танго, Марбо - Ниш 92.					

ФУТСАЛ

ТАНГО - ЕКОНОМАЦ 1:8

Шумадијски шанџо

КРАГУЈЕВАЧКИ „студенти“ нису имали већих проблема са новоглијом у овом рангу такмичења. Иако су играли као гости у Новом Саду, одржали су прави фудбалски час екипи Танго Лиман, напунивши им мрежу до врха - 8:1. То је четврта победа Економаца у пет, до сада, одиграних кола Прве фудбал лиге Србије.

Овога пута свој дан имао је Бразилац Данијел де Соуза, који је постигао чак три поготка. И не само то, уживао је на терену током утакмице, изводио бравуре измаљујући аплаузе новосадске публике, а истовремено нервирајући свог тренера на клупи. Домаћини, који су се заиста потрудили да на најбољи начин угодне актуелног првака државе, можда су исувише имали respekта за заиста прејак

Крагујевчане, па су се углавном у срединама на то да приме што мање голова.

И како то већ бива на оваквим утакмицама, када „студенти“ сурово демонстрирају своју снагу, а требало би тако да се понашају и у свим осталим сусретима, без разлике, рецимо отворено, против Београђана, онда су сви остали, па и противници, неми посматрачи на терену. Тако су своје прилике вешто искористила и остала четворица стрелаца за крагујевачки састав, Рајић, Бојовић, Рајчевић, Лазић и Весић.

А већ сутра, Економац ће се састати са екипом Смедерева, које се ове сезоне знатно појачало. Сусрет ове две екипе на програму у петак, на паркету хале „Језеро“, са почетком од 16 сати. С. М. С.